REVERENDI P.

PETRI THYRAEI NOVESII, SOCIET. IESV

DOCTORIS THEOLOGI, ET IN ACADEMIIS PRIDEM MOGVNTINA; NVNC VERO Herbipolensi professoris ordinarij.

DE DAEMONIACIS LIBER VNVS

IN QVO

DAEMONVM OBSIDENTIVM CONDITIO; OBSESSORVM HOMINVM STATVS; rationes item & modi, quibus ab obsessis damones exiguntur, discutiuntur & explicantur.

CVM INDICE CAPITVM, ET RERVM ac sententiarum memorabilium.

Carmeli Lessini

COLONIAE AGRIPPINAE,

Ex Officina Mater. Cholini, sumptibus Gosuini Cholini.

ANNO M. D. XCIIII.

~~7440 F490~~

BK

Cornell University
The
President White
Library
RECEIVED 1891

CAPITVM DISPVTATIONIS DE DAEMONIA.

cis Index.

PRIMÆ PARTIS CAPITA.

CAp. 1. dæmones verè quosdam homines ingredi, illosque obsidere. 3.
2. Ad hominum à dæmonibus obsidionem duo esse necessaria. 5.
3. Dæmones non sub externa, & visibili forma in hominibus esse, quamuis sub specie araneorū & muscarum aliquando conspiciantur. 7.
4. Dæmones, dum homines obsident in corpora potissimum potestatem habere & exercere; in animam vero non ita propriè. 8.
5. Finitam & certam potestatem dari dæmonibus in obsessorum corpora: & hoc iustas ob causas. 11.
6. Sextuplicia fere mala obsessis hominibus, per dæmones posse afferri. 12.
7. Quinque propemodum modis dæmones obsessorum corporibus molestias afferre. 14.
8. Dæmones non semper obsessos molestare; nec iisdem semper adesse. 15.
9. Per quas rimas Spiritus Nequam homines obsessos ingrediantur. 16.
10. In qua hominum obsessorum parte dæmones latitent, & sedes suas habeant, 18.
11. Dæmones aliquando signis quibusdam (& fere quadruplicibus) declarare suos in hominum corpora ingressus, & hoc iustas ob causas. 20.
12. Quorum Ordinum sint dæmones, qui homines possident: & vnde id cognosci valeat. 22.
13. Plures aliquando in vno homine esse dæmones, atque vnde id possit intelligi? 24.
14. An plures Spiritus plus torqueant: & singulialia, atque alia tormenta afferant. 26.
15. De finibus, ob quos dæmones ingrediuntur, & obsident homines. 27.
16. An, & qui homines possint dæmones hominibus immitteretur. 29.
17. De variis operationibus dæmonum in obsessis corporibus: & quæ ex illis debeant hominibus tribui. 31.

SECVNDAE PARTIS CAPITA.

Cap. 18. An Energumeni, & qui baptismatis sacramento nondum sunt initiati, à dæmonibus obsideantur. 33.
19. An Sagæ, & Malefici a dæmonibus obsideantur. 36.
20. An diuinatores sint reipsa à dæmonibus obsessi. 38.
21. An Hæretici verè à dæmonibus obsideantur. 39.
22. De duodecim signis, quę non sunt certa & indubitata argumenta latentium in hominibus dæmoniorum. 42.
23. Quę & qualis occultorum reuelatio prodat latentes in hominibus dæmones. 44.
24. Quę linguarum peritia & vtrum sola illa, prodat inhabitantes in hominibus dæmones. 46.
25. De sex generibus corporalium signorum, quę quamuis nō omnino prodant latentes in hominibus Spiritus, vehementes tamen generant suspitiones. 48.
26. De signis, quæ ad verum sacrarum vsum in dæmoniacis obseruantur, & latentes Spiritus produnt. 449.

27. De obsessorum hominum misera cõditione ob mala, quæ dæmones partim corporibus, partim animabus afferant. 51.
28. Ob obsessorum miseria conditione ob bona, quibus per Dæmones priuantur. 55.
29. Vtrum Obsessi semper suæ miseriæ & tyrannidis, quam à Dæmonibus patiuntur, sint causa. 59.
30. Ob quas suas culpas Obsessi patiuntur tyrannidem Dæmonum. 62.
31. Homines aliquando non ob proprias, sed aliorum culpas pati Dæmonum carnificinam. 66
32. Fieri quandoque, vt absque vlla sua culpa Dæmonum cruciatus in obsessis corporibus sustineant mortales: sed tamen non sine magnis diuinæ prouidentiæ rationibus. 68.

TERTIAE PARTIS CAPITA.

Cap. 33. Esse aliquam vim & potestatem, qua ex hominum corporibus eiiciantur dæmones. 71.
34. De quadruplici potestate, qua dæmones ex hominum corporibus eiiciuntur. 73.
35. De multiplici differentia inter quadruplicem potestatem expellẽdi dęmonia. 75.
36. Ob quem finem Ecclesiæ suę Dominus contulerit potestatem dęmones ex hominum corporibus eiiciendi. 77.
37. Penes quos sit potestas dęmones eiiciendi, quam Dominus suę Ecclesię communicauit. 80.
38. De Exorcistarum varijs conditionibus. 82.
39. Num puritas conscientię in Exorcistis necessaria sit, si Spiritus ex hominum corporibus debeant eiicere. 84.
40. Num Exorcista hęreticus, siue qui aliam, quam Catholicam profitetur, religionem, dęmones valeat eiicere. 86.
41. De quinque diuersis modis, quibus apud Catholicos dęmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 89.
42. Examinatur primus modus, quo per Inuocationem nominis Iesu, dęmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 91.
43. Examinatur secundus modus, quo per vsum Reliquiarum Sanctorum Dei, dæmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 96.
44. Examinatur tertius modus, quo per vsum Signi Crucis, dęmonia ex humanis corporibus eiiciuntur. 101.
45. Examinatur modus quartus, quo per vsum rerum consecratarum dæmonia, ex hominum corporibus eiiciuntur 108.
46. Examinatur modus quintus, quo per Exorcismos dęmonia ex hominum corporibus eiiciuntur. 115.
47. Ostenditur rationes & modos quibus dęmones eiici solent, nõ esse semper efficaces; & quę huius causæ. 121.
48. An sensibilibus prorsusque naturalibus rebus dęmones ex humanis corporibus eiici valeant 123.
49. Discutiuntur causæ, propter quas dæmones dicuntur difficulter ex hominum corporibus exire 127
50. An voto & desiderio dęmonum liceat obtemperare, quando, ex hominum corporibus egressuri, aliquid petunt. 129.

INDEX

IN TRIPARTITAM DISPVTATIONEM DE DÆmoniacis index rerum copiosissimus in quo thesin posterior, numerus prior paginam indicat.

A.

AB Altaris sacramento qui dæmoniaci nō arcendi. 56.365.
Adiuratio dæmonum in exorcismis non est mala 118.655.
Adiurationis modi. 11.656.
Adolescens magicis artibus armatus vide pulchrā historiam & valde vtilem. 61.392.
Amoris diuini vis in pellendis dæmonibus 84.513.
Amoris dæmon. 61.392.
Anabaptistas quosdam obsideri à dæmone. 40.256. ijdem vt discant legere. ibid. non loquuntur per se scripturas. 41. 260. quid ab aliis obsessis differant. 41.262.
Angeli quieto esse animo cupiunt quos accedunt. 21.130.
Animæ facultates dementat dęmon. 54.352.
In animas solus Deus absolutum habet imperium 56.362.
In animis peccantiū quid dęmones efficiant. 69.440. ijsdē quibus modis incōmendēt. 9.44. earū in corporibus cōditio. 114. 683.
Apostolis absolutū ius in dæmones. 30.195.
Aquę benedictę cōsecrationis forma 108.618
Aqua benedicta dęmoniaci plures sanati 113. 635. dæmon pellitur 113. 637.
Araneæ & muscæ dæmonū opera fiunt. 8.38. quare in obsessis eędē conspiciantur. 8.40.
Ars Salomonis eiiciendi dæmones. 74. 458. cur in ea radix adhibita 126.704.
S. Anthonij nomine abacti dęmones. 118.655.

B.

Baptizati qui non sunt, an obsessi 35.224
S. Bernardus qua aqua manus abluerat dæmonem eiicit. 97.578.
Blasphemia dæmonibus aperit ostiū 63.469.
Bonorum varia genera, 55.35.
Bona huius vitæ ibid.
Brandea miraculosa. 98.580.

C.

Caluinus ex viuo mortuum efficit. 88. 535. exorcismum ridet. 35.227.
Causæ plures recensentur cur hominem dęmon corripiat 63.400. &c.
Christi quo nomine potissimum terreantur aboli. 94.563. &c.
Coloniæ in templi D. Petri consecratione auditæ voces malignorū spirit. 119.659.
Cōfessionis peccatoru quāta vtilitas 83.509.
Confirmationem negligentes dęmon corripit. 66.593.
Conscientiæ puritas in exorcistis an necessaria. 85.517.
Consecrationis formulæ quædam 108.616.
Cōsecratio rerū bona probatur 109.621 & seq.
Cor principium actionum. 19. 116. in eo sedes dæmonis. 19.115.
Cor hominis Deus maximè desiderat. 19.119.
Corporibus quibus modis noceant dęmones. 9 45.
Corporalia signa malorum spirituum. 48. 308. & seq.
S. Crucis saluberrimum remedium contra dæmones 106.607.
Crucis quæ virtus 106.609.
Crucis misteria 107. 615. cur eandem odio dæmon habeat. 107. 614. ei interdum cur non cedat. 107, 611. egregia miracula per signum crucis effecta. 140.604.
Cruce cancro medetur. 105.604.
Crucis rationes varię. 101.594.
Signum crucis duplex. ibid.
Crucem honorant turcæ. 105.604.
S. Crucis vsus antiquiss. 62.397.
De signo Crucis patrum sententię. 103.601.
Culpa quotuplex 62.397.
Culpę quibus efficitur vt dęmon in homines potestatem accipiat. 63.400. & seq.

D.

Deus permittit homines obsideri. 27.176.
Sine eius prouidentia nihil fit. 59.381.
Deus peccata vt vindicet. 61. 395. quare permittat insontes obsideri. 69 436.
Diuinatores qui 33. 215. afficiuntur supplicio. 39 238.
Diuinatores an dæmon obsideat. 38.241.
Diuitiarum studium ostium aperit dęmoni. 64.413.
De dęmoniacis tria differuntur 2.8.
Dęmoniacis ad cœlum aditus non pręcluditur. 55.360.
Dęmoniaci cuiusdā mira fortitudo. 117.641.

Dęmō quibus ſignis aduentū teſtetur 21.132. & ſeq. qua parte lateat in homine. 19.115.
Dęmones vt ſint in obſeſſis. 5. 29. & ſeq.
Dęmonum ligatę manus 11.60. creaturis ſunt perfectiores. 6 26.
Suum ſecum infernū circumferunt. 28.180.
Qui dęmonum feliciores. 29.189.
Dęmon hominem qua ingredi poſſit. 17.106.
Dęmon quā grauis hominū hoſtis. 1 p.th.1.
Dæmones quomodo obſeſſos torqueant. 14. 84. & ſeq.
Dæmonibus ab obſeſſis peccata quæ fiunt tribuenda. 38.239.
Dæmones cur difficilius migrent 127.708.
Dęmones eiiciendi in eccleſia poteſtas perpetua. 78..470.
Dæmones expellendi rationes variæ. 89.541.
Dæmones rebus ſenſibilibus non eiiciuntur. 123.681.
Subito diſparent inuocato nomine Ieſu. 95. 569.
Dęmones nequaquam crucem ex aſtutia fugiunt. 105.604.
Dæmon Dei ſimia. 76. 464. Dæmones latentes quæ ſigna prodant. 49.317.
Dæmones quo modo linguas varias addiſcunt. 64.293.
Dæmonem ſæpius nominare malū. 43. 269.
S. Dymnæ reliquiis in Brabantia dæmones pelluntur. 97.578.

E.

Eccleſia quo ornetur. 79.484.
Eiectionis dæmonum quis finis. 78.486.
Eremita quidam dæmonis carnificinam à Deo ſibi impetrauit. 67.426.
SS. Euchariſtiſtiam ſine pœnitentia ſumentes à dæmone correpti. 49.408.
SS. Euchariſtia in exorciſmis rectè adhibetur. 110.659
Excommunicati obſeſſis miſeriores. 57. 373.
Exorciſmi forma. 91. 546.
Exorciſmus quid 33. 216. antiquitas, eiusque efficacia 116.640.
Exorciſmus cōprobatur. 116. 645. de eo cenſura hæreticorum iniqua. 116. 644. nihil in eo ſuperſtitioſum. 118.651.
Exorciſmus cur non ſemper efficax 122. 674. & ſeq.
Exorciſtarum conditiones. 83.507.
Exorciſtæ ſacris veſtibus induuntur. 120.661. Lumen cereorum adhibent. 120.664. flagris alapas coniungunt. 120.665. &c.

F.

Fide priuare hominem dæmones nequeunt 56.361.
Filij impietas in parentem vt punita 64.415.
Filij obſidētur parentū imprecatione. 68.431.
Franconiæ duciſſa à dæmone quare obſeſſa, 64.414.
Furia a latentis dæmonis argumentum. 43. 274. eadem quas cauſas habeat ibid.

G.

Geruaſij & Protaſij M. miracula. 98.579.
Gloria reliquiarum ſingularis 99.584
Gunthericus rex à dęmone correptus 60.391.

H.

Habitus virtutū nō tolli à dęmonibus. 10.52.
Herbis & remis conſecratis dæmon pellitur 107. 616.
Herbarum conſecratio. 108.618.
Hæretici vt ſigna facturi intelligātur 89.537.
Hæretici obſeſſis miſeriores. 57.372.
Hęretici ex viuis mortuos reddunt. 88.535.
Hęreticus an dęmonem poſſit eiicere ibid.
Hęretici quid differat ab Apoſtolicis 88.556.
Hęreticis cum dęmonibus communio 40. 255. quamplurimi ſua dogmata à dęmonibus acceperunt. 39.251.
In Hominem quid valeāt dęmones. 34. 222.
Homo dęmone ſuperior conditoine. 79.485.
In homine vires humanis maiores q. 48.312.
Honorem Dei promouent dęmones 45. 288.
Humilitas in pellendo dęmone quam vtilis 48.512.
S. Hieronymi ſententia de reliquiis S. 97.578.

I.

Ieiunij vires 83.811.
Ieſus Chriſti nomen proprium 94.566.
Ieſus nomen quando efficare. 95.571.
Ieſu nomine dęmon pellitur. 95. 569. &c.
Imaginis cereę quæ Agnus Dei conſecratio. 198. 618. eiuſdem miraculum. 112 632.
Imperatores Maximil. & Carolus de Luthero. 40.259.
Imprecationibus malis dęmon immittitur 26. p. & 31 p.203.
Ineſſe aliquid quibus modis dicetur, 5.25.
Infantes cur dęmon obſideat. 67.423.
Infideles obſeſſis miſeriores. 57.372.

Inquietos dæmon inuadit. 48.311.
Ioſephus de exorciſtis Iudæorum. 74.457.
Iudæorum filij qui intelligantur. 73.456.
Iurgia dæmoni feneſtram aperiunt. 65.416. exemplum. ibid.

L.

Laici dæmones eijciunt. 12.500.
Lethanijs ſpiritus profligati. 118.654. exempla ibid.
Lutherus à Diabolo ſe inſtructum fatetur. 40.252.
Lutherus quid de ſuis hæreticis. 40.252.
Lutherus miracula fruſtra tentat 87.534.
Lutheri craſsi doctoris miras anguſtias ibid.
Lutheri funeri interſunt dæmones. 16.99.

M.

Magis crucis virtute dæmō pellitur 103.600.
Magica ſubter limen defoſſa nihil valent. 61.392.
Malum multiplex. 51.330.
Mala obſeſſorum. 51.332.
Malefici maxima detrimenta afferunt. 33.215 eorum ante morbi procurantur. 42.266.
Maleficos aqua purgare nō eſt licitū. 36 231.
Malefici in dæmones quid poſsint. 31.202.
Malefici cur ſupernarent in aquis. 37.236.
Mare crucis ſigno repellitur. 105.604.
S. Margareta cruce profligauit dæmonem. 102.598.
De S. Magdalena ſeptem dæmones eiecti. 60.387.
S. Martini miraculum. 98.579. aliud. 120 663.
Materia gloriandi quæ iuſta. 85.520.
Materia corporalis dæmoni ad nutum paret. 49.314.
Merita ſanctorum maximi ponderis. 118.652.
A meritis Chriſti illa virtutem habent. ibid.
Miracula S. reliquijs effecta plura numerantur. 97.179.
Miſsæ ſacrificio pellitur diabolus. 117 650 exempla. ibid.
Miſeria obſeſſorum 50.326.
Muſica nemini congenita eſt. 48.306. hęc ſtudio non acquiſita latentis mali ſpiritus indicium. ibid.

N.

Nabuchodonoſor à dęmonibus obſeſſus 60.389.
Nomina Saluatoris. 92.550. & Ibid. de nomine Ieſu pulchra.

O.

Obliuionis cauſæ. 43.275.
Obſeſſis quæ mala & quibus rationibus dæmon afferat 12.71.
In Obſeſſis quæ dæmonum opera 51.325.
In Obſeſſis quæ & quanta poteſtas dæmonibus. 8.42.& ſeq.
Obſeſſi ad quæ verba exhorreſcant 50.323
In Obſeſſis cur tanta differentia 11.62.
Obſeſſi an virtutum officiis excluſi. quibus bonis priuentur 158.377.
An ſuæ miſeriæ ſint cauſa 59.384.
Obſeſſorum duo genera. 41.262.
Obſeſſorum genus à tormentis liberum ibid.
Obſeſſi an illata damna præſtent. 52.329.
Obſeſſi liberationem ſuam ipſi vt impediāt. 123.978.
Obſeſſos cognoſcendi quæ ſigna falſa 42.265. quæ vera 44.279.
Obſeſsi qui ad S. communionem admittendi 56.365.
Occultorum reuelatio duplicis generis 44.280. Latentis ſpiritus eſt ſignum 96.290.
Hæc quando ſit à malis ſpiritibus 45.289.
Odium dæmonis in hominem 69.439
Oleo benedicto plurimi curati. 112.630.
Oſcitantes cur os ſigno crucis muniant 83.510.
Orationis quæ virtus 83.510.
Oratione tribuitur non infimus in eiectione dæmonis. 117.649.

P.

Patrum teſtimonia de aqua benedicenda aliſque conſecrandis. 110 625.
Peccatum non niſi voluntarium. 12.69.
Peccati pœna pro qualitati delicti. 11.64.
Peccata venialia quam grauia 62.402.
Ad peccatum quæ alliciant 54.351.
Peccatum hominem quibus priuet 85.526.
Peregrinationes ad S. reliquias cur ſuſceptæ 99.583.
Phantaſmatum vſus. 59 382.
Pœna non ſemper propriis meritis irrogatur 67.425.
Pœnitētia qui obſeſsi ꝓpria liberēter. 42.262.
Poteſtas in improbos dęmonibus ſumma 42.268.
Poteſtas eiiciendi dęmones noſtro ſeculo durat. 73.459.

De

De potestate dęmones eiiciendi patrum testimonia 72.462.
Potestas illa est quadripartita 75.462.
Potestatis diuinæ dæmones pellendi & diabolicæ discrimen 76.465.
Potestatem in dæmones non solum ex corporibus eiiciendi illos sed & aliam habent homines 128.715.
Prouidentia Dei quorundam malorum causa 69.436.
Principes huius mundi qui 53.348.
Puluis & à Sanctorum loculis alia miraculosa 99.583.

R.

Reliquiarum vsus vtilis esse multis probatur 96.577.
Reliquiæ valent contra dæmones 89.543.
Reliquiis quæ vis insit 101.590.
Reliquiæ instrumenta Dei 101.593.
Reliquiis S. Iulittæ fons educitur. 87.579.
Requies summa vbi dęmonib. 60.388.
Res sacrę explorandis dęmonibus aptiores. 49.318. earum hic vsus duplex 49 319. cur sint efficaces 113.633.
Res consecratæ quid prosint. 89.545. vnde vim habeant in dęmonem 198.616.
Rerum sacratarum vsus probatur scripturis 111.629.

S.

Salis benedicti miracula. 112.630
Sancti dęmonum carnificinam in se experiuntur 53.244.
Sancti quid valeant in dęmones. 31.202.
Saul obsessus 60. 390. an Dauidis opera liberatus à dęmone 124.690.
Scythara Dauidis quid figuretur. ibid.
Scientia studio nō acquisita cuius indicium. 47.303.
Signa quæ latentes dęmones prodant. 49.317.
Spiritus boni tn malos habent imperium 80. 490
Spiritus familiares quidam 46.289.
Spiritus mali pellere malos possunt 80.492.
Spiritibus bonis & malis quid commune 45. 285.
Stola indutum esse quid significet 120.661.
Stola D. Bernardi dæmon exigitur. ibid.

V.

Virginitatis insidiæ 61.392.
Virginem inuadit dęmon sub lactura latens 21. 31.
Virtutis studium quid requirat. 59. 382.
Ad vitia qui quasi incitentur. 54.351.
Voluntas impelli nequit. 55.356.
Voluntatis quę conditio. 45.283.

ISAGOGE IN TRIPARTITAM DISPVTATIONEM DE DAEMONIACIS.

Status & ſumma Diſputationis.

INter hoſtes, quos humanum genus nec paucos, nec paruos habet, haud poſtremus eſt Diabolus; vt non immerito Apoſtolus Petrus quodam loco ipſum Leoni rugienti comparauerit, et dixerit circuire, ac ſtudiosè quærere, quem deuoret. 1. 1. Petr. 5.

2. Tantis autem is nos machinis oppugnat, vt nullæ quaſi ſint, & dicantur moleſtiæ, quæ ab alijs, quamuis continuo nos infeſtantibus, afferuntur. Non eſt nobis, inquit alius Apoſtolus, colluctatio aduerſus carnem et ſanguinem, ſed aduerſus Principes & Poteſtates, aduerſus mundi Rectores, tenebrarum harum, contra ſpiritualia nequitiæ in cæleſtibus. Epheſ. 6.

3. Sæpe hic hoſtis homines afflixit: ſæpe artibus ſuis circumuenit: ſæpe potentia proſtrauit, & ad miſerrimas conditiones compulit. Id ex pluribus vnum illud exemplum clarius demonſtrat, quo primis humani generis poſt Deum authoribus, grauis ruinæ cauſa extitit. Geneſ. 3.

4. Quãtis enim in vno hoc congreſſu, primos illos homines, quinimo vniuerſum hominum genus bonis priuauit? quãta mala aduexit? Et leuia illa damna cenſeri Thom. 1. p. q. 94 & cap. 2. 12. q. 81.

A poſſent,

possent, si corporibus tantum essent allata. at non corporibus solum, etiam animabus plurimùm versipellis incommodauit.

Porrò veterator, vt est potentissimus, ita solertissimus, non vno tantũ, sed multis modis nouit imponere
Th. 1 p. q. 114. & incommodare, nunc exterius, nunc interius. Nunc aggreditur arcem mentis, et vel praua suggerit, & ad peruersa trahit, vel ne rectum sequatur impedit: nunc in bona externa, quæ fortunæ dicũtur, impetũ facit, ijsq; spoliat: nunc sæuit in corpus, & miseris modis affligit.

6. Hæc verò partim per se efficit, partim per socios, quos fidelissimos habet & promptissimos. Modo noceat, sufficit: vtrum per se, an per alios, nec curat: nec ita magni facit.

7. In vno tamen, quo hominum generi admodũ molestus est, nullius alterius opera vtitur, sed quidquid propemodũ molestiarũ percipitur, eius opera studio et industria affertur. In quo verò? Cũ homine αὐτοπροσώπως ingreditur, obsidet: et miserum mortalibus spectaculum exhibet. De quo, quia haud pauca, non tam curiosam, quam vtilem habent quæstionem, præsens Disputatio instituitur.

8. Totum autem argumentum ad tria summa Capita reuocabitur. Primũ ad ipsos Spiritus, qui homines obsident, pertinebit: Alterum ad eos, qui à spiritibus obsidentur et vexantur: Tertium versabitur circa modos & rationes, quibus ab hominibus Spiritus expelluntur & profligantur.

PRI-

PRIMA DISPVTATIONIS PARS, IN QVA DAEMONVM OBSIdentium conditio; operationes, atq; in obsessos potestas, modi item quibus homines affligunt, & his similia explicantur.

CAPVT PRIMVM.

Dæmones vere ingredi quosdam homines, illosq; obsidere.

MAgnam admodum & copiosam materiam primum Caput, quod in hac Disputationis parte prima tractandũ est, suppeditat. Quæritur enim: Veréne Dæmones obsideant homines, & quid illud sit: quęritur, quomodo obsideant, & quid in obsessis hominibus efficiant atque operentur: quæritur qua parte ingrediantur, & ingressi iam latitent: Præterea quorum sint ordinum, qui in hoc genere occupantur; quot item vnum hominem ingrediantur, cuiusque imperio: denique quas ob fines, miseros mortales obsideant atq; excrutiant.

10. Quod maligni spiritus, homines ingrediantur, & obsideant, negare non potest, nisi qui sensibus, quos habet, non putat habendã fidem; & omnem præteritorum temporum negandam historiam; & quæ sacris literis continentur, in dubium reuocanda.

11. Videmus haud raro quosdam à Dæmonibus vexari; atque humanæ miseriæ imaginem, & diabolicæ crudelitatis illustre exemplum præbere: videmus eosdem à Dæmonibus Christi virtute liberari: videmus ijs argumẽtis & diaboli in hominibus inhabitationem, & eiusdem ex hominibus egressum confirmari, vt maiora homo prudens petere non possit.

12. Quot præterita secula hic exempla suppeditant? Nulla referimus; quia, quæ præ alijs proferenda sint, ignoramus. Vix Sanctus aliquis diuinorum prodigiorum patratione illustris est, qui huius vel Dæmonum ex corporibus exactione, vel scriptis libris, vel alia aliqua ratione, argumentum non præbeat.

13. Sed egregiè hanc rem Sacræ literæ confirmant. Ostendunt illę hanc receptissimam apud Iudæos fuisse opinionem, vt crederent homines à Dæmonibus possideri posse. Docent non aliud sensisse Christum Dominum, eundemque pro hac, magna argumenta subministrasse. Demonstrant posterioribus temporibus hac diabolum

poteſtate in homines vſurum. Denique probant Apoſtolos dæmonibus in obſeſſis hominibus terrori fuiſſe, exitumque imperaſſe.

14. Iudæorum opinionem prodit ipſorum oratio, qua Chriſto Domino, per ſummam contumeliam, obijciunt, quod dæmonium habeat. Nonne bene dicimus nos, inquiunt, quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? Ab hac non diſcedit illa ipſorum eorundem: In principe dæmoniorum eijcit dæmonia. & illa: Quid ipſum auditis, dæmonium habet. Atq; ita quidem Chriſti hoſtes, viri alioquin non ignorantes. Cum his ſentiunt, quicunque dæmoniacos ad Chriſtum, vt curarentur, afferebant.

Ioan. 8. *Lucæ* 11. *Ioan.* 10.

15. Chriſti ſententiam primum declarat regula ſiue ratio, quam in quibuſdam dæmonibus eijciendis vult obſeruari, quæ eſt, vt cum oratione coniungatur ieiunium: Hoc genus dæmoniorum, inquit, non eijcitur niſi in ieiunio & oratione, declarat deinde ad iã dictas calumnias & criminationes placida reſponſio. Neque enim negat fieri poſſe, vt diaboli homines ingrediantur (qua reſponſione omnem facilè à ſe contumeliã depuliſſet) admittit id fieri poſſe: ſe ab ijſdem obſeſſum & occupatum negat. Negat ſe in principe dæmoniorum Beelzebub dæmonia eijcere.

Matth. 17.

16. Maius his argumentum eſt, quod plurimos dæmones ipſus, dum cõmunem nobiſcum in terra vitam ageret, profligarit ex humanis corporibus: neque vno id, ſed pluribus locis, diuerſis etiam & non vna apud omnes ratione, ipſis etiam dæmonibus clamantibus & teſtificantibus vim ſibi fieri, & ſuis domicilijs atque ſedibus ſe pelli.

Matth. 12. 15. 17. *Marc.* 1. 3. 5. 7. 9. *Lu.* 4. 8. 9. 11.

17. Futurum etiã denunciat, quod poſterioribus & ſequentibus temporibus hanc in humana corpora dæmones poteſtatem eſſent habituri. quando vero? Dum Apoſtolos mittit in orbem terrarum, cum poteſtate dæmones expugnandi: dum docet venturos in nouiſſimo die, qui ſibi aditum ad cælũ patere volent, propterea, quod dæmonia eiecerint: dum aſſerit doctrinam ſuam in vniuerſo orbe, dæmonum ab obſeſſis corporibus expulſione, confirmatum iri: Signa, inquit, eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia eijcient, linguis loquentur nouis, &c.

Marc. 3. *Matth.* 7. *Marc.* 16.

18. Ad hunc Iudæorum ſenſum & conſenſum; ad Chriſti facta, iudicium & promiſſiones, accedit exemplum Apoſtolorum. Non ſemel ipſis à Domino data poteſtas dæmones eijciendi. Sed & dæmones per ipſos eiectos fuiſſe, hęc eorũdem declarat oratio: Domine, etiam in nomine tuo ſubijciuntur nobis dæmonia.

Luc. 10.

Plura pro hac re argumenta nemo deſiderat. Forſitan etiam tot à

nobis

nobis allata, præsertim in re clara, molesta sunt. Veruntamen molesta esse non debent; tum quia ex sacris literis, quarum authoritas maxima est, petita sunt; tum quia fortè necessaria sunt propter eos, qui, nescio quibus, naturalibus morbis homines laborare existimant, quando à dæmonibus possidentur & cruciantur.

20. Horũ temeritas iam dictis argumẽtis potest redargui. Possunt quoq; ijdẽ interrogari, quos nam morbos existimant, qui, vt futura homines prædicant, absentia tanquã præsentia referant, peregrinis loquantur linguis, efficere valeant. An morborũ naturalium hi effectus? Nequaquam. Opera sunt dæmonum, qui in hominibus latitant. Sed pluribus opus non est: Id constitutum sit, posse Dæmones humana corpora ingredi, homineſque obsidere. Nunc reliqua persequamur.

CAPVT II.

Ad hominum à Dæmonibus obsidionem duo esse necessaria.

QVod alijs in rebus accidit, vt ipsas esse sciamus, ignoremus tamen plerunque quid sint; idẽ pluribus in hoc argumento contingit; vt scilicet sciant dæmones homines quosdã obsidere; nesciant tamen quid illud ipsum sit, siue in quo ratio, qua homines obsidere dæmones dicuntur, consistat. Hæc igitur inquirenda. 21.

22. Ego verò duo ad hanc necessaria esse dixerim. vnum est, vt in hominibus ipsis dæmones sint: alterum, vt etiam potestatem quandam in eosdem acceperint. Horum si alterum desit, non benè homines à dæmonibus obsideri dixerimus.

23. Vtrimque ex ijs; qui in Sacris literis obsessi leguntur, colligere licebit. prius probat, quod dicantur dæmonia homines intrasse, & ex ijsdem eiecta: posterius, quod eosdẽ vexarint, reddiderint mutos, cæcos, surdos; atque nunc in aquam, nunc in ignem præcipitarint, nunc per agros atque montes agitarint. Illa non bene dicuntur, si non in hominibus Dæmones fuerunt; hęc omninò confirmãt ipsos in obsessos potestatem aliquam habuisse. *Matt.* 12. 15. 17. *&c.*

24. Porrò ad prius illud non sufficit, vt eo modo in hominibus sint dæmones, quo res quædam alicubi esse dicuntur, vbi aut ipsarũ virtus est, aut ipsæ operantur. multis rebus sic adsunt & insunt dæmones, quas tamen obsessos esse nullus dixerit: requiritur, vt reuera, atque adeò αὐτοπροσώπως adsint & insint.

25. Sed tamen quia modi, quibus quædam alijs insunt, varij sunt, (quædam enim insunt vt accidentia suis subiectis: (quædã vt partes

ſuis totis, quædam vt tota quædam & abſoluta vno alicui ſuppoſito: quædam vt motores ijs, quæ mouent) quo modo dæmones hominibus obſeſſis ineſſe credendi ſunt:

26. Non inſunt, vt accidentia ſuis ſubiectis. Neque enim accidẽtia ſunt hi Spiritus. ſunt veræ & perfectæ ſubſtantiæ; atque adeò omnibus omninò his inferioribus creaturis perfectiores. *Tho. 1 p. q. 50.*

27. Non inſunt vt partes ſuis totis & compoſitis. Hominiſúe partem aliquam eſſe dicemus dæmonium obſidens? quam quæſo? corpus an animam? Tot enim & non pluribus partibus homo conſtat. Corporis locum ſupplere nullus dixerit: vt animæ vices gerat fieri nequit, niſi animam prius è corpore migrare dicamus, atque adeò hominem ipſum eſſe deſinere, quam dæmonium aduenìat, quamuis nec tum verè hominis partem dæmonium dixeris.

28. Credi etiam non debet, duas hic perfectas naturas concurrere, atque in vnà hypoſtaſi recipi. In ſolo Chriſto Domino duas naturas, humanam & diuinam vna hypoſtaſis ſuſcipit: hoc ipſe ſibi diuina diſpenſatione proprium vendicat. Præterea quæ hypoſtaſis quam naturam, præter ſuam propriam, hic ſuſtentabit? An hominis dæmonum? an dæmonum hominis? At priuſque dæmones hominem ingrediantur, & ſuam ipſi hypoſtaſim habent; & ſuam habet homo: & quemadmodum nec homo vnquam ſuam; ita neque ſuam aliquando dæmones deſerent.

29. In hominibus igitur quos obſident dæmones ſunt, vt motores in corporibus quæ mouent. ita ſcilicet, vt nullam corpori hominis qualitatem imprimant, nullum ipſi dent nouũ eſſe, nec propriè vnum quid cum obſeſſo homine conſtituant. *Tho. 1. p. q. 51.*

30. Hoc vnum duorum, quæ neceſſaria diximus, vt à dęmonibus homines obſeſſi dici poſſint. Veruntamen hoc non ſufficit: requiritur deinde, vt poteſtatem aliquam in eos, in quibus reſidẽt, acceperint; eos poſſint affligere, torquere, vel aliqua alia moleſtia afficere. Quoniam verò de hac poteſtate aliâs plura dicẽda ſunt, idcirco hoc loco præſens Caput concludimus: ſi duo Corollarij loco adiecerimus. *Cap. 5, 6. 7.*

31. Primũ eſt, conſequi ex dictis; nõ omnes eos dici debere à dæmonibus obſeſſos eſſe, qui graues ab ijſdem patiũtur perſecutiones; non dico in anima ſolum, aut bonis externis; ſed in ipſo quoq; corpore. Quãta à dæmonibus in corpore perpeſſus eſt ſanctiſſimus Iob? Quanta ſanctus Anthonius? quanta plurimi Sanctorum aliorum? an idcirco à dæmonibus obſeſſos fuiſſe dicemus? Quandoquidem primum eorum, quæ hic neceſſaria diximus, deſideratur; hoc eſt, quia *Iob 1. Athanaſ. in vita Anthon.*

in ijs

in ijs Dæmones ſedes ſuas non habuerunt, ſed extra ipſos poſiti, mala hæc inflixerunt, nequaquam obſeſſos fuiſſe dicendum eſt.

32. Alterum eſt, multos obſeſſos dici non debere, in quos etiam ipſe diabolus ingreſſus eſt. Poſt acceptam buccellam in Iudã ingreſſus eſt diabolus, ſacra atteſtante hiſtoria, ſed tamen nõ dixerimus facilè Iudam obſeſſum fuiſſe. quid ita? quia nõ ſatis eſt dæmonium hominem intraſſe, vt obſeſſus dicatur; requiritur prætereà, vt in eiuſdem ſæuiendi vel agendi à Deo obtinuerit facultatem. Ioan. 13.

CAPVT. III.

Dæmones non ſub externa & viſibili forma in hominibus eſſe, quamuis ſub ſpecie araneorum & muſcarum quandoq; conſpiciantur.

DVO diximus requiri, vt à dæmonibus homines obſeſſi dicantur: vt ſcilicet in hominibus ipſi dæmones ſint, deinde vt in homines poteſtatem quandam acceperint. Quoniam verò vtrunq; varijs modis accidere poteſt, de vtroq; quæſtio oritur: ibi quæritur, An ſub ſpectabili forma, & ſpecie corporea ſint in hominib. hîc, Quam & quantam poteſtatem in homines accipiant. 33.

34. Quamuis enim (vt primum illud priori loco abſoluamus) dæmones ſpiritus ſint, & corpora non habeant: quia tamen corpora aſſumere valent, & nõnunquam ſub muſcarum & araneorum forma in obſeſſorum ore conſpiciuntur, in alijs etiã corporis humani partibus quandoque tuber quoddam excitant, ſub corporea forma homines obſidere quibuſdam exiſtimantur. Tho. 1 p q. 51

35. Verum corpus hîc non neceſſario aſſumunt dæmones. quam enim ob cauſam aſſumerent? Ingrediuntur, vt homines affligant, & moleſti ſint, quid hîc opus eſt aſſumpto corpore? forte non niſi in aſſumpto corpore poſsũt moleſtias parere? Nihil ipſos hîc corpus iuuat. quid quid poſſunt, & faciunt, virtute ſibi indita, abſq; corporis ſubſidio, perficiunt.

36. Interim quamuis neceſſarium nõ eſt, vt corpora aſſumant, ſi tamen velint, poſſunt. Poſſunt ſub ſpecie aranei aut muſcæ in hominibus latere. paruitas corporis, quod aſſumerent, nihil hîc impedit. Vt ſub hominis; ita ſub muſcæ atque aranei; ita ſub ſpecie cuiuſcunque animalis, etiam muſca aut araneo minoris, valent latere.

37. Hæc poſſunt dæmones. Vtrum verò muſcæ aut araneorum corpus aſſumpſerint, dum animalcula hæc in obſeſſorum ore conſpiciuntur, definiri vix poteſt. Eſto hæc ipſi animalia fecerint & agant,

agant; necesse tamẽ non est, vt in illis semper latitent. possunt ijs assistere, & extra ipsa positi, quò libet impellere.

38. Atque, vt quod sentio, dicam, putarem has muscas atque hos araneos, nec sponte à dæmonibus fieri, nec ipsos, nisi inuitos & coactos ijsdem sæpe vel assistere, vel inesse. id est: Dei mandato cogi, vt similia animalcula & forment, & vel in ipsis latitent, vel præsentiã suam per illa testentur.

39 Huius rei illud non leue argumentum dixerim, quod propemodum in solis Exorcismis, hisce suam præsentiam prodant, & suũ ex hominibus egressum, horum recessu testentur. Quid vero? An non, si aliâs vnquam, tum maximè, vt lateant, desiderare credendi sunt? an forte ab hominibus exire cupiunt, vt hac ratione discessum suum manifestare velint? Si aliâs vnquam, tum maximè latere desiderant. Ne pellantur suis sedibus, aut expulsi videantur, vehementer adlaborãt. Quos igitur araneos aut muscas notamus; eos, quamuis Dæmonum opera, Dei tamen mandato adesse credamus.

40. Eodẽ Dei mandato fieri crediderim, vt sordida hæc, & hominum generi inuisa animalcula assumant & adhibeant. Facit hoc Deus ad Spiritus illos confundendos: facit ad homines instruendos. Intelligunt illi peccato suo factũ esse, vt sordidissimis animalibus conferantur, intelligunt hi miserum esse illorum imperio subesse, qui non nisi cum muscis possunt esse molesti, aut cum araneis letale venenum infundere.

41. Porrò si quando in dictis animalculis degunt, non credendũ est in nulla tum alia corporis hominis, qui obsidetur, parte molestos esse posse, quam vbi animalia illa cõspiciuntur. Quamuis, verbi causa, supra vel infra linguã musca se contineat; qui tamen in musca latitat dæmon; non linguam solum; verum etiam alia corporis membra potest mouere, agitare, affligere. Id in obsessis probant nunc ingentes, quos excitant clamores, nunc oculorum in varias partes cõtorsiones, nunc brachiorum proiectiones, nunc totius corporis motus vehementissimi & inordinatissimi. Maior est, inquiunt Theologi, sphęra actiuitatis dæmonum, quam præsentiæ substantialis,

CAPVT IIII.

Dæmones, dum homines obsident, in corpora potissimum potestatem habere & exercere, in animam vero non ita multum.

42. QVænam dæmonum in homines, qui obsidentur, potestas sit, & quanta illa sit, nunc inquirẽdum est. Ibi quæritur ad quidnam hominis eorundem potestas se extendat, hîc, vtrum quantum valent,

valent hominibus obsessis incommodent, aut incommodare possint. Ad prius hoc Capite, ad posterius sequenti respondetur.

43. Habere dæmones in obsessos potestatem, superius demonstratum est, quia verò duabus partibus illi cõstant, anima & corpore, vtrum ad animam tantum, an etiam ad corpus, an ad vtriusque hæc se potestas extendat, in quæstionem vocatur.

44. Constitutũ hîc primò sit, dæmones incommodare Animæ, quatuor modis posse intelligi. videlicet in ipsa animæ substantia: in eius facultatibus, in habitibus, quibus animæ instructæ sunt, deniq; in operationibus. In substantia animæ, si illam in bruti, aut alicuius bestiæ transmutent: in facultatibus, si illas tollant, in habitibus; si ijsdem animam spoliant: in functionibus, si aut inuitum hominem ad aliquas cogant, aut in proprijs impediant.

45. Constitutum sit secundò, etiam Copori incõmodare, multis modis posse intelligi Potest siquidẽ corpus interfici: potest vsu mẽbrorum priuari: potest destitui, qui in ipso residẽt, sensibus: potest deformari: potest affligi morbi? potest multis & varijs modis excruciari. Hæc sint constituta.

46. Nunc verò cui parti Dęmones incommodant in misera mortalium obsidione? quæ mala afferunt? Respondemus breuiter, quod res est: In corpora potissimum ipsis potestatem datam esse: In animas nihil aut parum posse: detrimenta tamen quædam animabus afferre. Hæc tria explicemus.

47. In corpora dæmonibus facultatem dati, eorum exemplis, qui obsessi aliquando leguntur, manifestum est. Quotus quisque est, cui non aliquod in corpore detrimentum allatum est? Consulamus sacras literas, docent illæ alios sensibus orbatos, alios nunc in aquam, nunc in ignẽ præcipitatos; alios ita excruciatos, vt, relictis vrbibus & hominum societate, in montibus & desertis locis, veluti bestiæ quædam feræ, errauerint. *Matth. 12. 15. 17. Lucæ 4. 8. 9. &c.*

48. Non aliud docet Apostolus Paulus. Cum enim Corinthi quidam fornicationem commisisset, & talem quidem, qualis vix inter gentes reperitur, tradidit eundem Sathanæ Apostolus in interitum, vt ipse loquitur, Carnis, vt Spiritus saluus fieret *1. Corint. 5.*

49. Porrò animabus hominum obsessorum proprie non incommodare dæmones inductione eorum, quæ ad animas pertinent, liquidum est.

50. Nunquam animos hominum, quos possident, in brutorũ formas transmutant. quid quod nec transmutare valeant? Hoc, quia alias demonstratum est, hîc longius persequi necesse non est. *De prodig. Apparat. 6. vinc. 7.*

51. Nunquam possum eosdem viribus & facultatibus ipsis congenitis & ingeneratis priuare. vsque adeò altas illæ in animabus & firmas radices egerunt; vt propemodum tam sit difficilè eas tollere, quam ipsas animas in nihilum redigere.

52. Sic tollere nequeunt habitus, qui in iam dictis sunt facultatibus. Non possunt animas priuare diuinis illis charismatib. fide, spe, & charitate. Non possunt spoliare reliquis virtutibus, siue illę in voluntate sedes suas habeant, siue intellectu. Ea animarum hominum, ea facultatum earum, & qui in ipsis sunt, habituũ conditio est, vt solius Dei merum & absolutum admittant imperium; ipseque solus hîc summum ius habeat.

Georg. de Valen. sn 1. partem D. Thom. disp. 8. q. 6.

53. Nequeunt etiam renitentes animarum vires ad operandum impellere dæmones. Norunt hoc omnes inde verò clarum & manifestum est, quod alioquin ad peccatum, etiam inuitos, mortales nequam spiritus impellerent.

54. Sed tamen (hoc tertio loco probandum erat) dum in corpora sæuiunt Dæmones, quædam etiam ad animas detrimenta perueniunt. vt enim dum corpora benè habent, haud parua ad animas redundant emolumenta: ita afflictis & malè affectis corporibus, sua etiam detrimenta sentiunt animæ.

55. Inter hæc primum est, quod quo tempore in corpora maligni spiritus sæuiunt; animas à virtutum studijs vacare sit necesse: cum pleraq; non nisi corporum ministerio adiutæ, aut profecto corporum molestijs non impeditæ exercere valeant.

56. Deinde, quamuis hominum voluntates per se impellere nequeant, plurimum tamen possunt inclinare, & quoddam quasi pondus, vt malum sequantur, addere: id verò nunc faciunt motus quosdam, quibus facilè se voluntas accommodat, in corpore excitando; nunc obiecta, quæ alliciant, sensibus tam internis, quã externis proponendo.

57. Accedit tertium, quod quando sensuum officio priuat (quod haud raro fit) omnibus quoque commodis priuent, quæ sensuum beneficio obtinentur quot verò & quanta hęc aliquando sunt? Docere hoc potest vnus Euangelicus surdus magno suo detrimento.

Luca 11.

58. Quartum est, quod etsi habitus virtutum non tollant, frequẽter tamen ita debilitent, vt nullam vel exiguam in hominibus functionẽ habeãt. Quod dicimus, in illis maximè habitibus quos Intellectuales dicimus, liquet. quãuis enim hi in animę facultatibus sedes suas habeant, phantasmatũ tamen egent ministerio, si actus suos exercere debeãt. At in phantasmata plurimũ possunt, qui homines occupant,

cupant, dæmõnes. quid quod omnia quandoque confundant? quandoq; etiam magna ex parte tollant? Hæc, Dæmonum in obsessis corporibus potestas. quanta vero?

CAPVT. V.

Finitam & certam potestatem dari dæmonibus in obsessorum corpora, & hoc iustas ob causas.

59. MAgnam Dæmonum potestatem esse norunt, qui in Sacris literis etiam mediocriter sunt exercitati. Alicubi sic dicitur: Non est super terram potestas, quæ comparetur ei, qui factus est vt nullum timeat. Omne sublime videt, ipse est Rex super vniuersos filios superbiæ. *Iob. 41.*

60. Veruntamen hanc non semper permittuntur in eos, quos ingrediuntnr exercere. Nisi frenum tortoribus iniectum esset, nullus obsessorum salua vita eorũ tyrannidem effugeret. Neque enim ipsis deest voluntas & libido extrema damna mortalibus offerendi, neque potestas aut vires. Cur igitur extrema mala non afferunt? quia afferre non permittuntur. ligatæ ipsorum sunt manus.

61. Et profecto pulchre. Nam neque pro libidine possunt mortales ingredi, Dei hîc sententiam & voluntatem exspectant. Quemadmodum igitur nõ nisi Dei facultate obtenta corpora ingrediuntur; ita quoque hominibus, quos ingressi sunt, incommodare plus non valent, quam à Deo Opt. Max. permittitur & prescribitur.

62. Hinc tanta in obsessis hominib. differentia. Quidã grauissima patiuntur tormenta, quemadmodũ filia mulieris Cananææ: quidã non ita grauia, vt qui audiendi sensu vel facultate loquendi per dæmones priuati leguntur. Sunt qui vno se loco cõtinent; alij nullis locis possunt concludi. Sic hi sunt in se crudeles; illi in alios. *Matth. 15.* *Luc. 11.*

63. Dæmon qui sanctissimi Iob fælicitati inuidebat, non plus potuit, quã à Deo fuit permissus. Sæuijt primũ in fortunas Iob, sed sancti viri corpꝰ attingere nequaquã fuit ausus. Sæuijt deinde, Deo permittente, in corpus: sed ne ꝙ damnũ animæ afferret prohibitus est. *Iob 1.*

64. Ipsa quoque molestia, quæ hominibus affertur, docet certas dæmonibus leges præscribi. Cum enim hîc plerunque pæna quædã de peccato sumatur, cõuenit, vt quia hæc Deo authore exigitur, pro qualitate delicti exigatur; & patiatur homo non quantum dæmones desiderarent, sed quantum æquitas postulat.

65. Finita igitur est dæmonũ in obsessis hominibus potestas. certis legib. astricta est. Tantũ possunt, quantũ ipsis à Deo permittitur. Quantũ verò hoc? Norũt id, qui torquẽt, dæmones. Nouit, à quo ipsi

potestatem habent, Deus Opt. Max. Ignorant miseri mortales, qui dæmonum carnificium sustinent.

66. Cæterum res hæc singularem Dei erga humanum genus demonstrat prouidentiam, & testatur charitatem: & quidem tum maximè, quando in eos sęuiunt Spiritus qui hoc sibi malum suo vitio compararunt: quamuis enim extremam tyrānidem summo iure in hos exercere possent, non tamen exercere permittuntur; Deo pro amore, quo homines prosequitur, dæmonum ferociam continente.

67. Addit deinde animam miserè afflictis, & obsessis hominib. facit vt patienter ferant, quas sustinent molestias, quia intelligunt non permittente solum Deo flagella immitti; sed etiam pro eius voluntate temperari: nec plus in homines posse coniuratissimos humanæ salutis hostes, quam magnis iustissimisque de causis à Deo Opti. permittantur.

68. Declarat tertiò miseram dæmonum conditionem; qui cum plurimum incommodare valeant; incommodare quoq; vehementer desiderent; non tamen permittantur incommodare; sed prorsus ab eius, quem summè oderunt, pendeant voluntate & permissu.

69. Licet denique hinc intelligere, iniustam eorum quærelam, qui dæmonum se astutia & potentia circumueniri causantur, & inuitos ad peccata trahi asserunt. Non permittit clementissimus Deus, vt quantum valent, in corpora sęuiant Dæmones; permitteret vt innocentes circumuenirent, & inuitos ad peccatum pertraherent? vsque adeò voluntarium est peccatum, vt nisi voluntarium sit, peccatum non sit.

CAPVT VI.

Sextuplicia ferè mala obsessis hominibus per Dæmones posse afferri.

70. VAria incommoda & mala humanis corporibus dæmonum studio & opera afferri nemo dubitat. Nos superius horum sex genera annotauimus. Nam vel mortem offerunt, vel membrorum vsu priuant, vel aliam homini minimè conuenientem formā procurant, vel sensibus spoliāt, vel affligunt morbis, vel occultis rationibus & modis excruciant.

Cap. 4.

71. Et hęc partim perficiunt, dum homines obsident, partim dum extra homines sunt constituti: & nunc quidem per seipsos, nunc per eos, qui ipsis operas suas locant.

72. Quædam nihilominus frequentius, dum in hominibus latēt, operantur: quædam frequentius extra homines positi: quamuis omnia & in hominibus positi; & omnia extra eosdem constituti perficere, tam per se, quam per alios valeant.

73. Nos

73. Nos quæ obſeſſis mala afferunt aſſignemus. Hîc primum frequentiſſimumque eſt, quod occultis quibuſdam rationib. quibus medicorum arte remedium afferri nequit, excruciant & torqueãt. Ita illorum quidam Virginem afflixit, cuius B. Hieronymus meminit. Ita illos, quorum quotidie audimus horrendos clamores & videmus ſummas anguſtias & difficultates. *In vita Hilar.*

74. Alterum eſt, quod ſenſibus priuent. Illuſtre huius exemplũ præbent Sacra literæ in dæmonio muto & ſurdo, quod Dominus eiecisſe legitur. Neque enim credendum eſt dæmonium mutum fuiſſe & ſurdum: mutus & ſurdus fuiſſe dæmoniacus, & quidem dæmonij opera, quod mutum & ſurdum appellatur. *Luc. 11.*

75. Tertium eſt, quod naturalem hominum formam interdum deſtruant, &, neſcio quam, peregrinam, humanis functionibus minimè conuenientem, inducãt. Et huius exemplum Sacræ literæ ſuppeditant, in muliere, quæ decem & octo annis ita inclinata inceſſit, vt ſurſum reſpicere prorſus nequiret. *Luc. 13.*

76. Quartum eſt, quo imaginationem hominum corrumpant, & ad quandam quaſi rabiem adigant, crudelibusque beſtijs reddant ſimilimos: vt non raro neceſſe ſit vincula miſeris adhibere & compedes, ne vel ſibi, vel alijs noceant. ita afflixit dæmonium eos, quos Euangeliſta refert latitaſſe in ſepulchris & furore percitos ſæuyſſe nũc in prætereuntes, nunc in ſeipſos. *Marc. 5.*

77. Quintum eſt, quod eo quandoque redigant mortales, vt omnino ſibi mortem conſciſcere videantur debere: neque id raro tentent. Simili Spiritu vexabatur quem S. Marcus refert alliſum terræ, fœdè ſpumantem, dentibus ſtridentem, areſcentem: frequẽter etiã in ignem & aquam præcipitatum. *Marc. 9.*

78. His ſextum malum addiderim, mortem ipſam, quam interdum afferunt. Quid aliud moliebatur, cuius iam dictus Marcus meminit? Procurauit eandem dæmoniũ (vt Sigisbertus teſtatur) quod Gundericum Vandalorum Regem, poſtquam capta Hiſpali, Dei tẽplum prophanaturus eſſet ingreſſus, inuaſit; mox ſiquidem, iuſto Dei iudicio, miſere Regem contrucidauit. *In Chron.*

79. Hæc præcipua ſunt, quæ corporibus obſeſſorum mala dæmones procurant. Si quæ ſunt alia, ad hæc facilè reuocantur.

Sed quibus rationibus & modis hæc efficiunt
Id ſequenti Capite explicandum.

CAPVT VII.

Quinq; propemodum modis Dæmones obsessorum corporibus molestias afferre.

80. QVemadmodum varijs malis mortalium genus Dæmones solent affligere, ita varias habent rationes & modos, quib. affligunt. Nos, quia de obsidentibus spiritus tantũ disputamus, illas solũ persequemur, quib. ijs quos obsidẽt nocent.

81. His igitur vel per ipsos incommodant absque vllius creaturæ subsidio, vel opera seu ministerio aliquarum creaturarum, quibus libenter, vt tanto grauius affligant, vtuntur.

82. Per se illi incommodasse videntur, quorũ Sacræ paginæ meminerunt: per creaturas etiam, qui nostris temporib. postquam ex hominibus eiecti fuerunt; vel aciculas, vel crines, vel clauos, vel vitrorum partes suæ crudelitatis argumenta reliquerunt, quæ mox dęmone expulso, illi qui obsessi fuerant, euomuerunt.

83. Posterior hæc ratio rarius apud obsessos locum habet, vsitatior est apud eos, quorum opera dæmones vtũtur, Magos loquor & Maleficos. At prior in vsu hîc frequentius est. ideò enim spiritus nequã ingrediuntur homines, vt per se noceant, per se affligant, per se detrimenta humanis corporibus afferant.

84. Quæcũque verò mala afferunt quinque modis efficere vidẽtur. Phantasiæ fascinatione, viriũ hominis infirmatione, corruptione organorum, aliquorum membrorum aut distractione, denique corporis depulsione siue impulsu.

85. Primò modo efficiunt, vt mortales sibi persuadeant, se suos hostes cernere; cernere cruentas bestias, cernere dæmones, qui mortem & alia velint afferre: iudicent etiam se in bestias conuersos, & ob id in alios, tanquam feræ crudelissimæ, sæuiant.

86. Virium infirmatio formã plerunq; hominum destruit & dissoluit, quemadmodũ enim si illæ integrę sint, singula suis locis mẽbra cõsistunt, & officia exequuntur: ita si infirmentur, pulcherrima hominis constitutio dissoluitur, & ad officia sua pręstanda membra redduntur inepta.

87. Corruptio organorum, sensus qui in organis sunt vel tollit, vel hæbetat. quoniam sensuum ea ratio est, vt non nisi medijs corporeis organis functiones suas exequantur: quæ cum dæmones perdant, non mirum si sensus tollant.

88. Dolorum, quos obsessi quandoq; vehementissimos experiũtur, causam nõ malè dixerimus membrorũ quorundã, quã Spiritus in certis partibus efficiunt, contractionem & distractionẽ. Maximos enim

enim dolores hac ratione excitari, vel solæ parientes mulieres probant. Posse verò dæmones mẽbra contrahere & distrahere non ignorant docti. at contrahere & distrahere id probat, quod non ijdem semper dolores perseuerent: tum illud etiam, quod nulla medicorum arte ijs possit adhiberi remedium.

89. Depulsione denique & impulsu corporum spiritus mala afferunt. Exemplo is sit, quem nunc in ignem, nunc in aquam Euangelista testatur præcipitatum: in quo vexando hanc solam rationem dæmon obseruasse videtur. Marc. 9.

90. His modis à dæmonib detrimenta hominũ corporib. procurantur. Et aliquãdo hos oẽs adhibẽt, aliquãdo plures, aliquãdo pauciores, prout nocere desiderãt & possũt, ita modos nocẽdi assumũt.

CAPVT VIII.

Dæmones nec semper obsessos molestare, nec ijsdem semper adesse.

CVm iam dictis proximè coniuncta videtur Quæstio: Vtrũ semper, dum corpora obsident dæmones, molesti sint & cruciant: semper etiam in corporibus eorũ, quos obsident & resideant. Quæstioni occasionem præbet diuersitas causarũ efficientiũ & agẽtium. 91.

92. Duplicis enim generis agentia sunt, quædam cum ratione agunt, & liberè; quædam sine ratione, & ex necessitate. Hæc ad vnum determinata sunt; illa possunt contraria agere: hæc, quoniam ex necessitate agunt, non possunt nõ agere; illa, cum agant liberè, possunt nunc agere, nunc actiones suas intermittere.

93. Si in posteriori agẽtium classe dæmones essent, facilis ad propositam Quæstionem esset responsio: nunc quoniam prioris sunt ordinis, & liberè agunt, nõ ita facilis; præsertim si de facto sit quæstio: Nam si de Spirituum potestate agatur, non ita magna difficultas.

94. Atq; vt de potestate dæmonum hoc obiter dicatur, dubium non est, quin omni, quo sunt in homine, tempore molesti esse valeant & desiderent. Non ipsis deest nocendi libido; non desunt vires; & quæ in nobis exercitio atq; actuum frequentatione fatigantur & franguntur, ne continuas actiones exerceant, illæ nequaquam in dæmonibus langueſcunt, aut definiunt.

95. Sic dubiũ non est, posse ipsos corpora, quæ inhabitant, ad tẽpus deserere. Tanta ipsorum cũ corporibus vnio nõ est; quanta animorum cũ suis corporibus. In corporibus non nisi, vt motores quidam sunt, quocirca facilè ipsis est, tam ingredi corpora, quam deserere.

96. Verum quemadmodũ diximus de potestate præsens Quæstio nõ est; quæritur, vtrũ quod possunt faciant; vtrum inquã à cruciatu misere-

miserorum, in quibus sedes suas collocarunt, aliquando desistant: atque vtrum eosdem nonnunquam ad tempus planè deserant, & postmodum domicilia sua repetant.

97. A cruciatu quandoque desistere certum est. Videmus nonnũquam nihil prorsus molestiarũ dęmoniacos perpeti: videmus eosdem nihil ab ijs, qui à dæmonum infestatione liberrimi sunt, differre: Ipsi quoque se nihil pati palam testãtur haud raro. quocirca si nostris sensibus nolumus, ipsorum confessioni fidem adhibeamus.

98. Sed neque Deus permittit, vt semper affligant. Sæpè ille iustitiam suam misericordia temperat. dum iustus est, non obliuiscitur misericordiæ. Adde, quod nec tantæ hominum vires sunt, vt continuos dæmonum infestationes & molestias ferre valeant. Quid, quod ipsi Spiritus non velint semper molesti esse? ne scilicet continuata vexatione vitam obsessorum abbreuiant, & sedes suas, quod egerrimè faciunt, relinquere cogantur. Hoc de cruciatu.

99. Difficilius fit, vt ad tempus homines deserant maligni Spiritus: sed tamen fieri quandoque subiecta historia docemus. Quo die Martinus Lutherus ex hac vita discessit, dæmoniaci, qui Gheolæ (Brabantiæ oppidum est) plurimi erant, & patrocinio S. Dymnæ, (quod iam multi multis annis experti erant) libertatem expectabãt, omnes à dæmonibus liberati sunt, & non ita multo post, ab ijsdem rursus occupati. Res hæc obscura non est. Siquidem postera die, cũ miseros homines rursus crudeles spiritus torquerent, interrogati; vbi pridie delituissent; responderunt se mandato Principis sui, ad noui Prophetæ & fidelis cooperarij Lutheri funus euocatos fuisse, eidemque interfuisse. Confirmauit hanc rem Lutheri famulus, qui miserè morienti affuit. & cum per fenestram, auræ capiendæ gratia, aspiceret, non sine magno terrore vidit, non semel, plurimos teterrimos spiritus, haud procul inde saltantes & choreas agentes. Confirmant corui, qui Lutheri corpus, cum Islebio VVittenbergam deferretur, magno clamore comitati sunt. Vide Bredenbach. Collat. lib. 7. cap. 39. Simile quid de Brunone, Pincerna Comitis de Monte, legimus. Nam & eius funeri Dæmones, qui obsessos ad tempus reliquerant, interfuisse dicuntur.

Cæsarius lib. 8. cap. 10.

CAPVT IX.

Per quam partem Spiritus nequam homines obsessos ingrediantur.

100. QVI Dæmones corpora quædam, quamuis tenuia, habere credunt, necesse habẽt asserere, esse quosdam in homine meatus, per quos ingrediantur, & præterea certa quædam loca, vbi iam ingressi

greſſi commorentur,& ſedes habeant. Naturæ enim iura non permittunt,vt ſe duo corpora penetrent:eadem etiam poſtulant,vt certum definitumq́ne locum omnia obtineant.

101. Qui ipſis nulla corpora (quæ probabilior Doctorũ ſententia eſt) tribuunt;quamuis ad eaſdem, cum prioribus, leges non aſtringantur,quia tamen dæmones in ipſis hominibus conſtituunt, qui aliquando in hominibus non fuerunt, qua via ingreſſi ſunt, & quo angulo iam inegreſsi latitent,etiã docere debent. Neque enim mens humana capere poſſe videtur,vt in homines Spiritus ingreſsi dicantur,& nulla ijs via fuerit,per quam ingreſsi ſint,atque item,vt in hominibus eſſe dicantur,& nullus,vbi degant,locus aſsignari valeat.

102. Ingreſſum primum ſcrutemur.Sunt qui exiſtimant ipſos per os corpora hominum ingredi:fortè hinc perſuaſi, quod, apud non ignobiles authores,haud raro legamus ipſos vna cum cibo aut potu,in quo latuerunt,hauſtos eſſe,& mox magna tyrannidis ſuæ in miſeris hominibus exempla dediſſe.

103. Nec deſunt qui hinc perfectam volunt conſuetudinem,quæ apud Catholicos eſt, vt ſi quando oſcitent, os ſigno crucis muniant,quaſi hac cruciſignatione dæmonum in corpora ingreſſus prohibeatur.

104. Hos confirmat,quod in Exorciſmis,quãdo dæmones ex corporibus eijciuntur,ſæpè ſub muſcæ aut aranei ſpecie os egrediantur. Ita enim iudicant, quod idem illum oſtium ad ingrediendum & egrediendum patere debeat.

105. Rationes hæ quamuis magnum robur non habeant,nõ prorſus tamen nullæ ſunt.Certum eſt aliquando dæmones per os in homines intraſſe:certum quoque eſt reprehendi non debere multis annis receptam Catholicorum cruciſignationem: certum denique eſt per os ſæpè egreſſos eſſe,quapropter non omninò malè operari dicendi ſunt.qui eoſdem per os in homines ingredi exiſtimant.

106. Sed tamen aliam nullam viam ſpiritibus patere credendum non eſt. Sicuti per os; ita per quemcunq́ue meatum,atq; adeò per tenuiſſimos, & vix perceptibiles poros, humana corpora poſſunt intrare, & ingrediuntur non raro.

107. Quid quod nec poris quidẽ in ingreſſu indigent?quid quod etiam appoſitis corporibus eorum aditus non prohibeatur? quid quod nihil poſſit eſſe tam vaſtũ & firmũ, quod nõ penetrare abſq; difficultate & moleſtia valeant?Hæc Spiritum (in quorum ordinæ dæmones ſunt)conditio eſt,vt obiectis corporibus,nec virtus ipſorum,nec præſentia nec operatio retardari aut impediri queat.

CAPVT. X.

In qua hominum obsessorum parte Dæmones latitent, & sedes suas habeant.

108. QVa via obsessos maligni Spiritus ingrediantur, constitutũ est: vbi ingressi latitent inquirendum. Hîc vbi principio quid fieri possit exposuerimus, tum quid plerunque accidere putemus, aperiemus.

109. Potest fieri, vt totũ hominis corpus obsideant dęmones; ita videlicet, vt extra nullam corporis, quod obsident, sint partem, & in quacunque corporis sint parte: sint in capite, in brachijs, in ventre, in tibijs, &c. Mirum hoc non est, quemadmodum anima hominis, ita se dæmones habent in corpore: quamuis interim alias dæmones, alias anima habeat operationes, arctius etiam cum corpore anima, quam dæmores coniungantur.

110. Fieri etiam potest, vt in vno aliquo sint hominis membro, capite scilicet, brachijs, tibia, pectore. Atque hoc ab ipsa qua corpus viuit anima differunt. Illa, quia omnes corporis partes viuificat, omnibus debet esse coniuncta: Dæmones, quoniam corporibus vitam non conferunt, sed motum tantummodo; in vna aliqua corporum parte sedes suas habere possunt.

111. Sed nec membris indigent, in quibus resideant. Possunt sub quacunq; etiam minima atque adeò vix perceptibili hominis parte latere; & quidem illi spiritus, qui maxima aliquando vastissima quę corpora possiderunt. Nec hoc nouum. Nónne eadem hominis anima est, quæ nunc in minimo corpore, cum primã vitam homo accipit, latet; nunc vegetat vastum, & per omnes maximi corporis partes, vt ita dicam, diffusa est?

112. Hæc fieri possunt omnia. Quid porrò fit? in qua homines obsessi parte dæmones latitant? Difficile id est asserere. Si ex aliquo, profecto ex operationibus, quas in hominibus exercent, posset deprehendi: Veruntamen hinc certum argumentum summi nequit. quare? quia necesse non est, vt vbi operantur, ibi sint αὐτοπροσώπως ipsi spiritus possunt hoc loco existere; & alio operari. Alia est Sphæra actiuitatis Dæmonum; alia præsentiæ.

113. Igitur si tuber in aliqua hominis parte excitant; si obsessorum linguam protrudant: si molestia hoc vel illud membrum afficiant; non mox ibi spiritus esse necesse est dicere. Omnia hæc dæmonum virtute fieri possunt, quæ ad plura, quã ipsorũ se præsentia extẽdit.

114. Similiter dum aranei, aut muscæ in obsessorum ore conspiciuntur,

ciuntur, non ita ijsdem dæmones includimus, vt extra illa non sint. Possunt hæc animalcula producere, & in ijs latere: possunt quoque extra ipsa subsistere, & nihilominus, quo libet, impellere.

115. Porrò quamuis hic certò constitui nihil posit: non sine ratione tamẽ illos loqui dixerim. qui in corde, vel haud procul à corde, eos sedes suas plerunque habere arbitrantur.

116. Ratio huius ex duobus pendet: Ex dæmonum fine, & cordis humani conditione. Finis dæmonum est homines mouere atq; exagitare: (Nam quæcunque in corpora possunt, illa propemodum motu locali efficiunt) Conditio cordis humani est, vt sit principium actionum omnium. Ergo cum sedes suas eò loci dæmones cõstituere credi possit, vbi facili negotio, corpus humanũ, quocunq; libuerit, valeant impellere, in corde, à quo omnis motus, aut certe haud procul à corde, ipsos domiciliũ suũ habere, dici nõ incongrue videtur.

117. Nonne quod in naui est Nauclerus, id in obsessis corporibus sunt dæmones? At verò Nauclerus in ea se nauis parte constituit, vbi nauis commodissimè impelli potest. In ipla igitur hominis parte dæmones erunt, in qua cõstituti, hominis corpus, quo lubebit, poterũt facilius impellere.

118. Præterea non hoc propositum tãtum dæmonibus est, vt pro libidine hominum corpora cieant: etiam in proprijs, sibique naturalibus operationibus impedire conantur, atque adeò impediunt. Vbi igitur iustius sedes suas habebunt, quam vbi illas impedire commodissimè possunt? at possunt commodissimè, si cor quod operationum omnium principium est, possideant.

119. Norunt omnes & hoc dæmonium esse studium, vt Deo, quantum fieri potest sint similes. Petent igitur, quod Deus maximè desiderat. quod iluu? Cor hominis. Fili, inquit alicubi, prebe mihi cor tuum. *Pronerb. 23.*

120. Dicuntur hęc, vt videtur, cum ratione. Et forsitan ita se plerunque res habet. Interim tamen, præter cor, dæmones alias habere latebras id argumẽto est, quod in libris Ritualibus ijsdem præcipiatur in virtute sanctissimæ Trinitatis ne se occultent in quatuor humoribus, in carne, ossibus, neruis, medullis, venis, suris, tibijs, renib. ventre, stomacho, in testinis gutture, collo, fane, &c. *Sacerdotale Rom. exorcismo 2.*

121. Putauerim quoque frequenter fieri, vt qui in vno aliquo homine sunt, stationes suas quandoque mutent: & nunc sint in hac corporis parte, nunc in alia: nunc etiam plures simul hominis partes possideant, nunc pauciores.

122. Vbicunque verò Spiritus latitant, nõ ita loco, quemadmodũ

corpora concluduntur aut circumscribuntur: neque locorum, quæ occupant partibus, partes dæmonum respondent. Dæmones partes nullas habent. In quacunq; corporis parte toti sunt: in toto quod possident, corpore toti sunt; non secus atque in homine, hominis anima.

CAPVT XI.

Dæmones aliquando signis quibusdam iisq; quadruplicibus, declarare suos in humana corpora ingressus, & hoc iustas ob causas.

ALia signa sunt, quibus Dæmones suum in homines ingressum probant; alia quibus demonstrant, quod in hominib. latitant, ipsosq; inhabitant. de posterioribus Capite 22. & sequentibus, agetur: priota hoc loco inuestigamus.

124. Duo autem hîc quęruntur. Alterum est; Semperne Spiritus aliquibus signis declarent, quod homines ingrediantur, alterũ, quænam potissimum illa sunt signa

125. Quod ad prius attinet, dubium non est plerunque suum in homines ingressum prodere. Potest hoc exemplis multorum, qui aliquando obsessi fuerunt, demonstrari. quidam eorum, prius quã obsiderentur: se spiritus sub specie carnis aut nigri Aethiopis conspexisse asserunt: quidam quodam strepitu atque tumltu fuere perculsi. quidam, nescio quas, in somno habuerunt graues & molestas imaginationes.

126. Hæc & facta esse, & quotidie adhuc fieri clarum est: verunta men quas ob causas nõ ita. Quemadmodum plurima alia sunt, quorum vix rationes assignantur, ita, cur non nisi post aliqua signa quidam dæmones humana corpora ingrediuntur, ratio certa vix dari potest.

127. Fortè vna est, quod hac re Deum imitari possint videri Spiritus: vt quemadmodum ille aduentum suum in, vel ad homines externis quibusdam magnisque argumentis testatur & iudicat: ita quoque spiritus suum velint innotescere, ne hac in re Deo videantur inferiores.

128. Fortè etiam hac ratione bonos Angelos volunt imitari. Nam & illi, vt plurimum, externis signis præsentiam suam prodiderunt. Potest hoc multis & claris Sacræ scripturæ locis doceri.

129. Fortè diuinæ prouidentiæ ratio idem postulat. Neque enim raro ij à dæmonibus possidentur, qui in grauibus versantur peccatis, & quasi ostium, vt se ingrediantur, ipsis aperiunt: ad quorũ maiorem pœnam (iustissimam tamen) permittit Deus, vt carnifices

suos

ſuos, prius quaſi conſpiciant, quam eorum tyrannidem ſentiant & experiantur.

130. His addiderim, quod turbatum hominem Spiritus nequam requirere videantur, quem ingrediantur. Contraria ipſorum & bonorum Angelorum ſenſa. Cupiunt illi quieto eſſe animo omnes, ad quos diuertunt; Si turbis gaudent & tumultu. Hinc eſſe dixerim, vt ſub horrenda ſe prius forma ſpectandos præbeant: nunc inſolitos quoſdam ſtrepitus excitent: aliquãdo etiam colaphos infligant, vel ad terram deijciant, quam miſeros homines inuadant.

130. Hæ ſignorum, quibus aduentum ſuum Dæmones produnt, rationes. Sed tamen his atque ſimilibus opus non habent. Nihil omnino eſſe videtur, quod ipſos ad hæc adigat & aſtringat. Quemadmodum neceſſe non eſt, vt ſub ſpectabili forma in hominibus ſint; ita neceſſe non eſt, vt ſi homines ingredi velint, id externis argumentis ſignificent.

131 Addo quod perſępe ingrediuntur, quando id ij, qui obſidentur nullo ſigno deprehendere poſſunt pro multis ſufficit vnum, quod B. Gregorius refert, exemplum virginis illius, quam ſub lactuca latẽs diabolus ingreſſus eſt, quem illa ſub lactuca eſſe, aut quod ſe ingredi tentaret, nullo argumento potuit obſeruare. *Lib. 1. Dial. cap. 4.*

132. Porro (vt ſecundæ quæſtioni reſpondeatur) qua neceſſarium non eſt, vt ſignis ſuum aduentum Dæmones teſtentur: & ſi quando illa adhibent, id præcipue (vt eſt veriſimile) ex ipſorum pendet voluntate; hinc eſt, quod ipſorũ aduentus certa atque determinata ſigna non aſſignentur.

133. Quadruplicium tamẽ Sacerdotale Romanum (vt vocatus liber Ritualis) meminit. Docet interdum Dæmones ſe ſub forma externa, quæ terrorem incutiat exhibere, priuſquam homines inuadant: interdum vento & tumultu præſentiam ſuam teſtari: tertio, prius affligere vel aliqua moleſtia afficere: quarto, aliquando ſomniantibus mirabiles rerum ſpecies ingerere. *Cap. 1. de Exorciſmis.*

134. Forma, qua terrent duplex eſt. quædam humana, quædam brutorum animantium. Humana haud raro deſiuncti alicuius eſt, aut qui violentam mortem difficilemque ſuſtinuit. Si brutorum animantium; vel eſt nigri canis vel hirci, vel alicuius beſtiæ ad terrorem incutiendum compoſitæ.

135. Ventus & tumultus qui in hac re Dæmonibus ſeruiunt, mox obſeruatur peregrini eſſe, & ex non prorſus naturalibus cauſis orti. Hinc & vix alijs locis, quam vbi is quem Dæmuo ingredi parat, producti. Cum tumultu & vento ſtrepitos coniunxerim; qui, dum

audiuntur, ex veſtibus quæ vel colliduntur, vel per terram trahuntur, excitari videntur.

136. Moleſtia, quæ obſidendis affertur, fit per colaphos, per attractiones, per propulſationes, per caſus, & his ſimilia. Hæc à dæmonibus, quamuis ſub ſpectabili ſpecie non appareãt, procurari facili negotio poſſunt omnia.

137. Species rerum, quæ ſomniantibus obuerſantur, variæ ſunt. fere tamen fit, vt quos ſpiritus ingreſſuri ſunt ſomnient ſe à Dæmonibus vexari, agitari, moleſtia afficij, aut etiam occidi, ſiue iugulari: qui deinde à ſomno excitati, ſomnij veritatem magno ſuo detrimẽto & calamitate experiuntur. Hæc ferè ſacerdotale Romanum.

Cap. 1. de Exorciſmis.

CAPVT XII.

Quorum ordinum ſint dæmones, qui homines poſſident, & vnde id cognoſci valeat.

138. NON vocamus in controuerſiam, Sintne inter ipſos Dæmones, ordines quidam & claſſes, ponimus eſſe: quærimus, Ex quibus ordinibus ſint, qui homines obſident, & vnde hoc poſſit deprehendi.

139. Primum enim illud ex bonorum Angelorũ conditione colligimus. Inter ipſos certos ordines eſſe, natura docet, Patres conſtanter affirmant, & ſacræ literæ haud obſcuris argumentis inſinuant. Cum igitur ex bonorum Angelorum numero & claſſibus ſpiritus nequam deciderint, etiam inter ipſos aliquis erit ordo, & procul dubio is ipſus, qui antequam ad ſuas miſerias prolapſi ſunt, fuit.

Tho. 1. p. q. 106.

140. At (quod alterum eſt Caput) An qui homines infeſtant & obſident, ex omnibus ſint ordinibus, difficultatẽ aliquam habet: propterea, quod non quas functiones, ſi in gratia perſtitiſſent, nequam ſpiritus habuiſſent, eaſdem habeant, poſtquam à gratia exciderunt, & infernalibus pœnis deputati ſunt.

141. Neque enim beati Spiritus ſe omnib. negotijs immiſcent. Sunt quidã, quorũ omnis quaſi occupatio cum Deo Opt. Max. eſt, vt illi, qui ſupremi ſunt ordinis: Sunt alij, qui quaſi adminiſtrãt res humanas, &, vt Dei mandatis fiat ſatis, procurãt, vt qui ſunt medij: Tertiò ſunt, qui mandata hęc exequuntur, & ſingula perficiunt, vt qui ſunt ordinis tertij.

Tho. 1. p. q. 8. ar. 5.

142. Si has leges maligni ſpiritus ſeruarent, facilis eſſet, & expedita ad propoſitã quæſtionẽ reſponſio. Quẽadmodum enim ijs, qui ſunt infimi ordinis ſpiritib. bonis, ſingulariũ rerũ adminiſtratio, & iura cõmiſſa eſt, ita poſſit dici ſpiritus, qui hominib. moleſti ſunt, ex infimo ordine eſſe, eſſe, inquã, ex numero Angelorũ aut certè Archangelorum.

143. Ve-

143. Verùm, qui à gratia, propria malitia exciderunt dæmones nec omnino iam, quas natura postulat leges obseruãt, nec tam attendunt quid facere ipsos pro naturæ dignitate cõueniat, quam vt suæ libidini faciant satis. quò fit, vt hinc certo cognosci nequeat, ex quibusnam ordinibus sint, qui homines obsident. *Tho. 1. p. q. 109.*

144. Interim ex dictis duo videmur nobis non perperam colligere. Alterum est, dubium non esse, quin, qui ex infimo sunt ordine, homines ingrediantur, & molestent. Neque enim indignum est, vt ad priuata & particularia negotia descendant: Naturę eorũ conditio hoc postulat. Neq; alienũ ab ipsorum voluntate, vt graues sint & torqueant: Ad hoc ipsos vrget propemodum summa & inueterata nocendi libido.

145. Alterum est, etiam eos, qui altiorum sunt ordinum, hîc operas suas locare, & molestos hominib. in obsessis corporibus esse. Quãuis enim natura ipsorũ grauiora & altiora studia postulet, studiũ tamẽ nocendi tantũ est, vt etiam ad minima officia se lubentes demittant.

146. Fortè pro hac sententia Christi oratio est. Nam cũ dæmoniũ quoddam eiecisset, quod Apostoli eijcere nequibant, mox docuit quosdam esse spiritus, qui maiorum sunt virium, & apud quos communis exorcizandi ratio nõ sufficit, ad quos exigendos maiores machinas, orationem & ieiunium, adhibere oporteat. *Marc. 9.*

147. Fortè eandem sententiã probat Christi silentiũ. Obijciebant ipsi alicubi Scribæ legis, q̃ in dęmoniorũ principe Beelzebub eijceret dæmones. quid ad hoc Dominus? Non negauit principẽ dæmoniorũ Beelzebub hões obsidere posse: id suo silẽtio probat. Negauit se principẽ dæmoniorũ habere, & in ei⁹ nomine dęmonia eijcere. *Luc. 11.*

148. Fortè potestas Apostolus super omnia dæmonia collata, Lucæ 10. idem confirmat. Cui super omnia dæmonia Apostolis potestas confertur, si non omnia mortales interdum ingrediuntur? *Lucæ 10.*

146. Maius robur ad hanc sententiã constituendã affert Apost. Paulus, dum sic loquitur: Nõ est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem; sed aduersus Principes & Potestates: aduersus mundi Rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cælestibus. Nunquid si nõ singulis verbis superiorum ordinũ spiritus notauit; dictionibus Principum & Potestatum? quos contra dum colluctationem nobis asserit, insinuat profectò ipsos etiam corpora ingredi, & magnas molestias afferre obsessis. *Ephes. 6.*

150. Ex omnibus igitur ordinib. dæmones humana corpora ingredientur. Nullus in vllo ordine erit, qui mortales ingredi, si ita Deus permittat, recuset. Verũ, cuius nã ordinis sint, qui in hominib. lateant, nõ ita facilè dictum est.

151. Nam

Nam si qua regula vtimur, vt cognoscamus, sintne homines obsessi; eadem hac in re voluerimus vei; procul à veritate aberrauerimus.

Thom. 1. *p. q.* 51. *ar.* 2. quid ita? quia illud ex operationibus, quæ homini minimè conueniunt, deprehendimus; at operationes non ita ordines dæmonum discriminant. vix in obsessis operationes notabis, quas non minimus quisque Dæmonum, si modo velit, & superioris potestate non exhibeatur, perficere valeat.

152. Haud tamen falli multum dixerim, qui Superorum ordinum Spiritus ex duabus deprehendi posse existimant: Ex magnitudine grauitateque malorum, quæ obsessis afferunt; & præterea ex difficultate, quam in ipsis ex hominum corporibus exigendis experiuntur Exorcistæ. Maiora illi damna inferre videntur. difficilius ex humanis corporibus eijci.

153. Certius vtroque argumentum est, ipsorum vi, per Exorcistas, extorta confessio. quamuis enim vltro multa asserẽtibus credi non debeat, quod plerunque metiantur, & hominibus imponant: quemadmodum tamen vi exorcismorum coguntur, vt alia fateantur, ita cogi credendum est, vt ordines suos atque classes prodant.

CAPVT XIII.

Plures quandoq; in vno homine Dæmones esse; atque, vnde id cognosci queat.

VNum aliquem hominem ab vno dæmone possideri, pluribus exemplis, tam sacris, quam profanis doceri potest & manifestum est: an vero in vno eodemque plures esse possint; semper sit plures; atque vnde id deprehendi possit, hoc capite inquirendum est.

155. Et plures quandoque in vno homine esse Sacrarum Scripturarum prodit grauissima authoritas. Cum quodam tempore Dominus in dæmonio eiiciendo occuparetur, & quòd ipsi nomen esset

Lucæ 8. interrogaret; mox responsum hoc tulit, Legionem dici, quia vt Euangelista adiungit multa dæmonia intrauerant in hominem. Idem alio loco his verbis insinuatur. Cum immundus, inquit Dominus, Spiritus exit ab homine, perambulat per loca inaquosa, quærens re-

Lucæ 11. quiem: & non inueniens dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui: Et cum venerit, inuenerit scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus, nequiores se, & ingressi habitant ibi. Sed & nihil est, quod prohibeat, cur minus plures in eodem homine Spiritus esse queant. Non ea spirituum, quæ corporum, conditio est, vt vnus alteri cedat. vbi vnus spiritus, ibi mille esse pos-

se possunt, quin imo 6666. quemadmodum exemplo eius, cuius supra meminimis, perspicuum est. Tho. 1. p. q. 5. a. 2.

156. Sicuti autem nihil prohibet, cur minus plures eiusdem hominem obsideant. ita nihil propemodum est, quod omnino persuadeat plures semper esse, qui vnum obsideant: Quod per plures fit, id persæpe vnius opera potest confici vnus aliquis ex ipsorum grege, tot & tantas molestias homini potest afferre, vt pluribus & maioribus ferendis nequaquam miser par esse valeat. Thes. 156. Tho. 1. p. q. 51.

157. Fit nihilominus plerunque, vt in eodem homine sint plures. Docent hoc exempla eorum qui nostris temporibus obsessi, inueniuntur. vix vnum aliquem deprehendas, qui non plurimum Spirituum tyrannidem patiatur.

158. Addo quod hoc societate Dæmones gaudeant, quodq; illam desiderent. Esto inter se dissideant, in vna tamen hominum salute oppugnanda mirum est quam sit consentiens studium, & concors voluntas: vt prorsus credi possit expetere ipsos, qui secum, in hominibus cruciandis, conspirent. Thom. 1. p. q. 109.

159. Est pro hac assertione Christi oratio. Docet ille, quod si quãdo Dęmon exierit ab homine sit solitus perambulare per loca arida, & requiem querere: & si minime inueniat, reuerti in pristinam domum; ita tamen, vt septem secum se nequi oris Spiritus assumat. An assumere socios Dæmon putandus est, qui in homine vexando sonos non desiderat? non potest ferre. Luc. 10.

160. Sed nec paterentur in eodẽ homine se Dæmones, nisi voluntate eorum fieret, vt essent plures. Cum eum earundem virium non sint; sed quo ordinibus & classibus sunt superiores, eo etiam viribus; omnino, qui ordinum essent superiorum, viribusq; præstarent, mox eos, qui minus viribus valerent, sedibus suis pellerent: quod quia non faciunt, se in socios torturæ consentire significant. Thom. 1. p. q. 50. a. 4.

161. Hinc sequitur non esse contrariorum studiorum Spiritus, qui in eodẽ sunt homine; sed idem velle, idem conari, idem moliri, Qui consortes imperij in hominem admittunt; illi, nisi regnum suum dissolui velint, omnino vt conspirent, necesse est.

162. Cæterum quando nam sint in vno homine plures; & quot nam sint, haud ita facilè deprehenditur. Certiorem hîc regulam dare non possumus, quam pręcedenti Capite assignata est. quemadmodum vi Exorcismorum cogũtur, vt prodant, quorum sint ordinum; ita cogi possunt, vt fateantur, vtrum sint plures, atq; quot sint. Non tamen mox eorum orationi fides adhibenda est. Nam cũ difficulter sedes suas deserant, quas possunt affingunt amphibologicas, vt Exorcistis imponant, & socios non prodant.

164. Quocirca si omnino eorum numerus constare debet, non solum compellendi sunt, vt dicant, quod sint; sed etiam interrogandi, cum plures sint. possunt siquidem verè affirmare decem esse, qui in homine sunt; quamuis viginti & plures sint, qui hominẽ obsideant.

CAPVT XIIII.

An plures Spiritus plus torqueant, & singuli eadem vel diuersa tormenta afferant.

165. QVid pluralitas Dæmonũ in obsessis faciat; atque vtrũ communia omnes habeant officia, eorundem sint studiorũ inquirimus. Ibi explicandum est. Maiusúe malũ plures afferant, quam pauciores: hic, An, sicuti diuersi sunt qui in hominibus degunt Dæmones, ita diuersa subeant & sustineant munia.

166. Multitudine obsidentium Dæmonum augeri malum obsessorum hominum dubium nullum est. Si enim ab vno obsideri malum est; quomodo non maius malum obsideri à pluribus?

167. Nec malum hoc molestia caret. est coniunctũ cũ maiori cruciatu eius qui obsidetur. Nec mirum. Cũ eũ obsidendo molesti sint Dæmones & vexẽt: aut plures vnũ aliquẽ hominẽ obsidere dicendi non sunt; aut confitendum quod obsidendo affligunt & cruciant.

Cap. 5. 168. Seruit hinc argumento pulchrè exemplum, cuius Euangelista Marcus meminit; vbi, quia plurimi vnum hominem obsidebant, plurima quoque tormenta & molestias offerebant. Habebat miser domiciliũ in monumentis; non poterat eũ quisquã catenis cõstringere: die & nocte in mõtibus vagabatur: lapidibus se comedebat.

169. Seruit præterea, si afferre licet, hîc praua prauorũ hominum consuetudo: qui cùm alijs plura & grauiora mala desiderant, non vnum, sed plures ijs Dæmones imprecantur: quia, scilicet, credunt, plura detrimenta plures, quam vnum aliquem procurare.

170. Et Dæmones cur homines ingrediuntur, si nocere nolunt & esse molesti? Neque enim ex eo leuamen aliquot habeat suorũ tormentorum, quod in hominibus resideant; neq; voluptatẽ aliquam ipsis hic locus atque hoc domicilium affert. Si quam voluptatem capiunt, ex eo, quod mortalibus incommodent, hauriunt.

171. Tribus verò modis intelligi potest, quod omnes sint molesti; vel vt omnes & singuli, quæ miser homo mala patitur, afferant: vel vt singuli propria habeant, quæ tamen in eadem hominis parte efficiant: vel deniq; vt singulis certa quędam distinctaq; in homine deputentur loca, in quę tyrannidem exerceant & libidinẽ expleant.

172. Primum fieri posse haud negauerim. veruntamen Spiritus tum vires suas aliquando mutare, & non oẽs vno eodemq; tempore ad hominẽ vexandũ incumbere, admodũ est verisimile. Quid enim

omnium

omniũ opera neceſſe? poteſt hîc vnus ſufficire. ceſſabũt igitur cęteri: & quãdo ad ipſos ordo torquẽdi redierit, ſua rurſus ſubibũt munia.

173. Veriſimile quoq; eſt, aliquãdo ſingulis certa, quę offerãt, mala ꝓpoſita eſſe varia enim ſunt, quæ à Dęmonibus mortales patiuntur: nũc hęc patiũtur, nũc illa. quapropter ita officia ſua diſtribuiſſe ipſos credi poteſt vt vni hęc, alteri alia procurãdi prouincia cõmẽdata ſit.

174. Multo verò probabilius illud dicitur, quod tertio loco afferebatur, vt ſingulis certa dicantur aſſigna eſſe loca, in quæq; vires ſuas & tyrannidem exerceant. Nonne in optimè conſtituta Republ. fieri obſeruamus; vt, ſi quando per plures aliqua effici debeant, quo commodius faciliuſque illa expediantur, ſuæ ſiugulis quaſi prouinciæ deſignentur? quidni igitur etiã has leges ſeruabunt Dæmones?

175. Cæterum quæ diximus, apud eos maxime, qui vnius ordinis ſunt, locũ habent. Si inter plures vnius claſſis, aliquis ſit, qui ſuperioris ſit ordinis, (quemadmodum ſemper eſſe admodum probabile eſt) hinc ad has leges non aſtrinxerimus. Ille, vt Superior in domo, non per ſe quidquam adminiſtrabit; ſed omnibus intendet, atque, vt ſinguli ſuis officijs bene fungantur, aduigilabit.

CAPVT XV.

De finibus, ob quos ipſi Dæmones ingrediuntur, & obſident homines.

CAuſæ obſeſſionis hominum vel ex parte Dei peti poſſunt: 176.
vel ex parte hominum, qui obſidẽtur, vel ex parte Dæmonum qui obſident. Nam & Deus eſt, qui iuſtas ob cauſas Spiritibus poteſtatem facit, vt mortales ingrediãtur: & homines, ſi non ſemper, ſæpe miſeriarum ſuarum ſunt authores: & Dęmonibus in hac carnificina aliquid propoſitum eſſe, licet colligere, tum ex eo, quod libenter homines ingrediuntur, tum quoque inde, quod has ſuas ſedes difficulter deſerant.

177. Hoc Capite nõ quid Deo propoſitũ eſt; inquirimus: neq; etiã quæ ex parte hominum cauſæ dari poſſint: ſed quidnam Dæmones potiſſimũ moueat, vt hîc operas ſuas commodant. priora illa alijs lo- *Cap. 30. &c.*
cis excutientur; hoc ad præſentem diſputationem pertinet.

178. Sunt, qui arbitrantur Dæmones hac hominũ miſeria idcirco delectari, quod propriarũ miſeriarum, & cruciatuum ſit leuamen: quaſi, cũ in hominibus ſunt, illoſque affligunt, ob infernalibus pœnis reſpirent; eaſdẽ vero in inferno ſuſtinẽt extra homines cõſtituti.

179. Hi in duobus errant. primo, quod non alium locum ſpiritibus, vbi pœnas luant, attribuant, quam infernum. Sit ita, quod infernus meritis eorum debeatur: ſit quoque certum plurimos in inferno degere: ſed tamen non omnes inferorum carceribus concluduntur. Multi ſunt qui nec concluduntur inferno, nec in huma-

nis degunt corporibus: qui in aëre versantur, & ad homines exercendos magna Dei prouidentia relicti sunt.

180. Secundo in eo errant, quod hanc vexationem & hominum cruciatus, censeant penarum Dæmonum esse leuamen. Quocunque loco sint Dæmones, suum secum infernum circumferunt: quascunque alijs afferant cruciatus, suis non liberantur: quantumcunq; alijs noceant nullum hinc ad miseros lucrum.

181. Cruciantur dum in inferno sunt; cruciantur dum in hominibus sunt, in quacunq; etiam vel inferni vel hominum parte latitent. Adde quod in hominibus constituti, à grauissimis cruciatibus ignis infernalis non sint absoluti. vt suum secum semper infernum, ita semper secum infernalis ignis circumferunt grauissimos cruciatus.

1. p. q. 64. a. 4. 3.

182. Interim licet penarum & tormentorum, quę pro meritis patiuntur, leuamen nullum habeant Dæmones, dum in obsessis sunt corporibus; voluptatem tamen quandam hauriunt inde, quod hominibus incommodant, ipsis obsint, ipsos vexent. Et hanc præcipuam causam dixerim, cur mortales ingrediunt, & semel obsessos cum tanta difficultate deserant.

183. Voluptas vero hæc & nocẽdi voluntas, ex odio, quo erga humanum genus flagrant, principium sumit. Neque enim hoc leue est. Docet id Apostoli oratio asserentis, in modum rugientium Leonum truces circuire, & quærere quos deuorent, id est, quibus extremam calamitatem afferant.

1. Pet. 5.

184. Quemadmodum igitur fieri videmus, vt qui odia fouent, si ijs quos odio prosequuntur, incommodent, voluptatem quandam capiant, & quasi miseriarum aliquod leuamen sentiant: ita voluptatem nequam spiritus percipiunt, dum nobis, capitalibus suis hostibus, noceat & molesti sunt.

185. Odium hæc erga genus humanum ex triplici causa proficiscitur. prima est auersa ipsorum à Deo summo bono voluntas. Cum enim Deum ferre nequeãt. Nequam Spiritus; nil mirum, si eos odio prosequantur, qui cum Deo se coniungunt, quos Deus diligit, & qui viciſſim Deum diligunt.

186. Altera est humanæ felicitatis inuidentia. Inuident miseri hominum generi, quod angelica relicta humanam naturam in vnitatem hypostasis diuinæ assumpserit Dei filius; atque illam ipsam naturam ad cœlum euehere, & super omnes Angelorum choros voluerit collocare.

187. Inuidentia etiam salutis singulorum, huius odij magna causa est. Qui fælicitatem humanæ naturæ diuina gratia collatæ mortalibus inuident, illi ægerrime ferunt homines ijs in sedibus collocari,

qui-

quibus ipsi, iustissimo Dei iudicio, peccatis suis postulantibus, electi sunt.

188. Hæ causæ odij Dæmonum in humanum genus. Hinc tot omnibus locis hominibus ab ipsis positi laquei, tot structę insidię. Hinc prima & præcipua ipsorum cura, vt à Deo mortalis auertant, & ad sua castra pertrahant. quod quidem si consequantur, præclaros se putant agere triumphos; si assequi desperant, pro lucro habent, si vel corporibus vel fortunis incommodent.

189. Ex dictis soluitur quæstio, qua. Sintne feliciores illi, qui in humanis corporibus sunt Dæmones, ijs, qui detinentur in inferno, quæritur. fœliciores non sunt, si quas pro peccatis pœnas luant, attendas. quia tamen duo habent, vnde voluptatem quandam capiunt, forte hac ratione feliciores dici possent. horum alterum est, quod carceribus inferni, quos oderunt, non concludantur, alterum, quod voluptatem quandam ex hominum vexatione & molestia capiant; quorum vtroque carent alij.

CAPVT XVI.

An & qui homines possint Dæmones hominibus immittere.

DEi imperio & voluntate Dæmones in homines immitti posse, & quandoque immitti certum est. Quemadmodum omnis Creatura, ita Dęmones sunt Deo subiecti, eiusq; imperio parrent, in quacunque esset re ipse illorum opera voluerit vti. Columnæ cœli, inquit Iob, contremiscunt & parent ad nutum eius. Spiritus eius ornauit cœlos, & obstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus. 190. *Cap. 26.*

191. Certum etiam est inferiorum ordinum Dæmones pro superiorum voluntate, si ita Deus permittat, immitti. Hoc multorum confessione edocti sumus. Nec ratio suadet contrarium. quid quod necesse sit, vt aliorum imperia spiritus libenter excipiant, & mandatis pareant; si regnum suum tueri, propagare, & conseruare volunt?

192. De hominibus quæstio est, Vtrum illi quoque Dæmonibus valeant imperare, & potestatem facere vt alios ingrediantur & affligant. Et quoniam hominum non vna omnium conditio est, quęstio est de ijs primum, qui sanctitatis, & pietatis sunt cultores, & plurimum apud Deum possunt, tum de his, qui se Dæmonibus deuouerunt, & ipsis operam in detrimentis, hominibus afferendis, locarunt, quos Sagas siue Maleficos dicimus.

193. Neutris potestatem hanc esse quidam inde colligunt: quod par in parem, multo minus in superiorem inferior, imperium non habeat. quapropter cum spiritualis creatura, quacunque corpo-

rea sit superior, nihil cum authoritatè Dęmonibus, qui Spiritus sunt, præcipere posse volunt homines corporeos.

194. Et quamuis (addunt) diuina auctoritate priores illi in Dęmones ius habẽt, finitũ tamen illud est. Habent, inquiunt, potestatẽ exigendi ab hominibus Dæmones, non ad eosdẽ in corpora immitẽdi. Posteriores vero quẽadmodũ diuinitus potestatẽ nõ habẽt eijciẽdi, ita nec imperare valent vt humana corpora ingrediantur. Sic illi.

195. Veruntamen, vt de prioribus primum dicatur, omnino illorum quidã ius illud habere videntur. quamuis enim, si spirituum naturas attendes, præstantiores ipsi hominibus sint, conditio tamen status eorum, ad quàm peccatis ipsorum ita exigẽtibus deuenerunt, multo est multorum hominum inferior. & licet credentibus in se Dominus dederit potestatem eijciendi dæmonia; Apostolis tamen alicubi absolutum plerumque in Dæmonia ius videtur contulisse.

Marc. 16. *Lucæ 9.*

196. Ad hanc rem confirmandã maius robur afferunt exempla ex sacris literis deprompta. Tradidit Apostolus Paulus Corinthiũ quẽdã Satanæ in interitũ carnis, vt spiritus saluus fieret. Eidem Satanæ, alio loco, tradidit Hymenæum & Alexandrum ob blasphemias.

1. Cor. 5. *1. Timot. 1.*

197. Ad hæc accedit, ꝙ ipsi Dęmones penes homines potestatẽ hanc esse, agnoscere videtur. quomodo? quia si quãdo ex hominibus diuina virtute eijciuntur, petunt, vt eorũ, à quibus pelluntur, volũtate & facultate alios ingredi liceat. & qui Christo electi rogauerunt, vt in porcos mitterẽtur, nõ crediderũt se à Christo in hoẽs mitti potuisse?

Matt. 8.

108. Verũtamẽ quãuis potestas hęc sit in Christi Ecclesia, apud paucissimos tamẽ est. Sed & rarissime illa vtendũ: vnde & pauciſſima eorũ qui potestate hac vsi sunt, reperiuntur exẽpla. Olim, quando aliæ rationes deerant rebelles coercendi, & in officio cõtinendi, admitti facilius potuit: nunc, quando commodiores rationes suppetunt, vtilius intermittitur.

Vide Cap. 50.

199. Atq; ita de priorib⁹ sit definitũ. De posterioribus idẽ dixerim. Refert B. Hieronymus arte vatũ Esculapij Dæmonũ in Virginẽ, quã iuuenis quidã perditè amabat, fuisse immissũ, & miris modis illã dementasse. Refert Anastasius Nicænus, quæstione 23. Simonẽ Magum eos, qui ipsum præstigiatorem dicerent, Dæmonibus subieciſſe, postquam eos esset allocutus, bouem sacrificasset, & conuiuio excepisset. Et, qui arte Dęmonis spiritus exigebat, Appollonius Tianeus, spiritus immittere non potuisset.

in vita Hilarior. *Vide infra Caput 29.* *Baro. tomo 1. anno Christi 68.*

200. Addo dictis Dæmonũ, qui in homin⁹ sunt, & Maleficorum publ. confessionẽ. Cõfitentur illi, si quãdo Exorcismis eijciuntur, se Sagis & Maleficis immissos esse: Testãtur hi, dũ quęstionib⁹ subijciũtur, se dęmones aliquãdo immisisse. fides vtrorũq;, etsi forsitã in alijs reb⁹, hîc suspecta esse nõ debet, cũ legitima de vtrisq; fiat inquisitio,

201. Nec mirũ, si aut ipsi malefici, dũ hominibus incõmodare studẽt, dæmonũ operas postulent, aut operas suas ipsis locẽt dęmones. Nũquid nõ grauiora illi à dæmonib⁹ efflagiãt? Nunquid nó etiã grauiora, quã hîc affirmitur, ipsis ꝓmotorib⁹, dãna dæmones procurãt.

202. Porro non eadem hi posterioris cum prioribus potestate in Dæmones vtuntur. quid quod posteriorem nulla sit in Dæmones potestas, priorum autem sit summa? Illis non possunt obsequium suum negare spiritus, quãuis fortè hac in re sint prompti, & faciles: his quamuis negent; negare tamen, si vellent, possent. Ibi mandata, quæ cum potestate dantur, vt serui exequuntur: hîc propter pacta, quæ cum miseris habent, seruitutem simulant.

203. Atque ita de hominũ in dæmones imperio constitutũ sit. Vnũ adimus, antequã hoc Caput concludamus, alia videlicet ratione aliquando fieri, vt homo homini huius diabolicæ tyrannidis sit causa. Qua vero? mala superiorũ impręcatione. Neque enim nouum est, vt à dæmonibus mox occupati sint, quibus alij dæmones essent imprecati. Possemus argumẽti hnius recentia exempla producere, sed contenti erimus vno Cæsarij. Refert ille iratũ patrẽ filiæ quinquenni, cũ lac cõmederet, imprecatũ esse vt vna cũ lacte Diabolum vocaret. Vix verbum ille effatus, & à Diabolo occupatur puella, miseramque seruitutem vsque ad naturam ætatem perpetitur. Similia duo idem Cæsarius habet cap. 11. & 12. eiusdem libri, alterum de vxore cum marito, alterum de filio, cui pater dæmonum imprecatus fuerat. *Lib. 5. cap. 26.*

CAPVT XVII.

De varijs operationibus dæmonum in obsessis corporibus, & quæ ex ijs, hominibus possint tribui.

OPerationes quas dęmones in obsessis corporibus exercẽt, sunt duplices: quasdã exercent in obsessis corporibus, sed non per obsessa corpora: quasdã & in obsessis, & per obsessa corpora. Prioris generis sunt, quæ ipsis sunt propriæ, vt intellectus atque voluntatis actiones, quæ sub nullũ sensum cadunt, posterioris, quæ aliquo sensu percipiuntur, & cum corporibus aliquid cõmune habent. 204

205. Hæ rursus sunt duplicis generis. quibusdã cruciantur & torquẽtur obsessi; aliæ sunt. quibus nullũ tormentũ obsessis afferri videtur. In illo genere sunt, quorũ Capite septimo meminimus; in hoc partim sermones, quos in obsessis corporibus habent Dæmones; partim labores, quos obsessi subire, & pferre vidẽtur; vt sunt vinculorũ discriptio, onerũ, quibus humanę vires non sufficiunt translatio, &c.

206. Qualescunque vero operationes habeant & exerceant Dæmones, quamuis in humanis corporibus fiant, ab humanis tamen plurimum differre dubium non est. Primæ illæ voluntatis & intellectus

lectus hoc differunt, quid necesse non sit volentibus intelligere ad phantasmata, quæ in hominis imaginatione sunt, attendere. Huius in promptu causa est. quia non quemadmodum in corpore anima est, ipsi corpora inhabitant Spiritus.

207. Sic nec quicquam corpora ipsos in his operationibus impediunt; nec, vt vel plura, vel facilius intelligant, iuuant. quas res possunt, & quot res possunt, dum ab humanis corporibus expediti sunt, percipere; easdem, & quidem omnes, possunt in corporibus latitantes.

208. Ratio secundarum operationum superius explicata est. hîc repeti non debet. Id solum addiderim nullo modo humanos eos dici debere, propterea quod ad eas homines concurrere non videantur, sed ad patientium tantum modum se habere. cap. 8.

209. De tertijs dubium non est; quin illæ, ad quas subeundas humanæ vires impares sunt, Dæmonibus asscribendæ sint. at de sermone, atque oratione, quam obsessi habent quæstio est; Dæmonumne an hominum sint. Hoc nostrum iudicium est, quod quamuis multa per se obsessi loquantur, ad quæ spiritus nihil conferunt, sæpissime tamen fit, vt totus sermo sit Dæmonum; tum maxime, quando terribilis rugitus atque inconditos clamores exercitant, quando, quæ ab honoribus cognosci nequeunt, futura prædicunt, quando reuelant, quæ obsessorum cognitionem fugiunt.

210. Quandoque vero hæc fiunt, nõ verè voces sunt, quæ audiuntur, quemadmodum nec veræ voces sunt, quos in assumptis corporibus formãt spiritus. licet ibi viua sint hominis organa, quibus vtũtur, hîc non viua, sed vel ex aëre condensata, vel aliunde assumpta.

211. Sed nec tũ norunt obsessi quæ dicuntur. vt soni, qui formantur, Dæmonum sunt opera, ita, quæ per sonos repræsentantur, nõ cogitationes aut conceptus sunt obsessorum hominũ, sed obsidentiam Dæmonum.

212. Hinc fit, vt nec vllum sit hîc obsessorum peccatũ, si aut peierent. aut plasphement, aut secreta contra iustitiam Christianamque charitatem reuelent. Quemadmodum in gladio, quo latro ad trucidandos homines vtitur, peccatum nullum est, ita nullũ hîc in obsessis peccatum. Dæmones hîc delinquunt, vt ibi latro.

Finis primæ partis Disputationis de Dæmoniacis,

SECVN-

SECVNDA PARS DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS,

IN QVA

QVI SINT OBSESSI; EX QVIBVS SIGNIS obsessi deprehendantur; quæ ipsorum conditio, & quas ob causas Dæmonum tyrannidem patiantur, explicatur.

CAPVT. XVIII.

An Energumeni & qui Baptismatis Sacramento nondum sunt initiati, à Dæmonibus obsideantur.

QVemadmodum de obsidentibus dæmonibus multa fuerunt, quæ difficultatem habuerũt magnam: ita haud pauca sunt, quæ de obsessis hominibus disputantur, & in controuersiam vocantur. de his altera præsentis disputationis pars erit. 213.

214. Ad quatuor autẽ summa Capita reuocari posse omnia vidẽtur, quorum primo, de certis quibusdam hominibus disseritur, sint ne verè obsessi. secundo, inquiruntur signa, quæ obsessos produnt. tertio explicatur miseria & infęlix obsessorum conditio. quarto causæ iuuestigantur, ob quas tyrannidem hanc in mortales exerceant Spiritus.

215. Primò Capite de quatuor hominũ generibus præcipua disputatio est. Principio sunt infantes, atque omnes, qui Baptismatis sacramento nondum sunt initiati. Deinde Sagæ atque malefici, qui hominum generi, dæmonum opera, maxima detrimenta afferre solent. Tertiò Diuinatores, qui futura prædicunt, atque occulta reuelant. Quartò Hæretici, & à Christiana religione siue fide Apostatæ. De singulis inquiramus.

216 Contra primos grauissimã argumentũ præbẽt Exorcismi, quibus Catholica Ecclesia, antequam eos Baptismi sacramento initiat, vtitur. primum enim Sacerdos, eos afflando, sic loquitur: Exi ab ijs immũde spiritus Satana, & da locum Spiritui sancto paraclito. Mox deinde oratio ad Deum instituitur, qua rogatur, vt disrumpat omnes Satanæ laqueos, quibus miseri alligati sunt. Adiunguntur & hæ Orationes: Exercizo te immunde spiritus, in nomine Patris, & Fi- *Agenda Salsb.*

lij, & Spiritus ſancti, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. Ipſe enim imperat tibi, maledicte, damnate, atque damnande, qui pedibus ſuis ſuper mare ambulauit, & Petro mergenti dextram porrexit. Item: Ergo maledicte diabole, recognoſce ſententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, da honorem Ieſu Chriſto, filio eius, & ſpiritui ſancto, & recede ab hoc famulo Dei, &c.

217. In hac cauſa, vt illud primum dicatur, Certum eſt dæmones in infantes hos, atque adeo omnes non baptizatos ius & poteſtatem aliquam habere. Diſertiſſimis id verbis docet Sacra Tridentina Synodus, dum aſſerit omnes homines, cum in præuaricatione Adæ innocentiam perdidiſſent, factos eſſe immundos, natura filios iræ, ſeruos peccati, atque adeo veniſſe in poteſtatem diaboli, & mortis.

Seſſ. 5.

218. Sententiam Conſilij confirmant Sacræ literæ. Docet Saluator Principem huius mundi veniſſe, & in Se non habere quicquã. Dum Se excipit; in reliquos aliquid habuiſſe inſinuat. Idẽ docet nõ ſemel homines per ipſum à poteſtate dæmonũ liberãdos. An à poteſtate dæmonũ liberari potuerunt, qui ſub dæmonũ poteſtate non fuerunt?

Ioann. 14.

219. Cum Saluatore conſentit Gentium Doctor Paulus. Sic enim loquitur: Chriſtus eripiat nos de poteſtate tenebrarum, & tranſtulit in regnum dilectionis filij ſui. Docet idem Chriſtum tuliſſe de medio Chyrographum decreti, quod erat contrarium nobis, & affixiſſe illud cruci, ſicque expoliaſſe Principatus & Poteſtates.

Coloſ. 1.

220. Non deſunt etiam ad hanc rem confirmandã prophetarum Oracula, qui Chriſtum, vt liberatorem & redemptorem nobis commendant. Proferimus ex multis vnum. Confitemini, inquit Regius Propheta, Domino, quoniam bonus, quoniam in ſeculum miſericordia eius. Dicant qui redempti ſunt à Domino, quos redeunt de manu inimici: de regionibus congregauit eos.

Pſal. 106.

221. Pluribus opus non eſt, Doctorum omnium poſt Apoſtolos, (vt Eccleſiæ hoſtis Petrus Abailardus apud Bernardum teſtatur) hæc ſententia eſt; diabolum dominium, & poteſtatem ſuper homines habere, & iure eos poſſidere, propterea, quod ex libertate arbitrij, quã habebant, ſponte diabolo conſenſerint.

Bernard. epiſt. ad Innocent.

222. Duo autem potiſſimum, hac poteſtate in miſeros mortales poſſunt diaboli. Primo poſſunt omnes, ſi quidem ex hoc ſeculo, nõ per Chriſtum redempti, diſcedant, in infernum detrudere. deinde poſſunt viuentibus plurimum incommodare; frequentius ipſos decipere, ad idololatriam, ſuperſtitionem, aliaque grauia & enormia crimina potentius inflectere: ob quam cauſam non immerito à Domino Principes mundi, ab Apoſtolo Rectores mundi; ab Hilario Mundi potentes dicti ſunt.

Vega de Iuſtiſ. lib. 2. cap. 3. & 4.
Ioan. 14.
1. Petri 5.
in Pſal. 118.

223. Ve-

223. Veruntamen, quamuis hanc in Infantes & omnes nondum regeneratos poteſtatem dæmones habeant: non tamen illos obſidere, aut poſſidere dicendi ſunt Neque enim idcirco nobis homines obſidere dæmones dicuntur, quia in ipſo poteſtatem aliquã habent; ſed quia in ipſis corporibus latitant; &, vt in ijs hominibus moleſti ſint, facultatem à Deo acceperunt.

224. Sed nec quiſquam adeo deſipit, vt vel infantes, vel nondum baptizatos in obſeſſorum numero habeat. quantus, Deus bone, obſeſſorum foret numerus? quot opus ad omnes conſtringendos catenis? quot vinculis? præſertim ſi poteſtate ſua vti dæmones vellent?

225. Adde quod oẽs omnino peccatores à dæmonibus obſideri, liceret dicere. quid ita? quia in hos non minor (ne maiorẽ dicã) ipſorum, quam in non dũ baptizatos poteſtas eſt. Cui vero vel per ſomnium in mentem venit vt omnes peccatores pro obſeſſis habeat?

226. Solet certis ſignis deprehendi, quod in hominibus lateant ſpiritus nequam. Hæc ſunt, ſi futura prædicant; ſi ſecreta reuelent; ſi diuerſis loquantur linguis; ſi labores humanis viribus ſuperiores perferant, &c. An hæc in Infantibus? quamdiu hæc in Infantibus, in Inddelibus, in quibuſque peccatoribus non deprehendimus; nequamque obſeſſos dicemus, quamuis, propter peccatum, ſummam in ipſos poteſtatem habeant dæmones.

227. Quorſum igitur Exorciſmi? cur exire ab Infantibus iubetur Diabolus? cur diſcedere, & locũ dare Chriſto? Ridet, vt pleraq; alia Chriſtianæ Religionis exercitia, hanc, ab Apoſtolorũ tẽporib⁹ receptã in Eccleſia, exorcizandi dæmonia conſuetudinẽ Ioannes Caluinus, vult eſſe prorſus inanẽ & fictitiã: At cũ Sãctiſſimorũ patrũ haud leui iniuria, quorũ pro hoc ritu ſunt grauiſsima teſtimonia. Audiamus ex plurib⁹ vnũ aut alterũ. Chryſoſtomus ſic loquitur: Cũ ad regenerationis veniũt ſacramentũ, nõ prius fontẽ vitæ ingrediuntur, quã Exorciſmis & exufflationib. Clericorũ ſpiritus ab illis immundus abigatur, & deinceps vaſa illius eripiãtur. In eandẽ ſententiã loquitur Cyrillus Hieroſolymorũ Epiſc. Inſufflationes Sanctorũ, & nominis diuini inuocatio, tanquã vehemẽtiſsima quędã flãma, vrit dæmones, & in fugã cõuertit. Hi Græci ſunt. addamus ipſis ex Latinis tres: primus ſit Optatus Milleuitanus, is hic habet: Cuius homo, qui naſcitur, ſine Spiritu, mũdus eſſe nõ præeſt, quẽ neceſſe eſt ante ſalutare lauacrũ excludit. Nõ aliud habet Rabanus Maurus. Exorcizatur, inquit, Diabolus, vt ſuã nequitiã agnoſcẽs, & iuſtũ ſuper ſe indicẽ timens recedat ab homine, nec iã contendat eũ arte ſua ſubuertere, ne baptiſmũ conſequatur. Confentit cũ omnibus B. Auguſtinus qui ſic

Lib. 4. cap. 19. §. 24.

Hom. de Adã & Eua.

Catech. 2.

Lib. 4. contra Parm.

Lib. de Instit. Clericorum.

loquitur lib. 1. de Symbolo ca. 1. Sicut nostis fratres charissimi, parvuli exsufflantur, & exorcizantur; vt pellatur ab ijs diaboli potestas inimica, quæ decepit hominem, vt possideret homines: Non ergo creatura in infantibus exorcizatur, aut exsufflatur; sed ille, sub quo sunt, qui peccatonascuntur. Ita Patres.

Thes. 227.

228. Quæramus etiam ex Caluino, quidnam sit, quid hîc damnandum censeat? an quod credamus diabolum in Energumenos, & nõ baptizatos pueros potestatem aliquam habere, an quod ipsi vt hos relinquet, imperemus. Primum, iure damnare nequit. Id Ecclesiæ Doctores, id D. Paulus, id Christus ipse astruit. Si secundum damnat, omnino fateatur oportet in Christi Ecclesia, in dæmonia potestatem nullam esse.

229. At forsitan existimat ridiculum esse, vt ab homine exire dicatur, qui in homine αὐτοπροσώπως non fuit? Ridiculum hoc non est. Non præcipitur, vt ex corpore, quod obsidet, discedat: præcipitur, ne potestate, quam in hominẽ habet vtatur: hoc est: præcipitur, vt exeat effectu atque operatione, qui extra hominem est autoprosopia, præcipitur, vt suum ius, quod in hominem habet, resignet, & illud Christo, qui per proprium sanguinem hominem redemit, tradat.

Exod. 11. Lucæ 5.

230. Noua non est, nec inusitata hæc loquendi forma. Nunquid à Pharaone dicitur egressus Moyses? nunquid, vt à se exiret Dominus rogauit Petrus? an igitur aut Moyses in Pharaone, aut Dominus fuit in Petro? Ibi etiam res esse dicuntur, vbi imperiũ habent & potestatem exercent: inde exire dicuntur, vbi imperio & potestate priuantur. Sed ad secundos.

CAPVT XIX.

An Sagæ atq; Malefici à Dæmonibus obsideantur.

231. DE Sagis atque Maleficis etiam quæstio est. Hos à dæmonibus possideri quidam sibi prorsus persuaserunt. Argumentum sumunt ex purgatione aquæ frigidæ. Existimãt enim, quod si de maleficio suspectæ mulieres in aquam conijciãtur, & supernatent; maleficij sint reæ: si subsidant, sint innocentes. & ita quidem maleficam aut innocentem deprehendi volunt. sed tamẽ quod supernatant, accidere putant ex eo, quod in corpore diabolũ, à quo obsessæ sint habeant; qui cum sit igneæ, aut aereæ, vt dicunt, naturæ; efficit, vt maleficarum corpora nequaquam subsidant, sed in aquis supernatent. Ita nuper quidam edito in lucem libello.

232. Verum in hac sententia & multi sunt errores. Primus est, quod purgationem aquæ frigidę probet. Nullo modo illa licita est.

non

non sine Dei summa contumelia admittitur. Optimè Stephanus Romanæ sedis Episcopus sic statuit: ferri candentis, vel aquæ feruentis examinatione confessionem extorqueri à quolibet, sacri nō censent Canones. & quod Sanctorum Patrum documento sancitum non est, superstitiosa adiunctione non est præsumendum. 2. q. 4. c. cc fulmisti.

233. Secundus error est, quod dæmones credant aëreæ, vel igneæ esse naturæ. & ob id leues, atque in aquis supernatare. Neque aereæ aut igneæ naturæ sunt Dæmones: neque graues, aut leues. Spiritus sunt: & quia omnis, quæ ex corporibus est, concretionis expertes; nullas earum qualitatum, quæ in corporibus sunt, admittunt.

234. Tertius error est, quod eos, in quibus dæmones sunt, putent supernatare. An non in porcorum gregem immissi dęmones (quos ex homine quodam Dominus expulit) mox vniuersos in profundum maris præcipites egerunt? Et si Leuites dæmonum non permittit, vt in aquis subsidant; quî fit, vt tot ipsorum milia intimis terræ visceribus includantur? Matth. 8.

235 Quartus est, quod Maleficos & Sagas definiunt, qui supernatāt. Supernatarunt Sanctorum plurimi, qui ob Christi fidem post alias, quas sustinuerunt, grauissimas pœnas in maria præcipitati sunt; nec quamuis maximi onerati saxis, mergi potuerunt: an fortè hos in Maleficorum numero reponent?

236. Quintus error est, quod innocentiam probent ex eo, si in aquis mergantur. Quasi perditissimus Magus esse non possit, qui in aquas coniectus subsidat. An nō grauia per se inferum locum petunt? aut homines in numero grauium corporum non sunt? possunt innocentes supernatare: possunt nocentes & maleficij rei profunda aquarum petere.

237. Hi errores. Sed quid ad Quæstionem? Hoc breuissime. Nequaquam omnes eos, qui his artibus hominibus incommodāt, à diabolis possideri.

238. Ad assertionem hanc confirmandam nullis alijs præsidijs opus est; quam quæ superiori Capite sunt allata. Non eos pro obsessis habent, qui norunt, quid sit homines à dæmonibus obsideri: non vinculis eos, vt obsessos constringimus: non oneramus catenis: sed neque in ipsis argumenta deprehendimus, quæ dæmones in hominibus sedes suas habere, demonstrare solent. Cap. 26. &c.

239. Adde, quod iusta de illis supplicia nequaquam sumi possent. Quis vnquam Iudex de obsessis supplicium sumpsit, quando etiam alijs vel mortem, vel damnum in fortunis attulerunt? Et cur afferrent? Neque enim homines horum malorum, quæ fiunt, causa sunt, Cap. 17.

& authores; sed qui in hominibus degunt dæmones. Illi sunt, qui corpora impellunt, cædes faciunt, dant strages, damna afferunt.

240. Veruntamen quamuis à dæmonibus obsessi nō sunt Malefici & Sagæ, multo tamen deterior plerumque eorum, quam obsessorum est conditio; ob maximam, quam cum dæmonibus habent, coniunctionem: ob abnegata Christianæ Religionis & fidei sacramenta: ob horrenda, quæ dæmonibus litant sacrificia: ob incredibilem, quam Sacramentis Christi inferunt contumeliam: ob turpissima, quæ cum dæmonibus habent commercia: ob maxima, quibus se, cum grauissimis hominum damnis, implicant crimina. Sed hæc alium requirunt locum.

CAPVT XX.

An diuinatores sint à dæmonibus reipsa obsessi?

241. MAior fortassis difficultas est, de Diuinatoribus. Difficilius hos ab eorum ordine videmur posse absoluere, qui obsessi dicuntur, propterea quod argumenta, quæ obsessos produnt, apud hos certiora & maiora deprehendamus.

242. Neque enim dubium vllum est, hanc certam satis regulam, qua obsessi dignoscuntur, esse, si ea, quæ humana industria nequeūt cognosci, prædicant, & annunciant: qua in re, cum videantur excellere Diuinatores, nulla fortassis illis iniuria facta dicetur, si inter obsessos numerentur.

243. Sed tamen in Obsessorum numero diuinatores esse dici non debet, nisi alia argumenta, quæ à dæmonibus possideri communicant, producantur. Esto vtrique occulta reuelent, sed tamen alio modo obsessi, alio diuinatores. Loquuntur in obsessis dæmones, dum occulta reuelant; in diuinatoribus nō item. Quæ referunt diuinatores, loquuntur ipsi, licet, quæ loquuntur & referunt à dæmonibus habeant.

244. Præterea, quæ per obsessos loquūtur dæmones, ignota prorsus sunt ipsis obsessis: quæ diuinatores annunciant, dæmonum relatione ipsis innotuerunt, & perspecta sunt; non minus, atqui ea, quæ hominum relatu, aut alia aliqua ratione perceperunt.

245. Accedit, quod diuinatores, nisi prius dæmones conuenerint, & occulta expiscati sint, nulla sciant, aut reuelare valeant. At hac cō sultatione obsessi opus non habent. Ipsis, tanquam quibusdam instrumentis, dæmones vtuntur, dum occulta reuelant.

246. In Diuinatione igitur homines opera dæmonum vtuntur: in ob-

in obsessis,hominibus vtuntur dæmones. In diuinatione dæmones agunt Præceptores:in obsessis rectores & motores. Diuinatio non est sine peccato hominũ,qui diuinãt;reuelatio secretorum, quæ pe obsessos fit,sine peccato eorum,qui sunt obsessi, accidit.

247. Hinc fit,vt quemadmodum præcedenti Capite dictum est, deterior conditio est Sagarum & Maleficorum, quã Obsessorũ ; ita quoq; deterior sit diuinatorum:propterea quod malum à dæmonibus pati malũ non sit(quod in Obsessis accidit:)grãde autẽ malum sit,dæmonum in quacunque etiam re,opera,auxilio,aut consilio vti,quod in diuinatione locum habet.

248. Hinc item fit, vt iusta sint, quæ de Diuinatoribus sumuntur supplicia, quæ profecto, si à Spiritibus obsessi essent, iuste sumi non possent,quemadmodum iniusta essent,si de Obsessis,si quando futura reuelant,sumerentur.

249. Veruntamen quamuis Diuinatores omnes obsessi non sint: ex ijs tamen aliquos Obsessos inueniri aliquando dubium non est. Probat hoc exemplum puellæ(cuius in Apostolorum Actus Lucas meminit)habentes Spiritum Pythonem, & magnum quæstum Dominis suis facientis diuinando. Hanc enim verè à dæmone Obsessum fuisse, inde colligitur,quòd in nomine Domini Iesv Christi, Apostolum ab eodem Spiritum eiecisse referat idem Euangelista. *Cap. 16.*

CAPVT XXI.

An hæretici verè à Dæmonibus obsideantur.

250. HAereticos passim malè audire extra omnem controuersiã est. Magnam etiam eosdem cum dæmonib. habere coniunctionem vel communionem, hinc licet colligere, quòd Marcionem Hæreticum D. Policarpus vocarit primogenitum diaboli:quod Apost. Paulus dicit eos attendere Spiritus erroris,& doctrinis dæmoniorum:quod B. Ambrosio comparentur Iudæ Iscariotæ,qui Satanæ fuit domicilium:quod ministri sint mendacij,cuius pater est diabolus. *Hieron. de Script. Eccles. 1. Timot. 4. lib 2. de Cain. cap. 4. Ioan. 8.*

251. Sed & quam plurimi eorum cum diabolo egerunt, vel ab eodem,tanquam à Magistro,sua dogmata acceperunt. Hoc docent de Simone Mago Egesippus;& Cyrillus; de Basilide Theodoretus; de Marcione Innocentius;de Menandro Epiphanius:de Theodoto Eusebius:de Carpocrate Tertullianus: de Buda Cyrillus,de Montano rursus Eusebius, de Massiliano Theodoretus, de Eutyche idem, de Berengario Polydorus, Vergilius. Nostro etiam tempore id de ijs, *Lib. 3. de Incid. Catech. Lib. 1. Fa. lib. 3. cap. 3.*

Hæres. 22. lib. 5. cap. 16. id de ijs, quos ex se procreauit ipsemet Lutherus testatur: de Carolstadio inquam, libro contra Carolstadium; de Oecolampadio, libro *Lib. de anim. Catech. 6.* de Missa angulari; de Anabaptistis, libro contra ipsos. Testatur idem *lib. 5. cap. 23.* de Dauide Georgio Basilienſis prædicantes in historia de ipso; de *lib. 4. fab.* Andrea Osiandro Erasmus Alber. libro contra Carolstadium; de *ibidem lib. 9. hist. Angl.* Ioanne Knopæo Archibaldus libro de Confessione Caluin. de Marco cuuikano, Lutherus in Sympos. cap. 37. de Campano Lindanus libro de fugiendis Idolis: de Bucero Lutherus in Colloquio VVittenberg. anno 1537.

252. Idem hoc de seipsis duo, omnium præcipui, coryphæi memoriæ prodiderũt. Nam Zvvinglius clarè scripsit teste Erasmo Alber. libro contra Carolstadium, se suum, de Eucharistia, placitum à Spiritu quodam accepisse, de quo dicere nequeat albusne fuerit, an niger. Lutherus vero pluribus folijs persequitur (libro de angular. *fol. 479. 480 481. 482.* Missa) quemadmodum Diabolus ad se venerit, se honorifice salutarit; sibi argumenta plura, quibus ipse ad Missam aliaque veteris disciplinæ dogmata deserenda commotus sit, grandi & terribili voce proposuerit.

253. Et duo summi Imperatoris Maximilianus I. & Carolus. V. diabolicæ consuetudinis non obscurè Lutherum notarunt. ille quidem, dum eum procul à se abduci iuberet, quod in eius humeris insidentem Diabolum videret: hîc vero, dum cum non hominem, sed *Bredēb lib. 7. Colla c. 41.* Diabolum, qui hominis personam indicerit, in publico & solemni Edicto appellauit. VVormatię anno 1521.

154. Hęc forsitan cuipiam suspicionem generabunt, & facile per- *Lib. 5. cap. 15.* suadebunt, vt Hæreticos inter Obsessos numeret. Confirmabitur etiam, quando intelliget olim quosdam, vt Eusebius insinuat, in ea fuisse sententia, vt iudicauerint Exorcismis tentandos esse Montanistas hæreticos.

255. Sed tamen, quamuis cum Diabolo communionem & consuetudinem habeant Hæretici; inprimis ipsorum Duces & capita; obsessi tamen omnes nec possunt, nec debent dici; propterea quod vera in ipsis signa, quæ obsessos produnt, desiderentur.

156. De vno tamen ipsorum genere, Anabaptistis quibusdam, vehementes sunt suspiciones, nec sine ratione. Hæc est grauissimam obsessi hominis, in quibusdam ipsorum iudicium. Quidam enim, vbi deserta religione Catholica, huic sectæ se deuouent; mox post haustum poculum, aut sumptam buccellam, norunt sacras literas legere, & de diuinis rebus disserere, &c. quidẽ etiam mox sacram scripturam memoria tenent. rursus, ijdem omnium obliuiscuntur, &

penitus

penitus norùnt nihil; quam primum reſipiſcunt, & ad Catholicorũ caſtra redeunt.

257. Non potuit aliquando doctiſſimus vir Guilhelmus Lindanus ſibi perſuadere, hanc rem ita ſeſe habere: ſed poſtquam fide dignissimorum teſtimonio confirmatus eſt, dubium annum depoſuit. Et nos oculati huius teſtes ſumus. Audiuimus huius ſectæ Sartorem Scripturas ſacras crepantem. vidimus Ruſticum eaſdem legentem: & tamen neuter vllo Magiſtro fuerat vſus. *Dialog. 3. c. 1. Dubitantij. Coloniæ anno 60.*

158. Quis verò dubitare poteſt ab inhabitante maligno Spiritu rẽ hanc proficiſci? Neque enim eſca vel potus ſumptus hanc virtutem habet, vt diuinarum Scripturarum ſcientiam inſtillat, res per ſe clara eſt. Neque Deus eſt, qui hanc illis doctrinam confert, cũ fidei atq; Religionis eius ſint hoſtes, agantque vitam impuriſſimam. Cum igitur eandem labore non habeant, nec vllius hominis inſtitutione; à quo, niſi ab inhabitante habebunt ſpiritu?

259. Præterea, quæ cauſa eſt, vt mox, poſtquam ad Catholicorum caſtra redierint, ne verbum illorum, quæ antea nouerant, teneant? neſciant etiam legere, qui prius quando in hæreſi degebant, cũ quibuſuis legendo poterant certare? Scilicet tum ipſos Dæmon deſerit; tum ſe relinquentes, ſibi relinquit.

260. Hinc eſt, non immeritò in ſuſpicionem quidam veniant; vt putent non Anabaptiſtas propriè eſſe, qui per ſe loquantur Scripturas, ſed dæmones in Anabaptiſtis loqui: quẽadmodum, dum obſeſſi peregrinum idioma ſonant, non ipſi, ſed dæmones ſunt, qui voces & ſonos formant.

261. Sed forſitan, quia barbara in Anabaptiſtis his ſigna, & cruciatus, quos alij obſeſſi patiuntur, quidam nõ obſeruant, in obſeſſorũ loco ipſos non habent. At non neceſſe eſt, vt hæc ſigna omnes obſeſſi edant: non neceſſe, vt omnes tormenta à ſpiritibus patiantur. etiam illi, qui omnium opinione obſeſſi ſunt, in ſuis quandoque cruciatibus reſpirant, & à tormentis ſunt liberi.

262. Qui hanc ſententiam fuerint complexi, nouum quoddã obſeſſorum hominum genus conſtituent, quod ab alijs, quos communiter obſeſſos dicimus, his rationibus differet. Primò, Illi plerunque inuiti diabolum recipiunt, atque ſæpe in peccati pœnam: hi eũdem vltrò admittunt, cum maxima Dei offenſa. Secũdò, Illi cruciatus multos patiuntur à dæmonibus: hi à cruciatibus ſunt prorſus liberi. Tertiò, Hi, quamuis à dæmonibus obſeſſi, non tamen ſibi videntur obſeſſi, quin imò ſe fœlices arbitrantur: illi miſeriam ſuam deplorant, & ad commiſerendum ſibi alios, excitant. Quartò, Illorũ

opera, quæ in ſpeciem peccata ſunt, verè peccata nõ ſunt: horum verè peccata, ſunt, & Deum offendunt. Quintò, poteſt in hos Magiſtratus iure animaduertere, & pœnas exigere: in illos non poteſt. Sextò, ab illis dæmones Exorciſmus pelluntur: hos relinquunt, quando ad Catholicorum caſtra redeunt, & dignos pœnitentiæ fructus edunt.

CAPVT. XXII.

De ſignis duodecim, quæ non ſunt certa & indubitata argumenta, latentium in hominibus Dæmoniorum.

263. EX numero Obſeſſorum excluſimus Energumenos, Maleficos, Sagas, Diuinatores & Hæreticos: de quibus maior, quã de aliquibus alijs, potuit eſſe ſuſpicio: reſtat nũc quæramus, quænam ſigna ſint, vnde Obſeſſi deprehendantur. Hoc eſt alterum huius ſecundæ partis Caput.

264. Reijciemus hoc loco primum illa, quæ vera Obſeſſorum hominum ſigna non ſunt, quamuis vera à quibuſdam habeantur, tum deinde, quæ verè Dæmones in hominib. eſſe probant, aſſignabimus.

265. In priori genere primum ſignum eſt Confeſſio quorundam, qui omninò ſibi perſuadent ſe obſeſſos eſſe, & vt à dæmonibus liberentur, etiam vltro ſe ad plagas, & vagas offerunt. Perſuaſio hæc nõ facit, vt Obſeſſus quis dici debeat: quemadmodum nec Rex habetur, qui omninò perſuaſus eſt ſe Regem eſſe. Multos perſuaſio decepit. Infinita fanaticorum hominum id docent exempla.

266. Nec vita quantumuis improba, certũ argumentum eſt obſeſſi hominis. Multos reperias, etiam in grauiſſimis criminib. qui nõ magis, quam qui inculpatè viuunt, obſeſſi dicendi ſunt: quamuis in hos ſummam, in illos nullam poteſtatem dæmones habeant.

267. Sunt qui ex feris, & agreſtibus moribus putant colligi poſſe dæmones in humanis corporibus latere. Verum nec hi ſunt ſine errore. Quamuis enim quandoque in Obſeſſis inueniantur; non tamen quotieſcunq; inueniuntur produnt obſeſſos. Quam barbari, quam agreſtes fuerunt mores Regum quorundam Turcarum? an idcirco à dæmonibus obſeſſos fuiſſe dicemus?

268. Grauis quoque, atq; diuturnus ſomnus; morbi prætereà nulla medicorum arte mirabiles: internorum etiam viſcerũ dolores, certa hîc argumenta non ſunt: alias illa, quam in hominib. latentes Dæmones, poſſunt habere cauſas. Poſſunt viribus naturæ: poſſunt arte Maleficorum, poſſunt opera aſſiſtentium dæmonum procurari.

269. Peſſima quorundam hominum eſt conſuetudo, vt in ore ſemper dæ-

per dæmonẽ habeant. Et fortè quis obſeſſos dixerit, propterea, quod alicubi dicatur: Ex abundantia cordis os loquitur. Sed tamen quãuis haud procul à talibus dęmones abſint, (quemamodũ exemplo egregio alicubi docet B. Gregorius) non tamen neceſſe eſt Obſeſſos dicamus. Non omnes, qui malè agunt, à dæmonibus poſſidentur. *Matth. 12.*

270. Similiter à dæmonibus obſeſſi nõ ſunt, qui relicto verò Deo, ſe totos, quanti quanti ſunt, dæmonibus conſecrant, eius mandatis in omnibus, etiam fœdiſſimis & crudeliſſimis, rebus parent. Sagarũ iſta & Maleficorũ officia ſunt, quos inter Obſeſſos numerandos non eſſe, ſuperius demonſtratum eſt. *Cap 19.*

271. Reperiuntur, qui nullo loco ſunt tuti. vbique ſe moleſtantes ſpiritus, quandoque etiam crudeliter in corpora ſęuientes experiũtur: an fortè hi obſeſſi dicendi ſunt? Non ſunt. Eſto nõ minus graues, imò grauiores etiã quandoq;, quam Obſeſſi, patiantur moleſtias, illę tamen non ab inhabitantib. ſed aſſiſtentibus ſpiritibus afferuntur.

272. Et qui præſentis vitæ pertæſi, crudeles ſibi manus afferunt, & ſe vitæ huius vſura priuant, ad Obſeſſorum ordinem nõ neceſſariò pertinent. Si pertinerent, non illis ipſa, quam ſibi inferunt, mors vitio verteretur: non graues eius nomine in futura vita luerent pęnas: tribueretur mors dæmonibus: nulla ipſorum hîc culpa. Iam verò & mors ipſis tribuitur, & grauiſſimos meritò in futura vita ſuſtinent cruciatus.

273. An, qui inuocatorum à ſe dæmonum præſentiam percipiunt, & ſibi vt ab ijſdẽ abripiantur inſpicantur, moxq; abripiuntur; ab ijs, à quibus abripiuntur, poſſidentur? Poſſent, haud dubium, tales diaboli obſidere; veruntamen non obſident. Non opus eſt: vt corpora ingrediantur, ſi illa aliò debeant transferre: ſed nec ingredi deſiderare credendum eſt illa, quæ mox relinquere oportet.

274. Furia fortaſſis latentis in homine dæmonis argumẽtum eſt? Eſt aliquando: ſed non ſemper. Furia non à dęmonibus ſolum excitatur: cauſas quandoque in homine habet naturales: quandoque etiam opera perditorum hominum, ad laborantibus diabolis, procuratur: denique & herbarum quarundam fit virtute.

275. An obliuio rerum cognitarum? dæmonum opera quandoq; hæc affertur. verum, etiam extra homines exiſtentes Spiritus huius poſſunt eſſe autores. ſed & hæc cauſas quoq; poteſt habere naturales.

276. Quid quod nec occultorũ reuelatio ſatis magnum hîc argumentum præbeat: Diuinatores occulta reuelant, ſed tamen nõ à dæmonibus poſſidentur omnes. verum de hoc alias. *Cap. 20.*

277. Addo, quod nec ipſa ſigna, quæ in Obſeſſis ijs reperiuntur,

quorum Euangelica hiſtoria meminit, certa & ſuſtinentia ſint obſeſſorum hominum argumenta. Fuerunt quidam illorum cæci, alij ſurdi, alij muti: quidam in ſe, quædam in alios fuerũt crudeles, Obſeſſorum illa videbantur opera, at obſeſſorum non erant ſigna. niſi forte omnes cæcos, mutos, & ſurdos: omnes item barbaros, & crudeles homines ab Obſeſſorum claſſem reuocare velimus.

CAPVT XXIII.

Quæ & qualis occultorum reuelatio prodat latentes in hominibus Dæmones.

278. POſt hæc, vera ſigna, ex quibus, Vtrum à dæmonibus homines obſeſſi ſunt, deprehenditur, aſſignanda ſunt. Duplicia autem hæc eſſe videntur: Alia enim ſunt, quibus Spiritus agere videntur, alia quibus quippiam pati. Priora ſunt, vel intellectus, vel corporis; poſteriora, vt plurimum rebus ſacris extorquentur. Intellectus ſunt reuelatio occultorum, & ſcientia linguarum; corporis, magnæ vires, grauia tormenta, atq; his ſimilia. Sacræ res ſunt Euangelium S. Ioãnis, Sanctorum Reliquię, Exorciſmi, &c. Diſcutiamus ſingula.

279. Primum locum obtinet occultorum reuelatio; quæ hominum, qui ea reuelant, ſcientiam latent. Cum enim hanc à mente ſiue ſpiritu ſuggeri neceſſe ſit; ſi à priuato hominis ſpirttu non eſt, & ſi Deus atque bonus Angelus huius cauſa non ſunt, quemadmodum aliquando non ſunt, neceſſe omninò eſt à malo ſpiritu ipſo proficiſci.

280. Occulta hæc duplicis ſunt generis. quædam latent quidam ipſos, qui reuelant; ſed tamen talia nõ ſunt, vt nullo modo ab ijſdem poſſunt cognoſci: quædam ſunt, quæ impoſſibile eſt humano ingenio, & viribus aſſequi.

281. Priora tribus temporum differentijs continentur. Nam aut præterita ſunt, vt res geſtæ; aut præſentia, quæ tamen ob locorum diſtantiam homines nequeunt ſcire; aut futura, quæ totum eſſe, quod habent, in ſuis cauſis habent. Poſteriora ſunt, quæ ex hominum pendent voluntate, & libero arbitrio.

282. In his omnibus Dæmones multa, quæ vel homines non cognoſcunt, vel non poſſunt cognoſcere, norunt optimè. Norunt res geſtas ab orbe condito. Norunt, quæ modo in remotiſſimis, à nobis regionibus geruntur, quamuis hic nobis ſint præſentes. Norunt, quæ poſt plurima tempora euenient.

283. No-

283. Norunt quoque plurima, quæ à voluntate & libero pendent arbitrio; & homines cognoscere propemodum est impossibile. Et quid mirum? Cum enim illa voluntatis nostræ sit conditio, vt affectus sequatur corporis, moueatur etiam obiectis bonis; & ad naturæ pondus se accommodet sæpe; non nouum est, si Dæmones quæ à voluntate pendent norint; præsertim, cum & hominum affectus probè cognoscant; & sciant, quæ menti obiecta sint, bona; & singulorũ propensiones longa experientia obseruarint.

284. Occulta igitur hęc, si per homines reuelentur; hoc est, si referantur res gestæ: si manifestẽtur futura; si, quæ in remotissimis fiunt regionibus, significentur; si hominum studia & conatus occulti patefiant; omnino oportet dicamus spiritus alicuius hîc operam adesse.

285. Veruntamen non necesse est semper à malis spiritibus hæc perfici, aut ijs qui in hominibus, per quos hæc reuelantur, suas sedes habeant. Possunt hæc à bonis spiritibus reuelari; possunt reuelari à malis, & quidem ijs, qui in hominibus nullum habent locum. Non minor, si non maior, est bonorum Angelorum, quam malorum hîc solertia, & sagacitas; non minor cognitio. Quidquid possunt mali, possunt boni: & mali, quemadmodum nec boni, non ad vnam aliquam, qua hæc faciunt, legem astricti sunt.

286. Prophetæ homines fuerunt, reuelarunt secreta; nunc præterita, nunc præsentia, nunc futura: qualiacunq; tandem illa fuerunt; siue humanam cognitionem omnino excederent, siue humana cognitio ad illa pertingere potuerit; dictante spiritu hæc reuelarunt; quo vero? nequam? Nequaquã. Spiritu sancto inspirati, locuti sunt Sancti Dei homines. 2. Pet. 1.

287. Quando igitur hæc prauos spiritus produnt? Quando nulla honesta, vt hęc reuelentur, subest causa: quando etiam quæ reuelantur, nunc in Dei cedunt contumeliam, nunc in proximi iniuriam, quæ vt cauent diligenter boni spiritus, ita studiosè quęrunt spiritus nequam.

288. Quod si interdum in hac occultorum renelatione Dei honorem, aut proximi commodum quærere videntur dæmones (vt exemplum puellæ, quæ B. Paulum tanquam veri Dei, & salutis præconem proclamauit, insinuat) profectò non tam hæc illis proposita sunt; quam quod specie boni illudant & fallant. Act. 16.

289. A malis igitur spiritibus hæc fient, si absit ratio honestatis; si ad Dei contumeliam, aut proximi iniuriam cedat reuelatio. Veruntamen non mox necesse est ab inhabitantibus Spiritibus fieri

miliaribus quos habent quidam hæc accipere possunt,& in homines spargere.

290. Quod vero ab inhabitantibus,& homines obsidentibus fiant; ex duobus videtur recte posse colligi. primum est, si qui hæc reuelant, nullum cum dæmonibus pactum habeant: alterum, si in ijsdem signa obseruata sint alia quæ, quod à dæmonibus obsideantur, insinuent. Talia plerunque sunt,interni cruciatus, vagi motus proximis & sibi allata detrimenta, &c.

CAPVT XXIIII.

Quæ linguarum scientia, & an sola illa prodat inhabitantes in hominibus dæmones.

291. SCientia etiam peregrinorum Idiomatum, & linguarum notitia iatentes in hominibus spiritus produnt. Et merito. Res clara erit,si tria constituantur: primum est,fieri naturaliter non posse, vt quam quis ignorat, vtatur lingua, aut idiomate. Alterũ: Nullũ idioma esse. quod ignorent, aut mox scire non valeant dæmones. Tertium, Omnem actionem, quæ in hominibus obseruatur causam aliquam,à qua fiat, habere.

292. De primo nulla controuersia est. Communis hîc omnium est sensus & consensus. Hunc confirmat magnus, quem in addiscendis linguis, suscipimus, labor: vt taceatur inter beneficia, quæ singulari Dei munere Apostolis olim collata sunt, numerari donum linguarum. I. Corin. 12.

293, Sic nec dubium est idiomata omnia nosse dæmones. Discunt illa homines consuetudine eorum,cum quibus viuunt, quid in igitur Dæmones discerẽt, qui semper inter homines versantur? obseruant quæ loquuntur? notant quæ agunt?

294. Certissimum quoque est, omnem, quæ in hominibus deprehenditur, actionem causam aliquam habere. Cum enim actio effectus & opus sit agentis, agens autem in numero causarum constituatur, fieri nequit, vt aliqua, cuius nulla causa dari possit,detur actio.

295. Ab aliquo igitur est sermo peregrinus in hominibus, qui illum sonant. At à quo? Omnino à spiritu siue mente. quid ita? quia sermo omnis,eius, quod in mente,siue spiritu latet,nuncius est: quapropter prorsus necessarium est, vt, sicut funus ignem, ita mentem prodat & spiritum.

296. A quo vero spiritu erit? profectò non ab humano. Homo nõ est, qui peregrinum formatsermonem. Quod non didicit, non loquitur

quitur homo: peregrinum ſermonem nõ didicit: peregrinum ergo ſermonem non loquitur. Hæc ſuperius conſtitutum fuit.

297. A ſpiritu igitur externo eſt? Omnino eſt, & quidem Angelo, vel bono, vel malo. Angeli, vt cætera hominis membra, ita poſſunt impellere linguam; ita partes omnes, quæ ad vocem formãdam ſunt neceſſariæ.

298. Verum quemadmodum ſuperius demonſtratum eſt, ex fine bonos & malos ſpiritus deprehendi & diſtingui in Occultorum re- *Cap. 23.* uelatione; ita hîc finis eſt, qui loquentes peregrina lingua in hominibus ſpiritus prodit.

299. Loquebantur olim varijs linguis Apoſtoli; ſed diuino ſpiritu inſtructi: quia ſic Chriſti regnum propagandum erat & amplifican- *Act. 2.* dum: ſic gentes ad Chriſti fidem conuertendæ. Non hoc propoſitum eſt, in obſeſſis malis Spiritibus propriam gloriam, cum Dei iniuria, & hominum interitum, quærunt verſipelles.

300. Eſt & aliud hîc diſcrimen. Non poterant vlla externa vi cogi Apoſtoli, vt varijs linguis loquerentur: cogi poſſunt, & coguntur haud raro, ab Exorciſtis Obſeſſi, ſeu potius latentes in ipſis dæmones, vt etiam inuiti loquantur.

301. Sed & Apoſtoli linguas, quibus loquebantur, reuera norant; intelligebãt etiam ſignificationes vocum. Loquuntur varijs linguis dæmoniaci; ſed nec linguas norunt; nec, quid vocibus ſignificetur, intelligunt.

302. Hoc ſigno noſtris temporibus ſæpius dæmones deprehenduntur. Deprehenſus eſt eodem olim ille, qui Candidatum quendam Conſtantij Imperatoris poſſedit. quamuis enim Candidatus Francam tantum & latinam linguam noſſet; tamen B. Hilarioni Syro, quo ipſum rogabat, ſermone reſpondebat, & quidem ita perfe- *In vita Hilar.* cto, teſte Hieronymo, vt non ſtridor, non aſpiratio, non idioma aliquod Paleſtini deeſſet eloquij.

303. Ad hoc Idiomatum ſignum referuntur, quæ cum ipſo magnã habent affinitatem. Primum eſt, ſcientia legendi, nullo ſtudio comparata. Quemadmodum linguarum cognitio ſine ſtudio non habetur; ita nec legendi ſcientia: quocirca vt illa, ita quoque hæc inhabitantes dæmones prodit.

304. Alterum eſt, ſine ſtudio atque labore parta, ſcientia ſcribendi. Eadem huius, atque præcedentium duorum ratio eſt: quocirca non errant, qui hinc obſeſſos homines definiunt.

305. Tertium eſt, cognitio rerũ naturaliũ, nec propria inuentione comparata, nec ab vllo magiſtro accepta. Sicut peritia linguarum;

ita

ita scientia rerum naturalium, operam nostram, studium atque diligentiam requirit; quæ si desint, nõ sine ratione ipsa dæmones authores habere putatur.

306. Quartum est, peritia cantandi in eo, qui cantum non addidicit. Cum hac forte non malè coniunxerim Arithmeticam, cùm magnam inter se coniunctionem habeant. Neutra hæc hominibus congenita est. quapropter si in hominibus inueniantur, nullo præcedente studio; & nec Deum, nec bonos Angelos authores habeant; opera latentium in hominibus malorum spirituum æstimari possent.

CAPVT XXV.

De sex generibus corporalium signorum, quæ quamuis non omnino prodant latentes in hominibus spiritus; magnas tamen suspitiones generant.

307. IN hominum corporibus etiam signa quædam sunt, ex quibus latentes Spiritus deprehenduntur. quamquam enim priora illis tanquam spiritibus magis propria sunt; in corporibus tamen aliquando quædam efficiunt, quę vix alios, quam dæmones, authores habere possunt.

308. In his primum est, barbare & incõditæ voces; clamores item, & vlulatas prorsus belluini. Quemadmodum enim, quos certo obsessos esse scimus, has voces; clamores & vlulatus scimus edidisse; ita ex his in suspitionem latentium dæmonum non sine ratione venimus.

309. Alterum esse potest horribilis & truculentus vultus, quem qui de dæmonio suspecti sunt referunt. Quales enim ipsi sunt dæmonet, tales formas plerunque effingunt. Quocirca cum truces sint & crudeles; vultum humanum ita interdũ deformant, vt summum intuentibus horrorem incutiat.

310. Sit tertium membrorũ, vt ita dicam, stupor quidã & functionum fere omnium vitalium priuatio, atq; perpetua quędam q. somnolentia. Quemadmodum aliquando se furia, atque nimia corporis agitatione; ita interdum hac contrariam tarditate & stupore. Spiritus manifestant.

311. Ad hæc accedit summa inquietudo; qualis eorum est, qui vno aliquo loco nequeunt consistere, & solitudines quærunt, & desertis locis delectantur. Neque enim pauci, etiam nostris temporibus, inueniuntur, quos his modis dæmones exercent.

312. Potest his quintũ addi: vi resilsc icet in corpore humano, non humanæ. Tales sunt eorum, qui quasuis lacerant vestes, vincula disrumpunt,

rumpunt, frangunt catenas; onera item ad quæ hominum robur nō sufficit, geſtant vix hæc minorem, quam quæ ſuperioribus Capitibus allata ſunt, obſeſſi hominis fidem faciunt.

313. Denique perſecutiones, cruciatus atq; tormenta, quę quidam patiuntur magnum hîc argumentum faciunt. vt ſi verbi cauſa nunc in ignem deijciantur homines nunc in aquam: nunc ex alto loco agãtur pręcipites, nunc ſe cultris lacerent; nunc laqueo atque alijs rationibus vitam ſibi adimere conentur. Huius generis obſeſſum Sacra ſcriptura proponit. *Marc. 9.*

314. Hæc atque his ſimilia ſigna à dæmonibus excitari poſſe dubium non eſt: Paret illi ad nutum, vt in ſcholis loquimur, materia corporalis. Cum igitur in materia corporali hæc fiant omnia; opera dæmonum fieri non temere creditur.

315. Veruntamen omnino certa & indubitata hæc ſigna non ſunt. quoniam non dæmones tantum, verum etiam, prætер dæmones, alios authores & cauſas habere poſſunt, quemadmodum de pleriſq; Cap. vigeſimo ſecundo demonſtratum eſt.

316. Si tamen non ex infirmitate naturali, aut triſtitia aliqua profecta eſſe conſtaret; nec hominum quorundam nocendi libidine allata: multa quoque ex ijs concurrerent; deniq; accederent illorum pleraque, quorum Capitibus præcedentibus mentio facta eſt, haud leue argumentum ſubminiſtrabunt.

CAPVT XXVI.

De ſignis, quæ ad rerum ſacrarum vſum in dæmoniacis obſeruantur, & latentes in ipſis ſpiritus produnt.

317. PRæter ſigna, quę dæmonum quaſi actiones ſunt, de quibus hactenus, alia iuueniuntur, quæ ipſos ex eo produnt, quod ad verba quædam prolata, aut res aliquas adhibitas pati videantur, & ij, qui obſeſſi ſunt, trepident, concucitantur, in voces prorumpant, & omnino ſibi vim inferri, magnis argumentis demonſtrent.

318. Ad hæc ſigna elicienda, quamuis ſint, qui res quaſdam profanas valere velint, nos tamen ſacras vtilius & rectiùs adhiberi credimus: de quibus etiam hoc Capite.

319. Sacrarum autem rerum hîc duplex eſt vſus. nunc obſeſſi quędam inbentur proferre, nunc quædam ipſis, ſilentibus adhibentur. Prioris generis ſunt Inuocatio diuini nominis, aut alicuius Sanctorum Dei, nominis Ieſu prolatio, Pſalmi aut alicuius piæ orationis recitatio.

citatio. Si eum hæc facere recuſent, de dæmonio, non ſine cauſa, ſuſpecti ſunt. Poſterioris generis ſunt, ſi conuitiantur, terreantur, impotentes fiant, blaſphemẽt; poſtquam Sanctorum ipſis adhibitæ. Reliquiæ, aut admotæ cereæ imagines, quas Agnus Dei dicimus: aut crux fronti fuerit impreſſa, aut aqua luſtrali aſperſi, aut ſanctiſsimũ Chriſti Corpus in Euchariſtiæ ſacramento exhibitum, aut etiam in aurem ipſorum, peregrina, quam norunt, lingua, inſuſurratum fuerit illud: Deum, qui te genuit, dereliquiſti: & oblictus es Domini creatoris tui: Denique, ſi Exorciſmos intentatos vel non ferant, vel impatienter.

Deut. 32.

320. His & ſimilibus ſignis dæmones prodi dubium non erit; ſi doctum fuerit, hæc ipſis inuiſa & moleſta eſſe; & præterea non poſſe fieri, vt aut exhorreſcat Chriſtianus homo vbi hæc adhibentur; aut difficilem ſe præbeat ſi vt ipſis religiosè vtatur, vel orationes quaſdam recitet, imperatur.

321. Et quidẽ dæmones illa non ferre certũ eſt. Neq; eũ ſolũ trepidãt ad has machinas ipſis admotas, verũ etiã, quod inuiti admodũ faciunt, quandoq; ſedes ſuas relinquunt, & ſe grauiter torqueri, haud obſcuris argumentis ſignificant. verũ de hoc argumento poſterius.

Cap. 42. 43. 44. &c.

322. Vt vero homines hæc horreant, quis credat? Horrebit forſitã Chriſtianus homo, ſi Pſalmũ Miſerere vel dicat, vel dici audiat? ſi orationẽ recitet Dominicã, vel quamcunq; aliam; piã tamẽ? Si videat aut tangat Sanctorũ Reliquias? ſi ipſo præſente legãtur Exorciſmi? ſi Diabolo obijciatur, quod Deum creatorem ſuum reliquerit?

323. Reperiantur hoc tempore tam deploratæ ſalutis mortales; vt ex iam dictis quædam ferre noluit, putentque eſſe ſuperſtitioſa; quis tam eſt perditus, vt non ferat dæmonibus improperari, quod Deum Creatorem ſuum reliquerunt? Cum igitur ad hanc orationem exhorreſcant obſeſsi; cum hæc adhibentes mendacij arguant; quis dubitabit, quin trepidatio, &, quæ mox audiuntur, blaſphemiæ latentes dæmones prodant?

324. Non leue dixerim hoc ab his ſignis petitum argumentum; forſitan etiam tale, quod cùm quibuſuis alijs conferri compararіue valeat. In alijs enim, quia dæmones ſunt qui agunt, poſſunt illa, quæ in corporibus fiunt, dici non ab inhabitantibus, ſed aſsiſtentibus Spiritibus fieri: hîc, quia patiuntur, omnino in ipſis corporibus reſidere dici videtur debere, in quibus, quod patiantur, ſignis quibuſdam demonſtrant.

325. Porro quemadmodum ſigna hæc dæmones produnt, ita dæmonum non hominum, in quibus ipſa notantur & obſeruãtur, ſunt

ope-

opera. Dæmones ſunt, qui hos tremores & trepidationes excitant. Dæmones, qui vociferantur, & vlulatus edunt. Dæmones, qui in in aurem inſuſurrantes ſacra verba mendacij arguunt. Obſeſsi nihil hîc, niſi membra ſua, inuiti, & quandoq; ignorantes, accommodant. Et hactenus de ſignis.

CAPVT XXVII.

De obſeſſorum hominum miſera conditone, ob mala, quæ Dæmones, partim corporibus, partim animabus afferunt.

MIſeras eſſe homines, qui à Spiritibus nequam obſidentur, dubium non eſt, vnde miſeria hæc ſit, ſiue accidat, inquirendum eſt. In priori enim omnes conſentiunt, qui vel ſciunt, quid ſit homines eſſe obſeſſos, vel aliquando obſeſſos viderunt. Quis vnquam fuit, qui obſeſsis non condoluit? ipſorũ non miſertus. 326.

327. Miſcria vero ex duorũ altero ſemper eſt, ex malis, quæ hominibus afferuntur, & bonis, quibus priuantur. vbi vel nullum affertur malum, vel nullius boni iactura fit, quamuis ſibi miſeri videantur, reuera tamen miſeri non ſunt.

328. Nunc, quoniam reuera miſeri ſunt Dęmoniaci, videndũ eſt, vtrum vel mala patiantur, vel bonorum faciant iacturam, vel ſimul cum bonorum iactura aduerſa & mala ſuſtineant.

329. Nec opus multis? Mala Obſeſeſsis afferri certum eſt: bonis ipſos priuari certum eſt. duobus igitur nominibus ſunt miſeri.

330. Verum, quoniam & malum multiplex eſt; & bonorum varia ſunt genera; quot & quibus bonos miſeros homines priuant dæmones? quot etiã, & quæ mala ſunt, quæ ad portant? Hoc ſecundũ prius diſcutiamus, poſtea alterum perſequemur. *Cap. 28.*

331. Mala igitur vel corporum ſunt, vel animorum. quæ & quanta dæmones corporibus afferant ſuperius demonſtratum eſt, dicamus igitur, quibus rebus incommodent animabus, ſiue quæ ipſis mala inferant.

332. Et quidem duplicia afferri fortaſsis dixerint, qui mores atq; ſtudia obſeſſorum diligenter expendent, vnum erit internus animi dolor, qui ex tanta, quantam Obſeſsi perpetiuntur miſeria, percipitur: alterum diuina offenſa, quam peccando obſeſsi videntur incurrere. *Cap. 4.*

333. Ita forſitan quidã. Sed tamen, vtrumq; hoc malũ obſeſsis dæmones nõ offerunt. Eſto cauſa ſint doloris, & triſtitiæ, quã nõ paruã, ex tãta ſua miſeria homines percipiunt, ſed tamẽ diuinam offenſam

hominibus non conciliant propterea, quod hominibus, vt peccent, causa non sint, nec hominibus peccatum vllo modo possint ascribi, quod in ipsis residentes operantur dæmones.

334. Non negamus hoc loco plurima peccata per obsessos committi. Nunquid audimus blasphemias? detractiones? cõuitia? calumnias? nunquid videmus mortem aliquibus interdum afferri? vulnera infligi? An forte hæc non peccata? vtique. diuina quoque hæc iram prouocant: sed quamuis per obsessos, non tamen ab obsessis hęc committuntur.

335. Hæc omnia dæmonum sunt opera quapropter non miseris obsessis, sed infælicibus dæmonibus tribuenda, quemadmodum alias tribuimus ijsdem reuelationem occultorum, sermonem ignotum, linguam peregrinam, membrorum tremorem, atque his similia. Cap. 23. &c.

336. Vnum est, quod Obsessorum dicere possumus, quod, scilicet, ipsorum membris atque corporibus nequam spiritus vtantur: lingua ad formandam vocem, ore ad cuomendas blasphemias, manu ad mortem & vulnera afferenda, &c.

337. Sed tamen, nec tum ita membris hominum, quemadmodum ijsdem ipsi homines vtuntur. Dum suis vtuntur homines, actiones verè membris possunt tribui, ipsi illa ad agendum mouent, & vere mẽbra agunt. Dum verò ijs in obsessis vtũtur spiritus, nec proprie ijs operationes possunt tribui, nec vere ipsa sunt quæ agunt membra, sed aguntur potius, & impelluntur ab inhabitantibus dæmonibus.

338. Hæc causa est vt peccatum hominum non sit, quodcunque tandem hîc committitur: sed nec hominibus vitio vertatur, aut dedecori, qualecunq; etiam flagitiũ committant, quemadmodũ vitio non datur securi, quod ille latro ad homines trucidandos vtatur.

339. Hæc causa est, vt ad resarcienda damna non teneantur obsessi, si quæ per illos allata sunt. Sicuti non ipsi sunt qui peccant, ita nec ipsi damna afferunt aut corporibus aut fortunis. Quod si qui ad damnorum restitutionem, quę per obsessos afferuntur, tenentur, illi tenentur, ad quos obsessorum cura quouis modo spectabit, & quorum negligentia, quam cauere poterant & debebant, damna allata sunt.

340. Hæc denique causa est, cur de Obsessis supplicia non sumantur, quamuis maxima per ipsos committantur flagitia. An forte iusta sunt ibi supplicia, vbi nulla delicta? Si pro quantitate delictorum, quantitas debet esse suppliciorum, nulla erunt supplicia, vbi nulla, quod hîc accidit, sunt delicta.

341. Porro

341. Porro quamuis à peccatis Obsessos liberemus, non liberamus tamen ab omnibus quædam sunt, quæ ipsi committunt, à quibus nõ minus, quam nõ obsessi, sunt excusandi. Talia sunt, quæ & per ipsos, & ab ipsis, fiunt, & propria ipsorum voluntate perpetrantur.

342. Neque enim semper molesti sunt obsessis dæmones: quandoque sibi relinquũtur, & molestias nullas patiuntur. Tunc quemadmodum possunt apud Deum mereri bene; ita & diuinam iram, proprijs peccatis, prouocare.

343. Ex auctore igitur operum peccata dæmonũ & Obsessorum hominum distinguenda sunt. Si dæmones habent auctores, dæmonum sunt, non hominum peccata. At hominum sunt, nõ dæmonum; quorum ipsi homines causa existunt.

344. Errant igitur plurimum, qui quęcunq; ab Obsessis hominibus flagitia fieri conspiciunt, illa mox ipsis Obsessis tribuunt huicq; Obsessorum miseriam metiuntur. Quam esset misera ipsorum conditio? Si quæcunque per Obsessos fiunt, ipsorum culpa fiunt; quomodo Deum à peccato excusabimus, qui iustissimas ob causas mortales huic miseriæ, vt à dæmonibus possideantur, sæpe subijcit? Et Sancti quidam viri, Deoque charissimi inueniuntur, qui dęmonum carnificinam, in suorum peccatorum vindictam, à Deo postularunt; an forte etiam postularũt, vt Deum peccatis offenderent? & hæc illis pro peccatorũ expiatione exercitatio & vexatio tribueretur, quam sine Dei grauissima offensa sustinere non esset possibile? *Cap. 32.* *Thesi 433.*

345. Errant quoque, qui omnia, quæ per Obsessos fiunt, dæmonibus obsidentibus tribuunt; omnibus censent veniam dandam. Non omnia dæmonibus tribuenda. non omnibus venia danda. pleraque contriti cordis significatione; sacramentali confessione, digniſque pœnitentiæ fructibus sunt expianda.

346. Errant, qui culpas ipsas partiuntur, partimque censent dæmonibus, partim obsessis tribuendam. quamuis forte in aliquibus partitio hæc locum habere possit, nõ tamen habet in omnibus. quædam totę dæmonibus sunt tribuendæ, quędam Obsessis totæ.

347. Dictis addendum est, quod quamuis peccatorum dæmones in Obsessis hominibus causa non sint, nec vllam per se culpam ipsis affricent, ad peccata tamen multum, eosdem possint promouere & impellere. Nec mirum. Si possunt, quos non possident; quidni poterunt, quos possident?

348. Quot vero impellunt ex ijs, quos non possident? Id Christi satis superque docet oratio; dum principes huius mundi ipsos vocat. docet oratio B. pauli, qui & principes vocat potestatis aeris, &

Ioan. 12. operari dicit, in filios diffidẽtur. docet Sanctiſs. Auguſtin. qui appel-
Epheſ. 1. lat cupiditatũ Principes, quibus concupiſcitur omne quod tranſit.
De agone Chriſti. cap. 1. 349. Et ad quot, quamq; diuerſa impellunt peccata? Excitant in alijs odium fraternum, quoniam, vt Apoſtolus loquitur: qui odit fratrem ſuum homicida eſt, & diabolus homicida fuit ab initio. In
1. *Ioan.* 3. alijs ſtudium mentiendi: hinc diabolus mendax dicitur à domino,
Ioan. 8. & pater eius. In alijs libidinem: ob quam cauſam ab eodem domino dicitur Spiritus immundus. In alijs ſuperbiam: hinc dæmon dicitur
Luc. 11. Rex ſuper omnes filios ſuperbiæ. In alijs auaritiam, propter quod de
Iob. 41. Iuda auaro dicitur; vnus ex vobis diabolus eſt. In alijs iracũdiam: vt
Ioan. 6. ob id optimè admonuerit Apoſtolus curandum, ne ſol occidat ſu-
Epheſ. 4. per iracundiã, ne ſit locus datus diabolo. In alijs dolum & deceptio-
Act. 13. nem, vt Apoſtolus indicat, cum Elymam Magum vocat filium diaboli.

350. Hæc poſſunt in non obſeſſos Spiritus: poterunt, eadem in miſeros Obſeſſos. Non minor eſt in hos, vt diximus, quam in nõ obſeſſos ipſoram poteſtas. quid, quod in hos plus poſſe, videri debeant? tum quia à pluribus & maioribus bonis poſſeſſos à ſe, impedire valent; tum etiam, quia in vires illas, quas peccando voluntas ſequitur, maiores poſſunt facere impreſſiones.

351. Vtroq; enim modo ad peccatum calcar addi, dubium nullum eſt. priori quidem', quia virtutum officia haud parum impediunt peccata: quapropter dum in his homines impediũtur, ad vitia quaſi incitantur: poſteriori verò, quia arduum eſt, & difficile voluntati, vt aliam ingrediatur viam, quam ad quam apparentis, boni ſpecie, aut appetitus atque affectuum impulſu inuitatur.

352. Iam verò dictis rationibus in Obſeſſos plurimum poſſunt dæmones. Poſſunt in virtutum ſtudio impedire: poſſunt in illos facultates, ad quas ſe voluntas accommodat, magnos impetus facere. prius illud ſequenti Capite demonſtrabitur: poſterius intelligit, qui eos meminerit Dæmonum eſſe vires, vt & ſpecie apparentis boni poſſint facultates, quas Cognoſcitiuas dicimus; dementare, & mirabiles in corpore atque appetitus facultatibus motus ciere.

353. Tribus igitur modis ad peccata Obſeſſos promouebunt Dæmones. vno indirectè, duobus directè. Indirectè dum à bonis vel auocant, vel impediunt: Directè, primò dum ſpecie fallacis boni inuitant; deinde dum vt voluntatem ad peccandum inclinent potentias inferiores appetitiuas; & prauos in homine motus in ſubſidium aſſumunt.

354. Sed tamẽ ita promouent, vt ſuam voluntati libertatem nunquam

quam deuiant; nullam etiam eidem neceſſitatem imponant. valeant viribus Impoſtores quam maximis, tantis non valent, vt hominum voluntates, quo delectat, poſſint impellere,

355. Et quamuis maximas ex omni parte machinas adhibeant: plena tamen eſt libertas voluntati; non ea tantum ratione, quod cogi non poſſit; ſed etiam, quod conatibus dæmonum valeat non aſſentiri; valeat ſe opponere, valeat ſuperior eſſe; valeat contraria virtutũ ſtudia exercere.

356. Hinc ſequitur ex hac dæmoniũ vexatione Dæmoniacos poſſe quæſtum facere. quo modo verò? ſi impotentibus dæmonum conatibus reſiſtant, & dum ad peccata vrgentur, in peccata non conſentiant. Hîc, vt difficilior victoria; ita ſpecioſior triumphus, & merces copioſior. Atque hoc de malis, quæ per ſpiritus nequam obſeſsis hominibus afferuntur dictum ſit. Nunc quibus bonis per eoſdem priuentur, videamus.

CAPVT XXVIII.

De obſeſſorum miſera conditione, ob bona, quibus per dæmones priuantur.

QVamuis bonorum genera multa ſint, de quibus tamen præ 357.
ſentis Capitis inquiſitio eſt, ad duo prima genera poſſunt reuocari. Quædam enim ſunt futuræ vitæ, quædam præſentis futuræ vitæ ſunt gaudia regni cęlorum; huius, quecunque ad futuræ illius vitæ conducunt.

358. Poſteriora hæc in triplici ſunt ordine. primo ſunt habitus Theologici, Spiritus S. dona, atq; imprimis fides. ſecundo ſunt exercitia virtutum, quæ bona opera dicimus. tertio eſt vſus ſacramentorum, præcipuè verò, ſacroſanctiſimę Euchariſtiæ.

359. De his quæſtio eſt. Quæritur; Vtrum his omnibus obſeſſos homines priuent ſpiritus, ita ſcilicet, vt ad vitam æternam aditus ipſis ſit præcluſus: orbentur Chriſtiana fide: non poſſunt quidquam boni, quod illis conducat ad vitam æternã. Non etiam admittendi ad ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum, atque alia Chriſtianæ religionis myſteria. Quod res eſt, breuiter definimus.

360. Spe vitæ æternæ non priuant dæmones dæmoniacos. Nõ idcirco, quia aliquis obſeſſus eſt, à regno cælorum eſt excluſus. Aſſertioni facilè credunt, qui regni illius norunt illas eſſe leges: vt nullum repellat, niſi quem conſcientia peccati alicuius lethalis grauat: à quo cum liberi eſſe poſſunt ij, quos dæmones inhabitant, omninò credẽdum eſt, non ijs aditum ad cælum eſſe præcluſum.

361 Fide Obſeſſos priuat Daniel Toſſanus Profeſſor Heydelbergenſis,

Epist. ad Petrum. Thyræum. Heb. 13.

genſis.ſed male.Si ſaluari,non poſſunt,qui fide carent(ſine fide enim impoſſibile eſt placere Deo)ſaluari autem poſſunt dæmoniaci, dū ex hac vita diſcedunt,quomodo dici poteſt,ipſos carere fide?

362. Et quid eſt,quòd fide priuat? An Spirituum tanta eſt in homines poteſtas;vt &corpora,quæ ingrediuntur poſſunt vexare,& mentem ſuo decore,atque lumine ſpoliare? Poſſint quiduis in corpus: in animam poſſunt nihil.Solus Deus eſt,qui in animas,quemadmodum & ſpiritus omnes,plenum abſolutumq́; habet imperium.

373. Quæ fidei,eadem aliorum habituum,qui in anima ſunt, ratio eſt.vt non fide;ita nec ijs priuare poſſunt dæmones. Quod ſrquādo horum iacturam obſeſſi faciunt,proprijs hoc ipſorum fit demeritis,non vi atque efficacitate Spirituum.

364. In virtutum exercitio quoque eadem Obſeſſorum,atq; non Obſeſſorum conditio eſt.Non peccant ſemper non obſeſſi: nec peccant ſemper Obſeſsi.Poſſunt tam hi,quam illi virtutum Theologicarum,atque Moralium exercere officia.Poſſunt actus edere, quibꝰ diuinam ſibi miſericordiam cõciliant;quibus gratiam augeant;quibus gloriam eiuſque augmentum acquirant, prout conditio ſtatus eorum,à quibus opera hæc proficiſcuntur,permittit.

365. An fortè ab Altaris Sacramento arcendi ſunt dæmoniaci? Nõ
3. p. q. 8. at 9. ſunt.Patrum pro ipſis eſt ſententia.Eis, inquit Craſsianus, teſte D. Thoma,qui ab immundis vexantur Spiritibus, communionem ſacroſanctam,à ſenioribus noſtris nunquam inuenimus interdictam.
26 46. cap. qui recedunt. Hic locum habet, quod in Arauſicano Concilio habesur, canone 3. Autentibus quæcunque pietatis officia conferenda ſunt.

366. Verum, quamuis Obſeſsis communionem ſacram porrigi poſſe dicamus;non dicimus tamen omnibus porrigendam, ſed nec quouis tempore,quibus alioqui permitti poteſt,porrigendam.Obſeſſorum quidam ſunt,quas ab ineunte ætate dæmones poſſederũt, & moleſtare nunquam deſierunt,qui præter externam hominis formam,vix quidquam hominis habent:hos quia à beſtijs non multum dixerimus differre,à communione cenſemus arcendos.Adultorum eſt hic cibus,poſtulat;vt nullus,niſi probatus,accedat. quod cum in Obſeſsis deſideretur: non iudicamus ad Dominicam menſam illos admittendos.

Sunt alij qui tantas moleſtias à Spiritibus nõ patiuntur, ſed quandoque requiem habent:ſibi interdum relinquuntur, ſibi ſunt præſentes.hi,quia hunc cibum ab alio valent diſcernere, & ad eundem ſe cum reuerentia ſuſcipiendum præparare,liberè poſſunt ad ipſum cum fructu percipiendum,accedere: veruntamen nunc temporis,

quando

quando dæmones moleſti non ſunt, nec vlla ſacramento irreuerentia timetur.

368. Minor eſt de alijs ſacramentis difficultas. Si de peccatis commiſſis dolere poſſunt; ſi facere propoſitum melioris vitæ; ſi coram Sacerdote facere peccatorum confeſſionem; quidni abſolutionis beneficium, in penitentiæ ſacramento percipient?

369. Sic, ſi baptizati nondum, ſunt Obſeſſi, poſſunt baptizari: præſertim, ſi, dum ſibi præſentes fuerunt, ſacramentũ baptiſmi petiuerunt. poſſunt quoque baptizari, etſi baptiſmum nunquam petiuerunt, modo Chriſtianis parentibus nati ſint, & ratione tantum nunquam valuerunt, vt baptiſmum petere potuerint. Si Chriſtianorum infantibus baptiſmus conferri poteſt, his non poteſt?

370. Ex dictis ſequitur Conditionem Obſeſſorum nõn eſſe omnium miſerrimam. Multi ſunt, qui; quamuis non videantur, multò tamen ſunt Obſeſſis miſeriores.

371. Deterior eſt Conditio Infidelium, ſiue illi Hæretici ſint, ſiue Pagani, ſiue Iudæi. Deſtituti ſunt hi ſummo maximeque neceſſario bono; quo ſine impoſſibile eſt placere Deo: hoc obſeſſi deſtituti non ſunt. *Hebr. 13.*

372. Deterior quoque eorum conditio eſt, qui in peccatis ſunt lethalibus. Nullum hi ad vitam æternam ius habent. Omne, quod habuerunt, per peccatum amiſerunt. Hoc priuati nõ ſunt Obſeſſi. poſſunt Dei gratia eſſe inſtructi; atque, vt filij Dei, hac ratione caſtigari, abſque vlla ſalutis æternæ, & humanæ felicitatis iactura.

373. Deterior etiã eſt eorũ, qui per Eccleſiaſticã Cenſurã à Chriſti corpore ſeiuncti ſunt: non idcirco ſolum, quia ad ſacramenta percipienda non admittuntur; quæ Obſeſſis negata non ſunt; verum etiam, quia bonorum, quæ in Chriſti Eccleſia omnibus fidelibus communia ſunt, fructu priuantur, & in ſalutis diſcrimine; niſi ad Chriſti Eccleſiam redeant, verſantur; quæ in Obſeſſos non cadunt.

374. Parua igitur, vel nulla, eſt Obſeſſorum miſeria, dicet aliquis, ſi ex bonorum iactura, quæ obſeſſi faciunt, illa peti debet. Quid ita? quoniam hactenus demonſtratã eſt, & nullo bonorum triplicium quæ poſuimus, ipſos priuari, & præterea multo malorum eſſe conditionem Obſeſſorum, quam aliorum aliquorum; quos tamen non omnino infelices iudicamus.

375 Eſto, ſint alij Obſeſſis infæliciores; ſed tamen non idcirco ipſorum nulla miſeria. etſi minor ſit, aliqualis tamen eſt: Non etiam Obſeſſos priuent dæmones ijs bonis, quorum meminimus; priuant tamen bonis, & priuant multiplicibus.

376. Duplicia præcedenti Capite mala distinximus, Corporis & Animæ: distinguimus iam duplicia bona: nam & Corporis quædam sunt, & quædam Animæ. Si dæmones animæ bonis non priuant; profecto Corporis priuant. Res clara est eorum exemplis, quos Obsessos accepimus.

377. Sed & in Animæ bonis miseri detrimenta patiuntur: & quidem illis ipsis, de quibus initio præsentis Capitis quæstio fuit instituta. quod qua ratione fiat sequentibus demonstramus.

378. Non est adempta spes vitæ æternæ per dæmones Obsessis: ita superius Thesi 359. sed tamen, qui propter grauia crimina ipsi sibi causa fuerunt, vt hanc dæmonum carnificinam sustineant: & iusto Dei iudicio Spiritibus nequam relinquuntur; nec tantum spacij à vexatione liberum habent, vt ad se aliquando redeant, & de commissis peccatis pœnitentiam agant; in præsentissimo salutis discrimine versantur.

379. Fide non priuant Obsessos ipsi dæmones: ita Thesi 361. veruntamen quosdam ne ad fidem animum adijciant, impediunt: alios etiam, qui fide instructi sunt, ne fidei actus, cum suo emolumento, liciant, retardant.

380. Quæ fidei, eadem est aliorum habituum ratio. Nam quibus impedimento dæmones sunt, ne fidem Christianam complectantur; illos quoque, ne reliquos, qui vel fidem sequuntur, vel cum fide coniuncti sunt, habitus obtineant, impediunt. & quemadmodũ quosdam retardant, ne fidei actus exerceant; ita ne reliquarum virtutum, qualescunque etiam illæ sint. Quod igitur diximus, Thes. 364. in virtutum exercitio Obsessorum, & non Obsessorum eandem conditionem esse; ea ratione dictum est, ne hoc ipso, quia obsessi sunt, hominibus virtutum officia interdicta crederetur: quoniam, non quicunque obsessi sunt, à virtutum schola sunt excluſi, quamuis magna detrimenta persæpe patiantur.

381. Quid, quod præcipua bonorum iactura, quam patiuntur dæmoniaci ex virtutum officijs petatur? Norunt qui in Catholica religione probè instituti sunt, haud parua ad animas lucra ex virtutum studio prouenire. Norunt magnam messem in animarum horrea inuehi, per Iustitiæ Christianæ officia. quando igitur ab his dæmoniacos dæmones auocant: quando in his impediunt, vel retardant; magnis bonis mortales, dæmonum malitia, priuari negari non præest.

382. Sed forte virtutũ studia non valent impedire spiritus. Quidni valerent? valent optime, & valent non vno, sed multis modis.

Nam

Nam principio multa ſunt, quę non niſi corporum miniſterio exercentur; hæc, quoniam corpora in ſua poteſtate habent dæmones, ipſorum opera & poſſe impediri & frequẽter impediri extra omnem controuerſiam eſt. Deinde mentem prẹſentem eadem poſtulant: &, vt cum ratione atque iudicio fiant, requirunt: at mens, cum ad phantaſmata (in quæ haud parum poſſunt ſpiritus) in ſuis operationibus recurſum habere debeat; tam facile perturbabitur, & impedietur; quam eſt facile à Spiritibus hominis phantaſiam perturbari. Requirunt tertio operam voluntatis, ſine qua nihil prorſus in homine rectè peragitur: at in hanc quidem per ſe nihil poſſunt dæmones; ſed tamen, quia ipſa in corpore eſt, corporis commodis iuuatur, & detrimentis retardatur. quapropter, qua ratione corporibus incommodant ſpiritus, eadem voluntatem impediunt.

383. Ex dictis perſpicuum eſt, quæ in tertio bonorum genere, ſacramentorum inquam vſu, detrimenta dæmoniaci capere poſſunt. Cum enim hæc, vt plurimum, ſint vel actus virtutum, vel cum virtutibus coniuncta; eadem in Sacramentorum vſu detrimẽta patientur dæmoniaci, quæ in ipſis ſentiunt virtutum officijs. Hæc de bonis quibus Obſeſſi priuantur.

CAPVT. XXIX.

An ſemper ſua miſeria & tyrannidis, quam patiuntur Obſeſſi à dæmonibus, ſint cauſa.

DE cauſa, ob quam homines à dæmonibus obſidentur. quæſtio eſt; atque, Vtrum ipſimet ſuorum malorum authores ſint, in controuerſiam vocatur: quanquam propriè non tã hoc, quam vtrum ſemper authores ſint, quæritur: & ſi non ſemper ipſi; quibus nam cauſis ipſorum miſeria aſſcribenda ſit. 384.

385. Vnum igitur eſt, quod hoc loco quaſi ponitur; alterum, quod incontrouerſiam vocatur; tertiũ, quod ſe vltro quaſi inſinuat, & reſponſionem poſtulat. Ponitur obſeſſos quandoque malorum ſuorũ eſſe cauſam: quæritur, An etiam ſine ſuo merito hæc aliquando patiantur. Ad hæc accedit, vt quoniam ſine Dei prouidentia hîc nihil fit, explicemus, quantum conſequi poſſumus, eiuſdem prouidentiæ cauſas quando abſque vlla ſua culpa mortales dæmonum tyrannidem patiuntur.

386. Hypotheſis certa eſt. Conſtat frequẽtiſſimè accidere, vt propter peccata ſua dæmonum carnificinã ſuſtineãt homines. Tradidit Satanæ Corinthium quendam D. Paulus, propterea, quod inceſtum 1. Corinth.

1. Tim. 4. commisisset. Idem Paulus Satanæ tradidit Hymeneum & Alexandrum, ob blasphamias.

387. De Maria Magdalena testatur historia Euangelica, pluribus
Marc. vltimo. locis, Dominum septem dæmonia eiecisse; & quamuis disertis ver-
Iansf. c. 55. bis causam non aperiat, ob quam fuerit obsessa; peccatis tamẽ suis id ipsam meruisse, insinuat, dum peccatricem compellat, vt de patrum sententia hic nihil.

388. Non obscurè idem docet cuncti Oratio, quando his verbis
Lucæ 11. dæmonum studium explicat: Cum immundus spiritus exierit de homine, perambulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non iuueniens dicit. Reuertar in donum meam vnde exiui. Et cum venerit, inuenit scopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi. Cur redit in domum spiritus, vnde exiuit? Quia quam in locis aridis non inuenit, in illa inuenit, requiem. at requies illi summa est, in impiorum cordibus. ibi igitur sedes figet; ibi habitaculum eliget.

In Domet. In Vita Dan. 389. Sententia B. Hieronymi est, atque Epiphanij, Assyriorum Regem Nabuchodonosor à dæmonibus obsessum fuisse. Nec displicet sententia: quoniam non parua Obsessi hominis exhibuit signa. Quis vero potest dubitare hoc malum peccatis eius accidisse? Si non id consilium Danielis eleemosynam suadentis, perfecto hęc probat,
Dan. 4. quæ in auribus eius insonuit, oratio: Tibi dicitur Nabuchodonosor Rex: Regnum trãsibit à te, & ab hominibus eijcient te: & cum bestijs feris erit habitatio tua: fænum quasi bos commedes, & septem tempora mutabuntur super te; donec scias quod dominetur excelsus in regno hominum, & cuicunque voluerit, det illud.

390. Si Saul Regem Obsessum fuisse dicamus, egregiè nostram As-
1. Reg. 15. sertionẽ cõfirmabit. An nõ sua culpa fuit Obsessus? Cur igitur toties reprehenditur? cur regnum quod humilitate obtinuit, superbia dicitur amisisse?

391. Profana exempla hîc plura sunt. Sufficient tria. A dæmone
In vita Kilia. Sigisbertus. correpta est Geilana Franconię Ducissa, quod S. Kilianum, qui duci, vt ipsam, (fratris coniugem) dimitteret, interfici curauerit. Correptus latro quidam Longobardus ob furtum quod commiserat; & quia S. Mennæ pijs admonitionibus non acquiescebat, vt testatur, vt
Lib. 4. Dinl. c. testatur B. Gregorius. Correptus Gundericus VVandalorum Rex, quando templum, vt illud spoliaret, ingressus est.

392. Dictis vnum addimus ex B. Hieronymo, &, quia pluribus lo-
In vita Hilar. cis, in hac disputatione, seruit, ipsius Hieronymi verbis. Gazensis Emporij oppido, inquit, Virginem Dei vicinus iuuenis deperibat.

Qui

Qui cum frequenter tactu, iocis, nutibus, ſibilis, & cæteris huiuſmodi, quæ ſolent morituræ Virginitatis eſſe prompta, nihil profeciſſet; perrexit Memphim, vt confeſſo vulnere ſuo, magicis artibus rediret armatus ad virginē. Igitur poſt annum doctus ab AEſculapij vatibus, ſubter limen domus puellæ, tormenta quædam verborum, & portentoſas figuras, ſculptas in æris Cyprij lamina, defodit. Illico inſanire virgo, & amictu capitis abiecto, rotare crimen, ſtridere dentibus, inclamare nomen adoleſcentis. magnitudo quippe amoris eam in furorem verterat. Perducta à parentibus ad Monaſterium, ſeni (Hilarioni) traditur, vlulante ſtatum, & confitente dæmone: vim ſuſtinui, inuitus ſum adductus; quam bene Memphis ſomnijs homines deludebam? O cruces, O tormenta quæ patior? Exire me cogis, & ligatus ſupter limen teneor. Non exeo, niſi me Adoleſcens, qui tenet, dimiſerit. Tunc Senex Grandis, ait, fortitudo tua; qui lino, & lamna ſtrictus teneris. Dic, quare auſus es ingredi puellam Dei? Vt ſeruarem, inquit, eam virginem. Tu ſeruares proditor caſtitatis? cur non potius in eum, qui mittebat, es ingreſſus? Vt quid, reſpondit, intrarem in eum, qui habebat collegam meum, amoris dæmonem. Noluit autem Sanctus iubere ſigna perquiri, ne aut ſolutis incantationibus dæmon receſſiſſe videretur; aut ipſe ſermoni eius accommodaſſe fidem, aſſerens fallaces eſſe dæmones, & ad ſimulandum callidos. Seuerè autem reddida ſenitate increpuit Virginem, cur feciſſet talia, per quæ dæmon intrare potuiſſet. ita B. Hieronymus.

393. Egregiè Hypotheſin hæc exempla confirmant. ſed non minus ratio. Quid mirum, ſi per dæmones in præſenti vita Deus peccata vindicet, quæ per dæmones in futura æternū eſt vindicaturus?

394. Quid mirum, ſi in homines immittat Spiritus nequam, qui pœnas, ob male etiam vitam exigant, quando non raro ſpiritus excitauit, vt, quamuis nō in hominibus, ſed extra homines poſiti, extrema mala, atque adeo mortem infælicibus afferrent? Optimè dictum eſt à Pſalmographo, quod mittat indignationem iræ ſuæ, per Angelos malos. *Pſal. 70.*

395. Non vna ratio peccata vindicandi Deo eſt, varias habet. Nunc pugnat pro ipſo elementa & cælum, nunc armat ſenas beſtias. vtitur etiam ſpiritibus, aliquando bonis, aliquando malis. Et quidni? Nonne pro ipſo pugnaturus eſt totus terrarum orbis? *Sap. 5.*

396. Hinc bene B. Auguſtinus. Dæmones, inquit, niſi quos fallendo deceperūt, poſſidere non poſſunt. & rurſus: Poteſtas inimica vincit aut ſubiugat neminem, niſi ſocietate peccati. *4. Ciuit. c. 32. 10. Ciuit. c. 22.*

CAPVT XXX.

Ob quas suas culpas Obsessi patiantur tyrannidem Dæmonum.

397. CVlpæ aliæ Lethales sunt, aliæ Veniales. Illæ diuinam vindictam prouocant; & Mortales, quia mortem animæ afferunt, dicuntur; hæ nomen à venia, quam facile obtinent sortiuntur. Vtrumq; genus varium est, & multiplex; prout contingit Deum varijs multisque modis offendere.

398. De his quæritur, quænam sint, quæ Dæmonibus ostium, vt in homines ingrediantur, patefaciunt, an lethales tantum, an etiam veniales: Et si vel alteræ, vel vtræque; omnesne illius generis id præstent, aut potius in singulis generibus certæ sint, & determinatæ. Res, quia difficultatem non ita magnam habet, breuiter expedienda est.

399. Certum est ob Lethales, homines à Dæmonibus possideri. Docent hoc omnia propemodum superioris Capitis exempla; tam illa, quæ sacræ literę, quam quæ prophanæ historiæ subministrant: quocirca longiori probatione opus non est.

400. Certum quoque Veniales culpas Dæmonibus homines ingrediendi occasionem prębuisse. forte hoc probat exemplum puellæ, quod alias ex B. Hieronymo adduximus. forte etiam alterius, cuius Prosper Aquitanicus meminit; quæ cum in balneo quoddam veneris simulachrum nimis impudice intuita esset, seque eidem assimulasset; mox à Diabolo obsessa est; & ita vexata, vt nequam Spiritus gutturis meatus occuparet, facultatemq́ue sumendi cibum & potum ad septuaginta dies adimeret.

Thes. 402.

Lib. 6. de promiss. & prædict.

401. Quod si de harum Veniali culpa dubium est, certe dubium non est de Abbatis Mosis, & Virginis cuiusdam monialis, quorum ille teste Cassiano possessus fuit propter impatientiam, & durius prolatum verbum: hæc propter leuiorem gulam, vt habet B. Gregorius lib. 1. Dealog. cap. 4. Cum vtrisque coniunxerim, cuius in vita D. Bernardi fit mẽtio, qui quod in oratione distractus esset, à dæmone fuit obsessus.

Lib. 7. coll. c. 27.

Lib. 2. cap. 1.

402. Et quamuis venialia, leuia peccata sint, & à venia, vt diximus, qam facile obtinent, nomen habeant; nulla tamẽ fit hominibus iniuria quando etiam hæc propter, dæmonũ carnificinæ traduntur: quoniam quæ comparatione lethalium leuia sunt; comparata cũ pœnis quibuscunq; magna sunt & illas longissimè post se relinquunt.

403. Nec nouum videri debet, quod ob venialia carnificinam dęmonum, mortales sustineant: quoniam iustissimo Dei iudicio fit, vt

etiam

etiam absque vllo suo demerito quidam eandem subeant. verũ quoniã hoc argumentũ pluribus indiget, sequenti capite explicandũ est.

404. Nunc quoniam diximus multiplices esse, tã veniales, quam mortales, culpas; vtrum certa quædam peccatorum genera sint, quæ iustius dæmonum patiantur vindictam, & facilius ijs aditum patefaciant, inquiramus.

405. Quod res est breuiter dicimus. Certũ est hîc constituti posse nihil. Quemadmodum veniales, & Mortales culpæ aditum dęmonibus ad ingrediendũ homines patefaciunt: ita quæcunq; illæ sunt, si ita Deus permittat & velit, patefacere possunt.

406. Veruntamen non negauerim quasdam esse, quę facilius aditum præbeant: vt quas vel Deus iustius hac ratione vendicare videtur: vel ob quas ipsi dæmones in homines ingressum magis possint affectare & desiderare. Et quæ illæ?

407. Prima est Infidelitas, seu agnitæ veritatis impugnatio atque abnegatio. Ita docet ex Cypriano Stapletonus multos olim à dæmonibus idcirco obsessos fuisse; quod à fide recessissent. Et nonne dignum, vt in eos pater mendacij potestatem habeat, qui veritatis Magistrum respuunt? possideantur à potestatibus tenebrarum, qui in suis cordibus nolunt splendere lumen veritatis? *In dom. 3. Quadra. Cypr. lib. 4. c. 7. & serm. de lapsis.*

408. Altera est Sacrosanctæ Eucharistiæ abusus. Pro hac ibidẽ affert exẽpla Cyprianus; referens & viros, & mulieres à Spiritib⁹ malis obsessos fuisse; quod sine Confessione, atq; pęnitentia peccatorum, ad mensam Domini accessissent. Forte cum his quidam Corinthiorum coniungendi, quos infirmatos & morbis subiectos recensent Apostolus. quod non probati sacramentis altaris communicarent. *1. Cor. 11.*

409. Tertia est blasphemia. Hæc dæmonibus ostium aperuit, qui Alexandrum & Hymenæum sunt ingressi. Certe blasphemi digni sunt, vt à spiritibus blasphemiæ occupentur. *1. Timo. 5.*

410. Quarta est peccatum Superbiæ. Nonne conuenit, vt qui est Rex super omnes filios superbiæ, in superbis sedem habeat? in ipsos potestatem exerceat? Conuenire docet magno suo malo superbissimus Assyriorum Rex Nabuchodonosor, vt alios innumeros prætermittam. *Iob 41. Daniel. 4.*

411. Quinta est Luxuria. Ob hanc Corinthius ab Apostolo traditus est Satanæ. Forte ob eandem septem dæmoniorum tyrannidem passa est Magdalena. Ob eandem, si non obsessi, profecto interfecti viri septem, qui Sacram expetierunt. Sed & puella quædam, quia impudentius Veneris simulachrum aspexit, eidemque se confirmauit à dæmonio obsessa est. vt notauit Prosper Aquitanicus. *1. Cor. 5. Mar. vlt. Tob. 6. Thesi 410.*

Com-

Luc. 11. Commodum dæmonum domicilium sunt Luxuriosi. Sunt enim & dicuntur Spiritus immundi, amant loca humida: non inueniunt requiem in aridis. virtus eorum in lumbis & vmbelico.

Iob 40.

412. Sexta Liuor & Inuidentia. Testis huius est primus gentis Isacidæ Rex Saul. qui quoniam in innocentissimum, optimeque de Repub. meritum Dauidem ira inuidiaque flagrauit, à Domini spiritu relictus est, & à Nequam possessus. Et, si inuidia diaboli peccatum intrauit in mundum, ab inuidis abhorrere possunt dæmones.

1. Reg. 16.

Sap. 2.

413. Auaritia etiam inter culpas est, ob quas dæmones facilem aditum habent. Posset hoc forsitan recentibus nouisque exemplis doceri: sed his opus non est, cum magnum argumentum Apostolus præbeat, tum quando docet Auaritiam esse Idolorum seruitutem, tum quando asserit in laqueos Diaboli atque varios tentationes incidere, qui diuitijs studeant, & sectantur pecunias.

Ephes. 5.

1. Timot. 3.

414. Ad has accedit, quæ sanctis hominibus affertur persecutio. Ob hanc à dæmonibus Obsessi plurimi: inter alios etiam Geilana Franconiæ Ducissa ob necem S. Kiliano procuratã. Et Quidni Diabolos socios habeant & hospites, qui sanctos viros dæmonum hostes cane peius & ague oderunt?

415. Addiderim dictis filiorum in parentes impietatem. verisimile est hos facile perpeti obsidentes dæmones, quoniam sæpe extra se positos experiuntur carnifices. Rẽ vno exemplo Alexandri ab Alexandro verbis probamus. Res admiratione digna est, inquit, quã recenti admiratione comperimus Romæ. Quippe nota res est: cũ apud Gabios quidã infimę sortis, & obscuris natalibus adolescens, vesanus & furiosus, cuius praui mores & vita facinorosa fuerat, in parentem grauibus iurgijs cõuiciatus foret, post iurgia immodica, cũ furijs agitatus, aduocato dæmone, cui se deuouerat homo ille improbus & impurus, furore cęcus & amens discessisset, & Romam petere cæpisset eo consilio, vt aliquod dirum facinus in patrem moliretur, dum iter faceret, dæmonem facie hominis truculenta, sordida barba & capilla, vesteque obsoleta & squallida obuiam habuisse. quo cum simul pergerent, illum interrogasse iuuenem, quem animo anxio & sollicito videbat, quid tam tristis incederet. atq; ille, cum quid iurgij cum patre fuisset, quodque aliquid sceleſti facinoris patrare cuperet, respondisset: Dæmonem illum se quoque simuli casu percitũ fuisse dicere: proinde pergerent, & suas iniurias vltũ irent. Cumque nocte appetente ad vrbẽ applicuissent, in proximo hospitio diuertisse, atque in cubiculum, quod à caupone vtrique exhibitum fuit, haud multo post, cubitum iuusse. Cumque vna cubarent,

Lib 4 genial. dierũ cap 19.

pestem

peſtem illam immanem, cum illum ſomno oppreſſum videret, infeſtis manibus iugulum hominis apprehendiſſe, vt eliſis faucibus necaret, quem iam oppreſſiſſet, ni expergefactus ille, Dei opem & auxilium aduocaſſet: quo audito furiam illam teterrimam ſtridore & tumultu maximo, tantoque impetu cubiculum, vnde euaſit: dicitur colliſiſſe, vt tigna & tectum euerterit, teguloſque penitus perfregerit. Ita Alexander.

416. Decima culpa eſt Iurgium atque Conuitium. Hæc enim cũ ſine irato animo non ſint, & quandam quaſi coniunctam furiam habeant, optime homines ad dæmonum domicilium diſponere videntur. Quid quod inter furioſum atque obſeſſum vix vlla videatur eſſe diſtantia? Quidquid ſit: ab his non ita procul abeſſe dæmones alio exemplo idem Alexander demonſtrat, quod eiuſdem quoque verbis aſſribimus. Autor eſt, inquit, Thomas monachus, homo minime malus, cuius ego fidem authoritatemque pluribus in rebus expertus didici, qui ſerio mihi retulit, quod cum in monaſterio & ſacris ædibus, quæ in Lucanis montibus ſunt, cum pluribus iurgatus foret, & poſt immodica conuitia & rixas, animo perturbato inde ſe proriperet, cum per nemora iter ſolus intenderet, ſpeciem hominis vultu tetro, nigra barba, promiſsis tunicis, vultu aſpectuque deformi, & ſæuo, obuiam habuiſſe: quem cum compellaret, quid ipſe ſolus per deuia errabundus incederet, dixit, equum, quo vectabatur amiſiſſe, atque in proximos campos illum euaſiſſe credere: cumque per ſinus inuios equum vnà quæſitum pergerent, ad profluentem, in cuius alueo gurgites magni, & formidabiles redundabant deueniſſe. Et cum monachus vt aquam traijceret, calceos ſibi eximere appararet, illum magnopere coegiſſe, & tandẽ peruiciſſe, vt ſuper ſpatulas ſuas aſcenderet, potiusq; à ſe, qui corpore maior erat, vectaretur, qui acquieſcens, cum ſuper illius ſpatulas, vt ſuccolaretur, monachus aſcenderet, illeque iam aquam ingredi appararet, dum vada exquirit, illius pedes non humana, ſed tetra & deformi ſpecie conſpexit: quo animaduerſo, horribili terrore percitus, Deum, vt ſibi præſto eſſet, acclamauit. Mox dæmonem, & diram illam ſpeciem, diuino audito verbo, ſtridore quærulo, & vi maxima, quanta dici poteſt, ita è conſpectu abijſſe dicit, vt criminentem quercum ingenti impetu colliſerit, ac perfractis ramis funditus euerterit. Et hoc Alexander. *Ibidem.*

417. Vndecima culpa eſt Dei contemptus, ſiue religionis, & pietatis neglectus. Cum enim duo ſunt Domini, quibus ſeruire neceſſe eſt, Deus, & dæmon, ad dæmonis caſtra accedunt, quicunque

Deum, summum bonum deserunt pro hac re facit exemplum, quod iam secundo citatus affert Alexander de Iunene quodam, quem horribili specie infestis manibus Diabolus inuadere querebat, quia, vt verbis Alexandri vtar, constabat prauis illum moribus & inciuilibus cum Dei contemptu diu vixisse.

418. Timere etiam Dæmones possunt, quæ se Dæmonibus deuouent, &, vt abripiantur, sibi præcantur. Nec immerito. Nonne iustè quis illius carnificinæ præest subiici, quem suum carnificem efflagitat? Et si plurimos obsederunt dæmones, qui non sibi, sed quibus alij, Dæmones sunt imprecati; quid nouum si eos ingrediantur, qui eundem & sibi precantur, & precando grauiter diuinam maiestatem offendunt.

Cap 16.

419. Ad hos proxime Magi & Diuinatores accedunt, qui, si non se dæmonibus deuouerunt, magna profecto & sacrilega cum iis habent pacta & fœdera. Dæmones iisdem miseram aliquando mortem attulisse dubium non est. eosdem à dæmonibus etiam interdum fuisse obsessos probat historia ex B. Hieronymo alias allata. Verum quidquid de his sit, si iustum est, vt quo quis peccauit, eo puniatur; nullam his dicemus fieri iniuriam, si tortores experiantur, quorum simulata habuerunt obsequia.

420. Dictis adiungo Sacramenti Confirmationis contemptum, vel neglectum. Nouimus non vnum, sed plures, qui graues dæmonis molestias & persecutiones sustinuerunt, antequã Sacramento Confirmationis essent initiati, à quibus mox percepto sacramento fuerunt liberati. Quidni vero vel tales ingrediatur Diabolus, vel ingredi postulabit, quibus alioquin est molestus.

421. Possunt iam à nobis recensitis peccatis plura addi: sed quoniam hæc præcipua existimamus, & reliqua ad ipsa reuocari possunt, finem facimus: atque, vtrum etiam absque culpa sua homines à dæmonibus possideantur, inquiramus.

CAPVT XXXI.

Homines quandoq; non ob proprias, sed aliorum culpas Dæmonum tyrannidem perpeti.

ALiquando homines absque vlla sua à dæmonibus possideri, clara est Confessio B. Hieronymi. Quæ causa est, inquit, vt sæpe bimuli, trimuliue, & vbera materna lactantes, à dæmonio corripiantur? Inuisibilia hæc inscrutabili altissimi Dei iudicio sunt relinquenda. ita B. Hieronymus.

Cum

423. Cum B. Hieronymo consentit D. Chrysostomus, qui in libris, quos de prouidentia scripsit, etiam in hoc diuinã prouidentiam cognoscit, quod Sanctiores homines aliquando dæmones possideãt, quos dum in peccatis volutarentur, & vitiis indulgerent, nulla aduersitas molestabat, qua ratione quoq; Theodorum quẽdam, quem dæmonum possidebat, consolabatur.

424. Res hæc dubia non est, primo exemplo puerorum, quos ob reis defectum non est possibile peccare, & tamen quandoque à dæmonibus obsideri, non solum quotidiana probant exempla, verum etiam per suos trimulos bimulosque, & materna vbera lactentes B. Hieronymus.

425. Deinde huic ratio suffragatur. Neque enim in alio genere malorum est hoc, quod à Spiritibus affertur, quam quæ Pœnæ mala dicimus. at non necesse est hæc proprijs meritis irrogari. Neque hic peccauit, neque parentes eius, loquebatur Dominus de quodam, qui orbitatem oculorum, grauissimum pœnæ malum patiebatur. *Ioan. 9.*

426. Accedit ad hæc Eremitæ cuiusdam iudicium. Dicitur ille à deo postulasse & impetrasse, vt per menses aliquot eius corpus ab inhabitante dæmonio affligeretur, propter periculum peccati, quod timebat, superbiæ. Cognouit profecto vir pius non semper præteritis & commissis peccatis tribui dæmonum torturam, sed quandoq; admitti, ne in peccata homines incidant, deumque offendant. *Sulp. in vita Martini. dialog. 1.*

427. Quanta sanctissimo Iob mala attulit diabolus, non in fortunis solum, verũ etiam in corpore. An forte ipsius culpa omnia? Sanctum & rectum fuisse docet Scriptura. Et qui hæc potuit, extra Iob corpus constitutus, dæmon, eadem non posset Iob inhabitans, quamuis sine vlla sancti viri culpa? *Iob 1.*

428. Scimus dixisse B. Augustinum dæmones non possidere homines, nisi quos fallendo deceperint. dixisse quoque: Inimicum neminem subiugare nisi societate peccati: Sed attendit Sanctissimus Pater non quid fieri necesse est, sed quid vt plurimum fieri assolet. *Thes. 396.*

429. Interim, quam non ob propriam culpam tyrannidem dæmonum, semper obsessi patiuntur, illam non patiuntur semper sine culpa. Quemadmodum aliorum culpa aliis malorum pœnæ potest esse causa, ita potest alijs dæmonum tyrannidem & carnificinam accersere.

430. Quod dicimus, non violat leges iustitiæ. Nonne in bonis, quæ quis possidet, iustè potest puniri? Et homines quidam, nonne

quorundam hominum sunt bona? filij parentū? serui dominorum? inferiores superiorum?

431. Sed vtrum quod Iustitiæ leges non violat, si fieret; etiam aliquando fit? dæmonum ne quidam. non ob sua, sed aliorum peccata vexationes experti? Experti. Rem exemplis docemus. Superius duo ex Cæsario attulimus; his tertium addimus ex vita Zenonis Martyris desumptum: vbi mater, cùm fabrienti filio poculum aliquoties præbuisset, nec filius petere desisteret, impatientia victa, eidem poculum offert, & cum poculo dæmonum imprecatur; moxque ille ab obsidente dæmone misere cæpit torqueri. Addimus quartum celebris illius dæmoniacæ Laudanensis in Gallia, anno 1566. liberatæ; & alterius Montensis in Hannonia, anno 1584. quæ ambæ in potestatem dæmonum, mala parentum imprecatione venerunt.

Cap. 16.

Surius 25. Maij.

432. Constitutum igitur sit, & posse homines absque sua, sed tamen ob aliorum culpam, dæmonum tyrannidem perpeti, & præterea sæpe reipsa perpeti. At qui ob quorum? difficile hoc forte explicatu. Ita tamen ni fallimur, se res habet; quod quamuis quibusuis in quibusuis Deus exempla suæ vindictæ possit ostendere; possit etiam quosuis per quorumcunque supplicia à peccatis deterrere; nullos tamen propriè hoc supplicij genere, tanquam iusta pœna, ob aliorum culpas afficere iudicandus est; nisi qui cum ipsis, qui culpas dederunt, quadam ratione coniuncti sunt.

433. Vindicabit parentum peccata in filijs Dominorum in seruis: Superiorum in subditis: Mariti in vxore, & contra. Deus noster Deus est, Zelotes, vindicans peccata parentum in filijs, in tertiam, & quartam generationem.

Exod 20.

CAPVT XXXII.

Fieri quandoq; vt absq; vlla sua culpa dæmonum cruciatus in obsessis corporibus sustineant mortales; sed tamen non sine magnis diuinæ prouidentiæ rationibus.

434. IN huius Capitis ingressu B. Hieronymi, superiori Capite allatam constituimus sententiam. Quæ causa est, inquit, vt sæpe bimuli trimuliue, & vbera materna lactantes, à dæmonio corripiantur? Inuisibilia hæc inscrutabili altissimi Dei iudicio sunt relinquenda. Docet Sanctissimus vir, hac sententia, non tantum aliquando accidere, vt absque vlla sua culpa mortales à dæmonibus possideantur; verum etiam absque eum culpa. Hinc non iudi-

iudicat multum noſtras cogitationes ſic fatigandas, & diuinam potius vult prouidentiam admirandam & prædicandam.

435. Et ita ſe prorſus res habet. Fit haud raro, vt abſque vllo hominum demerito patiantur homines non hanc ſolum, de qua agimus, dæmonum carnificinam; verum etiam alia quæcunque mala, quæ vel corporibus poſſunt incommodare, vel fortunis. In quibuſdam malis vix alias cauſas quam diuinam prouidentiam poſſumus inuenire.

436. Et profecto multas hîc diuina prouidentia poteſt habere cauſas, quando etiam nullo hominum culpa hanc carnificinam dæmonibus vel permittit, vel præcipit. ſcilicet vel hîc propoſitum eſt homines inſtruere; vel à vitijs deterrere, & ad virtutũ ſtudia incitare; vel ſtatuere exemplum patientiæ: vel maioribus bonis aptos & capaces in futura vita reddere.

437. Inſtruit duobus modis. Nam principio hinc intelligunt, præter corpora, Spiritus quoſdam eſſe, omnis concretionis expertes; quod Sadducæi inficiabantur: deinde colligunt mirum non eſſe, ſi *Act. 19.* animam corporis expertem poſſideant; quæ etiam, quemadmodum ſpiritus immortalis ſit & æterna, & poſt hanc vitam, aliam viuendi rationem ſit ingreſſura.

438. Deinde hîc, in imagine quaſi, ob oculos ponitur extremi illi cruciatus atque tormenta, quæ poſt hanc vitam reprobos manent: fitque ipſorum conſideratione, vt mortales fugiant peccata, quibus dæmonum imperium & carnificinam olim in futura vita demerentur.

439. Agnoſcunt etiam, quantum ſpirituum immundorum erga humanum genus ſit odium; cum tanta in miſeros homines, atque innocentes etiam barbarie ſeuiunt. quæ meditatio hoc habet emolumenti, vt prorſus animos mortalium (niſi forte deploratæ ſint ſalutis) à ſpiritibus auertat, & omnem cum ijſdem Societatem, atque communionem diſſoluit.

440. Poſſint & hinc homines diſcere, quidnam in anima eorum, qui Lethalia peccata perpetrarunt, dæmones efficiant. quæ in corporibus fiunt; iudicia eorum ſunt, quæ in anima accidunt. An non rupta vincula in obſeſſis Euangelicis argumẽtum ſunt, eos, qui cum peccatis fœdus habent, rumpere omnia honeſtatis vincula, quæ, ne peccent, prohibere poſſunt? Et quod quidam hominum ſocietatem fugiant, atque in montibus cum feris degant; nonne communione Sanctorum, quæ in Eccleſia eſt, ipſos demonſtrat priuari? qnod vero alios lædere dicantur, nonne magnum argumentum eſt, peccato-

res non sibi solum, sed alijs quoque detrimenta afferre; si non alijs rebus, saltem malo, quod præbent exemplo?

441. Denique hac ratione bonos exercet DEVS. de hoc dubium est nullum. vt alijs rationibus, ita hac suos DEVS præest probare. Qui potestatem dæmonibus facit, vt extra iustos constituti, ipsos affligant; potest etiam facultatem dare, vt corpora ingrediantur, & suam tyrannidem exerceant.

442. Et quemadmodum, suos hac ratione probat DEVS: ita & ipsorum auget merita, & maioribus atque pluribus modis se ijsdem obstringit: vt taceam, quod vniuerso mundo virtutis suorum præbeat egregia exempla.

FINIS SECVNDÆ PARTIS DISputationis de Damoniacis.

TER-

TERTIA PARS DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS,

IN QVA

De varia potestate, & multiplicibus modis dæmones ex humanis Corporibus eijciendi, eorumq; efficacitate, & his similibus agitur.

CAPVT XXXIII.

Esse aliquam potestatem & virtutem, qua ex hominum corporibus eijciantur dæmones.

TErtia Disputationis Pars circa modum, & rationes spiritus nequam ex humanis corporibus profligandi versatur. In hac, si generatim loquamur, quatuor potissimum quęruntur. primum est, Sitne aliqua potestas, qua ex hominibus dæmones exigi valeant. alterum, penes quos hæc potestas resideat. tertium, Quibus potissimum rebus nitatur. quartum, Quæ nam causæ, cur cum tanta difficultate homines relinquant ipsi spiritus. 443.

444. Primum Caput, quemadmodum & alia, partes cõtinet plures. Neque enim tantum demonstrandum est, Esse aliquam talem potestatem; verum etiam definiendum, vna ne sit illa, an multiplex: & si multiplex; eademne omnium conditio, siue, quod inter illas discrimen.

445. Et quidem esse aliquam talem potestatem, nemo debet dubitare, qui vel mediocriter in sacris literis est versatus. Illæ siquidẽ, & à quo ipsa collata sit demonstrant; & quibus collata sit, & quam ob causam collata sit; & præterea, quam non frustra collata sit, haud leuibus argumentis insinuant.

446. Docent collatam esse à Christo Domino. Nam quos ille in vniuersum mundum misit, vt nouam in mundum lucem inferrent, cælestemque doctrinam docerent; hac voluit potestate esse munitos, & instructos, vt, quandocunque ita expedire iudicarent, dæmones ex humanis corporibus eijcerent. *Mar. vlt.*

447. Docent omnibus fidelibus, sed tamen inprimis Apostolis, atque Christi discipulis esse communicatam. Dedi (loquitur suis Domi-

Luc.10. Dominus) vobis potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, & super omnem potestatem inimici. Et profecto illis, his imprimis illa erat communicanda, qui & pluribus modis se Domino obstrinxerant, & socij operis tam excellentis, quod ipse perfecturus in mundum venerat erant futuri.

448. Docent ob quem finem sit collata: vt scilicet hac ratione authoritatem sibi apud infideles facerent: & veritatem doctrinę, quam afferrent, virtute miraculorum, & præcipue Dæmonum profligatione, astruerent.

449. Docent non frustra hanc Apostolis collatam fuisse potestatem. Nunquid non plurima, ex hominum corporibus, Dæmonia eiicerent? Infinita pro hac re exempla suppeditant, qui eorum res gestas descripserunt: verum illa referre necesse non est, cum sacra suppetant. Nominis à S. Paulo eiectum esse spiritum pythonem Act.19. ex puella, quæ haud paruum quæstum suis Dominis diuinando faciebat. Nouimus attactu sudarij eiusdem profligata Dæmonia. Nouimus omnium Apostolorum hanc communem esse vocem: Domine etiam in nomine tuo nobis subiiciuntur Dæmonia. Act.15. Luc.9.

450. Potestas hæc Apostolis collata, cum Apostolis extincta non est. mansit sequentibus temporibus. neque enim ad Apostolos tantum pertinet, quod dicitur: Signa eis, qui crediderint, hæc sequentur, In nomine meo Dæmonia eiicient: Omnes Christi fideles hæc oratio comprehendit. tamdiu hæc à Christo collata potestas perdurabit, quamdiu erunt, qui Christi fidem profitebuntur. Mar.vlt.

451. Quanquam & aliud pro hoc potestate argumentum sacræ literæ subministrent: dum docent futuros sequentibus temporibus, qui dæmonia sunt expulsuri, & tamen longe à Christi amicitia alieni. de quibus his verbis Dominus. Multi dicent: Domine, Domine; Nonne in nomine tuo Dæmonia eiecimus, & virtutes magnas fecimus? quibus dicetur: Nescio vos. Matth.7.

452. Si Patrum pro hac re sententias omnes proferre voluerimus, haud dubium, molesti erimus. Sed tamen non omnes prætereundi sunt, ex multis igitur paucos referimus. Dæmones, inquit Tertullianus, non tantum respuimus, verum etiam reuincimus, & quotidie traducimus, & de hominibus expellimus, sicut plurimis notum est. Cyprianus ita habet: O, si audire velles (sic compellat Demetrianum Africæ Proconsulem) & videre; quando à nobis adiurantur & torquentur spiritualibus flagris, & verborum tormentis de obsessis corporibus eiiciuntur: quando eiulantes, & gementes voce humana, & potestate diuina flagella & verba sentientes venturum Ad Scapulã. c.2. Ad Demetr.

Iudi-

Iudicem confitentur. Veni, & cognoſce vera eſſe, quæ dicimus. ita Martyr Cyprianus. In eandem ſententiam loquitur Iuſtinus de veritate Religionis Chriſtianæ. Eius, inquit, nominis (Ieſu) potentiam dæmones tremunt, & reformidant. & hodie quoq; illi, per nomen Ieſu Chriſti, Crucifixi ſub Pontio Pilato, qui Iudeæ procuratorem egit, adiurati nobis parent.

453. Noſtris quoque temporibus in Chriſti apud Catholicos Eccleſia, hæc poteſtas eſt; & eadem illa, quæ à Chriſto ſuis primum collata fuit diſcipulis, & ſequentibus ſeculis perdurauit, quod quamuis quidam ſine ratione negent, probari tamen haud obſcurè inde poteſt; quod eadem eſt apud Catholicos, quæ in Apoſtolis fuit, & Maioribus noſtris, orthodoxa fides: quod idem Catholicis, quod olim illis fuit propoſitum: denique quod non aliæ ferè modo, quã olim, ad dæmones expellendos adhibeantur machinæ, & tormenta, Sed de his alias. *Cap. 42. & ſequentibus.*

CAPVT XXXIIII.

De quadruplici poteſtate, qua dæmones ex hominum corporibus eijciuntur.

454. ESſe poteſtatem aliquam, qua dæmones ex humanis corporibus pelli poſſunt, probatũm eſt: vtrum vna illa, eademq; omnibus locis atque temporibus fuerit; atq; vtrum ſi multiplex, æquales omnium vires, omnesque probari debeant, non temerè quæritur: quocirca nec ſine ratione hîc definitur.

455. Et præter illam, quam Chriſtus Eccleſiæ reliquit, de qua præcedenti Capite actum eſt, fuiſſe aliam aliquam, Dominus docere alicubi videtur. Cum enim per ſummam contumeliam, quod in nomine Beelzebub dæmonia eijceret, ipſi obijceretur, hanc à ſe calumniam, exemplo filiorum Iudæorum, qui apud ipſos Exorciſtas agebant, & dæmonia eijciebant, remouit. filij, inquit, veſtri, in quo dæmonia eijciunt. *Lucæ 11.*

456. Scio per filios hos, quoſdam Chriſti Apoſtolos intelligere; & putare, non alterius, quam Chriſti Exorciſmi hîc fieri mentionem: ſed rectius ſentiunt, qui non Apoſtolos, ſed Exorciſtas Iudæorum, qui Chriſtum etiam multo tempore præceſſerunt, & dæmonia eiecerunt, intelligunt. Neque enim, cùm aduerſus Iudæorum calumnias ſe Dominus defenderet, iam cum hac dæmones eijciendi poteſtate ad Euangelium prædicandum miſſi erant Apoſtoli. poſtmodum hæc ipſis conceſſa fuit. Accedit, quod ſimilem calumniã Apo- *Ianſ. l. c. 49.* *Mat. 10.*

Mat. 10. ſtolos paſſuros Dominus ſignificauerit. Si patrem familias, inquit, Beelzebub vocauerunt, quanto magis domeſticos eius?

457. Sed fuerint hi quicunque voluerint, fuiſſe præter illã, quam ſuis Dominus contulit aliam, qua dęmones pellerentur poteſtatem, ex Ioſepho Iudæorum ſcriptore clarum eſt: is ſic loquitur. Præſtitit autem Deus etiam Salomoni, vt contra dæmones artem, ad vtilitatem hominum, & eorũ curas ediſceret: & incãtationes inſtituit, quibus adſtricti dęmones, ne denuo redeant, effugantur. Et hęc cura hactenus apud nos multum præualere dignoſcitur. vidi enim quendã Eleazarum, de gente noſtra, præſente Veſpaſiano & eius filijs & tribunis, alioque ſimul exercitu curantem eos, qui à dæmonibus vexabantur. Modus autẽ medicinæ fuit huiuſmodi. Intulit naribus eius, qui à dæmonio vexabatur anulum, habentẽ ſub ſignaculo radicem à Salomone monſtratam: deinde per nares odorantis dæmonium abſtraxit, & repente cecidit homo. Poſtea id adiurauit, ne amplius rediret, Salomonis interim mentionem faciens, & incãtationes ab illo inuentas recitans. Volens autem ſatisfacere, ac probare præſentibus Eleazarus hanc ſe habere virtutem, ponebat ante eos aut calicem, aut peluim aqua plenum: & dęmonio imperabat, vt ab homine egreſſus, ea euerteret; & videntibus præberet iudiciũ, quod hominẽ reliquiſſet: quo facto ſapientia Salomonis cunctis innotuit. Hæc Ioſephus.

Lib. 8. Antiq. c. 2.

458. Addo, quod non tantum his à Salomone acceptis artibus Iudæi ad profligandos dæmones vſi ſint, verum etiam ad eandem rem adhibuerint nomen tetragrammaton. Cui enim illud ſcire, aut fari licuiſſet, quemlibet eam facultatem aduerſus dæmonia aſſecutum eſſe teſtatur Epiphanius, agens aduerſus Ebionæos.

Cap. 30.

459. Præter hos dęmones eijciendi, iam recenſitas rationes, quartam poſſumus conſtituere, qua per dęmones dæmonia expelluntur. Hac Apollonius Tyanęus vſus eſt, & tot ſibi diſcipulos conſciuit, vt Euſebius octo libros aduerſus Philoſtratum Apollonij præconem coactus fuerit conſcribere. Hac vſi Magi, de quibus apud Leonem Affricanum legimus, qui poſt ductos aliquot circulos & characteres in fronte dæmoniaci, interrogatumque dæmonem, eundem ab hominibus exigebat: Hac etiam illi vſi videntur, quorum Iuſtinus meminit oratione ad Gentiles. De ſimilibus locutus videtur Vlpianus, cũ negat ijs, qui incantarunt, qui imprecati ſunt, & qui exorcizarunt, de eorum mercede ius eſſe dicendum. Non enim Chriſtiani erant, qui gratis abſque aliqua conuentione ſtipendij huiuſmodi officium impendere conſueuerunt, ſed gentiles, impoſtores, & circulatores; qui vrbes circuibant, & ſuperſtitionibus vtebantur, eoque exercitio

Laſtant. lib. 5. c. 3.

Lib. 1. ff. de var. & extraord. cognit.

tio inſtar medicorum curantium corpora, quæſtum faciebant, & pecunias colligebant. *Baron. tom. 1.*

460. De hac quarta ratione dubiũ nullũ fuit apud Iudæorũ Scribas & Phariſæos. hinc Chriſti miracula, & dæmonum expulſionem eleuantes: In principe dæmoniorũ Beelzebub, inquiebant, eijcit dæmonia. Sed nec res noua videri debet; cum conſtet non æquales omnium dæmonum vires eſſe; ſed alios alijs potentiores, & ob id facile fiat, vt hi inferiores ſedibus ſuis pellant. *Lucæ 11.*

461. Et quamuis Dominus alicubi probare videatur fieri nõ poſſe, vt dæmones dæmonia pellant; niſi ſuum regnum velint diſſolutum: non tamen animo negaſſe dæmones hanc poteſtatem habere; quin imo indicaſſe hanc exceptionem aduerſus rationẽ à ſe allatam produci poſſe inde poteſt colligi; quod illa, nõ tanquam ſatis firma, non contentus, alias, quæ non ita facilem exceptionem haberent, in medium proferre voluerit. quanquam & hoc dici poteſt, ſignificare voluiſſe Dominum inuitos Diabolos per ſocios nunquã pelli. quando enim ad ſociorum imperium cedunt, nõ tam expelluntur, quam ſponte egrediuntur.

462. Ex dictis ſequitur quadripartitam poteſtatem dęmones pellendi poſſe diſtingui. vna poteſt dici Chriſti: altera Dei: tertia Salomonis: quarta Diabolica. Et hæc quidem ab ipſis fere authoribus diſtinctio ſumitur. Alia eſſe poteſt, quæ ex ratione pellendi dæmones ſumitur. Ita dicemus aliam diuinam eſſe, aliam naturalem. Naturalis eſt, qua dæmones vi dæmonum pelluntur: diuina, qua Dei munere & beneficio: vt in illa Dei, Chriſti, atque Salomonis contingit.

CAPVT XXXV.

De multiplici differentia inter quadruplicem poteſtatem expellendi Dæmones.

463. MVltiplex eſt differẽtia inter rationes, quibus ſuperiori Capite dæmones expelli diximus. & alia ab ipſarum authoribus; alia à forma; alia à ſubiectis; alia à finibus, alia ex alijs cauſis & circumſtantijs petitur.

464. Priores tres, quas diuina authoritate niti diximus, Deum habent authorem, ſi tamen vnde primùm illę profectę ſunt, velimus attendere. Hoc de illa, quã Chriſtus ſuis cõmunicauit dubiũ non eſt, cũ Chriſtũ omnes verũ Deũ profiteamur. Conſtat quoq; de illa, qua per inuocationẽ nominis tetragrãmaton dæmonia pulſa ſunt. Nec poſſumus de illa Salomonis dubitare, cũ & diuinitus illã communicatã eſſe teſtetur Ioſephus, & omnis omnino poteſtas, qua dæmones

pelluntur, si modo licita sit, diuina sit. At hoc Diabolica ab his differt. Hæc enim vt à dæmone nomen habet, ita dæmonem agnoscit authorem.

465. Forma in omnibus alia atque alia est. Dei, nominis Tetragrammaton constabat inuocatione: Salomonis postulabat annulum habentem subter signaculum radicem à Salomone monstratam, quem & naribus eius qui Obsessus erat, oportebat inferri: Christi olim præcipue habebat eius nominis inuocationem, aut res tales, quę ad eius diuinitatem astruendam, aut doctrinam confirmandam facerent. Nihil horum habuit Diabolica.

466. Etiam subiectis siue ministris differunt. Diabolica non penes quoscunque; sed illos, qui se dæmonibus vouissent, fuisse videtur. Dei apud eos, quibus permissum erat vti nomine Tetragrammaton, vt Epiphanius insinuat. Salomonis certos habuit Exorcistas. At Christi quamuis præcipuè Apostolis, omnibus tamen omnino fidelibus initio communicata fuit.

467. Fines diuersos fuisse in his diuersis modis nemo dubitat. Neque enim vnquam idem Deo, & dæmonibus propositus est finis. Itaque in potestate, quæ à Deo est, diuini nominis gloria, & augmentum, hominum incolumitas & salus, & à miseria libertas quæritur: in Diabolica, si fortè hoc postremum cõfertur, profectò priora frustra exspectantur.

468. Quod si primordia atque principia potestatum harum inquiramus; etiam hinc aliquod discrimen licebit accipere. Postrema omnium est, quam Dominus suæ Ecclesiæ contulit: hac aliæ sunt priores. Inter has, si ordo constituendus, poterit pruponi illa Dei. Neque enim verisimile est Salomonis præcedere; cum ante Salomonem à dæmonibus mortales obsessos fuisse dubium non sit; & credi debeat non defuisse ijs subsidia, quibus iuuarentur. Diabolicam autem Dei posteriorem esse, idcirco videmur posse asserere; quod dæmon Dei simia dicatur, qui Dei in rebus omnibus opera imitetur, & effingat.

469. Efficacia omnes superare videtur illa Christi. Id non inde solum colligimus, quod in propria persona illam Dominus exercuerit; & nullo labore, leuissimis etiam adhabitis machinis, multitudine propemodum innumerabiles dæmones expulerit; verum etiam ex eo, quod suis promiserit maiorem quasi, quam ipse in edendis miraculis habuit, virtutem & potestatem. An non quod dicimus
Thes. 583. probant D. pauli cingula? Petri vmbræ? dæmonia etiam ab ijs pulsa, qui quamuis Christo non crederent, Christi tamen inuocationẽ in dæmonum eiectione adhibebant.

470. Dif.

470. Differunt quoque duratione. Constantior multo est illa Christi profligandi dæmones ratio. Aboleuit, quæ per nominis tetragrammaton inuocationem Spiritus pellebat: perdidit suas vires illa Salomonis: Christi perdurabit, quamdiu eius in terris Ecclesia subsistit. Si diabolica manet, non viribus suis, sed Dei permissione manet.

471. Licet hinc aliud discrimen petere. quod illud? quod priores hoc est, diuinæ illæ absolutæ sint: diabolica non item. Sint quantęcunque vires dæmonibus superioribus; sint inferiores promptissimi ad superiorum mandata exequenda; nisi tamen ita Deus permittat; illi hos per Magos humanis corporibus pellere non possunt: quemadmodum neutri id est, tam inferiores, quam superiores, nisi Deo permittente homines possunt ingredi & possidere.

472. Addimus dictis vltimam, qua diabolica à cæteris distat, differentiam. Non debent damnari illæ tres, quæ diuinam habent authoritatem: diabolica probari nulla ratione potest. Quodcunque hîc propositum sit bonum; quodcunque malum caueri possit; permitti non debet, vt opera dæmonum in dæmonibus pellendis quis vtatur.

CAPVT. XXXVI.

Ob quem finem Ecclesiæ suæ Dominus contulerit potestatem dæmones ex hominum corporibus eijciendi.

NOn tam hîc quæritur, quare Dominus missurus Apostolos ad Euangelicum prædicandum, ipsis dæmonia eijciendi facultatem tradiderit; quam, propter quam causam voluerit hanc in sua Ecclesia perpetuis temporibus esse hanc potestatem. 473. Prioris forsitan pauciores; huius plures sunt causæ: quæ, quia illas suo ambitu complectuntur, hoc loco solum referendæ sunt.

474. Possunt autem hæ vel ex parte eius, qui hanc potestatem Ecclesiæ contulit; vel eorum, qui potestatem exercent; vel eorum, qui à dæmonibus liberantur; vel etiam ipsorum, qui ex obsessis eijciuntur dæmonum, conditionibus peti.

475. Christo potissimum erat propositum initio nascentis Ecclesiæ Euangelium suum mundo persuadere. Ad quod cum maximis machinis opus esset, non debuit dæmonum eiectio, quam magni miraculi loco omnes habent, prætermitti.

476. Et quamuis alijs etiam rationibus, sed tamen imprimis dæ-

monum eiectione: Euangelij virtus erat confirmanda: vt vel hinc intelligerent mortales dæmonum regnum Christi doctrina dissolui, & à dæmonum potestate credentes in filios Dei vindicari.

477. Quocirca mirum videri nõ debet, quod ni hoc mirandi genere se plus Dominus occupauerit, pluribus etiam hîc rationibus sit vsus. quibus vero? quosdam sibi vltro oblatos liberauit nihil ab ijs exigendo: ab alijs exegit fidem. quosdam item absentes ad aliorum peritionem curauit, vt filiam Cananææ; nonnullos sibi per occasionem obuios factos. Sic alijs cum ipsorum aliquo incommodo subuenit; quibusdam cum aliorum detrimento. Nonnullos etiam dæmones eiecit imperando silentium; alios exigendo nomen ipsorum.

Luc. 4. *Mar. 6.* *Mat. 15.* *Mat. 8.* *Mar. 9.* *Nat. 8.* *Lucæ 4.* *Lucæ 8.*

478. Voluit etiam hac Spirituum eiectione Dominus virtutem suam mundo probare, atque se esse verũ Deum demonstrare. Hinc ipse quodam in loco: Opera, inquit, quę facio, illa testimonium perhibent de me. Nec leue hinc argumentum sumitur. Cum enim summa dæmonum potestas sit. nec vlla quæ cum ipsorum conferri valeat; profecto, quando ad Christi imperium profligantur, ipse omnibus dæmonibus superior esse conuincitur.

Ioan. 5.

479. Et Christi diuinitatem egregiè confirmabant partim modus, quem in dæmonijs eijciendis seruabat: eijciebat plerunque verbo, partim multitudo expulsorum, qui aliquando 6666. fuerunt. præterea dæmonum trepidatio atque angustiæ, qui se torqueri magnis clamoribus testabantur: & quod non per ipsum solum; sed & per alios, in suo tamen nomine, dæmonia eijcerentur: deniq; quod vel sola sudaria atque semicinctia eorum, qui ipsius essent discipuli, ad Spirituum expulsionem valerent:

480. Hæ præcipuè Christi temporibus fuerunt causæ. Ad has accedit quod hac ratione suorum amicorum sanctitatem & integritatem mundo voluerit innotescere Dominus. Neque enim paruum sanctitatis testimonium est, quod ex Spirituum eiectione sumitur; præsertim si in vita, quod reprehendatur. deprehẽdatur nihil; multa etiam sint; quæ laudem & commendationem mereantur. Hæc ratio in S. Hilarione (vt alios omittam) locũ habuit: de quo sic B Hieronymus: Latebat. inquit, in Cypro insula Hilarion. Cæterum vix ad plenum viginti transiere dies, cum per omnem insulam, quicunque immundos habebant Spiritus, clamare cæperunt, venisse Hilarionem, seruum Dei, & ad eum se debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc Lapetha, & vrbes reliquæ conclamabant. Intra triginta igitur, nec multo amplius, dies, ducenti ferme tam viri, quam mulie-

In vita eius.

mulieres ad eum congregati sunt, qui omnes ab eodem curati. Hæc Hieronymus.

481. Cum hac causa, alia affinitatem, quod ad Sanctorũ virorum honorem Dominus rem hanc valere velit. An ignoramus Deo propositum esse; vt, in hac etiam mortali vita, honoribus prosequatur, qui ei ministrant, & voluntatem promptè exequuntur? Quantus vero hinc ad Sãctos honor redit; dum nunc ad ipsorum imperium, quando in viuis erant, dæmonia profligata; nunc, postquam ex hac vita discesserunt, ne puluerem quidem ipsorum illa ferunt? nunc etiam ad solum Sanctorum nomen exhorrescant & trepidant? *Ioan. 11.* *Cap. 43.*

482. Voluit etiam hac potestate Deus obsessis hominibus consultũ esse. Quamuis enim animarum præcipuæ sit medicus, & animarum salutem ante omnia quærat, corporum tamen curam non omnino deponit; etiam quæ illis aduersa sunt (vt sunt molestiæ à spiritibus allatæ) pro humanitate sua, & erga humanum genus beneuolentia, tollit & tanto magis ab ipso hîc auxilium erat exspectandum; quod solus ipse iuuare posset.

483. Hominis dignitas quoq; hinc potest deprehendi, & summus Dei erga ipsum amor & beneuolentia. quomodo vero? Subiecerat homini initio cõditi orbis vniuersam corpoream creaturam. In orbis recreatione. & restitutione eidem etiam in spiritualẽ creaturam confert potestatem: potestatem, inquam, calcandi super serpentes, scorpiones, dæmonia. Nonne hæc magna hominis dignitas.

484. Præterea ad splendorem atque ornatum Ecclesiæ, quam maximopere Christus dilexit, facit hæc Ecclesiæ communicata potestas. Sic scilicet nullum armorum genus ipsi patitur deesse. Non tantum voluit instructam esse spiritualibus illis præsidijs, quibus animorum lucra & commoda habentur; sacramenta loquor; voluit quoque ornari potestate, qua dæmonia valeret ex humanis corporibus exigere. *Ephes. 5.*

485. Possunt & hinc mortales intelligere, si quando peccant, non dæmonibus peccati culpam tribuendam esse, sed sibi. Esto circumeant, vt Leones, dæmones, retia vbiq; collocent, vbique struant insidias: superior tamẽ ipsis est homo: cuius hoc magnum argumentum; quia etiam inuitos suis sedibus pellere potest. *1. Pet. 5.*

486. Denique valet hæc potestas ad confundẽdos spiritus. Quam est grauis ignominia, si potẽtissimus dux à sordido, & pannoso vincatur? arce sua atque domo pellatur? priuetur possessione & bonis? Quanta vero dæmonũ potentia? sed tamẽ Christianus aliquis miles, quam-

quamuis nullo loco in mundo habeatur, versetur cum bestijs terræ, ieiunio & inedia sit exhaustus, potest nihilominus verbo dæmonibus exilium imperare; potest inuitos sedibus suis pellere.

CAPVT XXXVII.

Penes quos sit potestas dæmones eijciendi, quam suæ Ecclesiæ Christus Dominus reliquit.

487. SEquitur vt penes quos sit potestas dæmonica eijciendi, definiamus. quod dum facimus; simul, quid in ijs, qui hac potestate legitimè, & cum fructu vti volunt, requiratur, discutiendum est.

488. De sola vero Christi, quam ille mortalium generi in Ecclesiæ suæ commodum reliquit, sermo est. Etenim si de vniuerso genere loquendum sit, dubium non est, quin & penes Deum illa sit, & penes Angelos, & etiam penes quosdam ex ipsismet nequam Spiritibus.

489. De Deo res clara est. In manu eius sunt omnes fines terræ: In ditione eius omnia posita. Omnia eius imperio parent. Qui factus est vt nullum timeat, Deum timet. Quemadmodum Deus omnes res ex nihilo creauit, ita omnes in nihilum potest redigere; ita loco mouere, ita sedibus suis exturbare.

490. Angelos bonos in malos habere imperium docent B. Augustinus, & B. Gregorius. Augustinus sic loquitur: spiritus vitæ desertor, atque peccator regitur per spiritum vitæ rationalem, pium & iustum. Gregorius docet virtutes aduersas (quarum nomine dæmones intelligit) subiectos esse Angelis, qui potestates dicuntur. Quod si ita est, quidni possent sedibus suis eijcere? Sed & Raphael Asmodæum in ægypti fines fugauit, atque, ne vnquam ad Saram rediret; mandauit.

Lib. 3 de Trin. c. 4.

Tob. 6.

491. Et omnes quidem, etiam inferiorum ordinum, Angeli, quoscunque ordinum superiorum dæmones eijcere valent. qui inferiores sunt ordine naturæ, inquit S. Thomas, præsunt dæmonibus, quãuis naturæ ordine superioribus: quia, addit, virtus diuinæ iustitiæ, cui Angeli boni inhærent, potior est, quam virtus naturalis Angelorum.

1. p. q 109 art. 4. ad 3.

492. Possunt & mali malos spiritus pellere, socij socijos, nequam nequam. Neque enim omnes æqualium sunt virium. qui superiores sunt ordinibus, superiores sunt viribus. qui sunt inferiores, viribus minus valent. quocirca & hi illis coguntur cedere, & illi

hos

hos possunt, si modo volunt, sedibus deijcere, vt superius asser- *Cap. 16.*
tum est.

493. Cæterum de his nostra disputatio non est. de hominibus est quæstio. Quærimus, quibus hominibus potestas, quam Christus in mundum inuexit, communicata sit: omnibusne, an certis? & si certis, quibusnam illis? Atque hoc præcipuum hîc caput est.

494. Porro, si ex vsu potestatis, rem voluerimus definire, atque exemplis niti, quæ Nouum Testamentum suppeditat, tres hominũ classes constituere necesse erit, quibus iam sæpe dicta facultas communicata esse videri posset: si vero non exempla, sed Christi orationem consulamus, duas tantum reperiemus.

495. Expulerunt dæmonia Apostoli & discipuli Domini. id ipsorum oratio testatur: Domine, inquiunt alicubi, etiam dæmonia *Lucæ 10.*
subijciuntur nobis. Expulerunt, qui Chtisti fidem complexi erant, quamuis in Christi, vel discipulorum, vel Apostolorum non essent ordine. Neque enim frustra à Domino dictum est: Signa eos qui crediderint. hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eijcient. Ex- *Mar. vlt.*
pulerunt etiam, qui nec in discipulorum essent numero, nec inter fideles haberi vellent, vt Apostoli Ioannis hæc oratio probat: Præ- *Luc. 9.*
ceptor, vidimis quendam in nomine tuo eijcientem dæmonia, & prohibuimus eum, quia non sequitur nobiscum.

496. Verum his omnibus, Christi oratione, aut promissione potestas collata non erat, hoc in tertio horum genere manifestum est; qui quamuis Christi nec discipuli essent, nec doctrinam profiterentur, cum Christi tamen nominis inuocatione, vt alios factitare videbant, dæmonia expulisse videntur.

497. In horum numero fuerunt Exorcistæ, quorũ Actuum Apostolicorum historia meminit: qui circumeuntes, super eos, qui Spi- *Cap. 19.*
ritus malos habebant, nomen Domini Iesu, quẽ Paulus prædicabat, inuocabant: sed tamen non eandem hi cum prioribus illis fortunam experti. Illis paruerunt dæmonia, & sedes suas reliquerunt; hos vestibus spoliatos, & egregie pulsatos conuerterunt in fugam.

498. Duobus igitur hominum generibus hanc à Christo potestatem dicamus esse communicatam: viris Ecclesiasticis, siue Deo consecratis, quòs Christi discipuli referunt; & hominibus Laicis, siue, qui nullis sacris ordinibus sunt initiati, quales haud pauci initio nascentis Ecclesiæ fuerunt.

499. Pro vtrisque sunt Sacrarum Scripturarum testimonia. Pro prioribus quod dicitur: Ecce dedi vobis potestatem calcandi super *Lucæ 10.*
serpentes, & scorpiones, & super omnem potestatem Inimici. Pro

Mar. vlt. posterioribus quod inter signa, quæ credentes dicuntur secutura, numeretur dæmonum eiectio.

500. Atque ita se res habuit initio nascentis Ecclesiæ. id multis exemplis Apostoli; id multis quicunque fere Christi fidem susceperunt, demonstrarunt. De Apostolis res certa est: reliquis Christianis testimonium dat Tertullianus; qui & à militibus testatur eiectos immundos Spiritus; & parentes docet solitos exorcizare proprios filios.

De Cor. Mili. cap. 11.

De Idol. c. 11.

501. Voluit, suspicor, initio nascentis Ecclesiæ Dominus hanc esse communissimam potestatem, vt sic pluribus argumentis, veritas fidei Christianæ, quæ mundo, tanquam noua lux, inferebatur, commendaretur: vt intelligerent homines, dæmonum regnum Christi aduentu dissolui, & omnino necessitatem incumbere, deserta infidelitate Christianam complectendi.

Baro. tomo 1. anno 56.

Epist. 12. ad Antio.

502. Fuisse tamen peculiare munus ordinis Ecclesiastici ad hoc opus instituti, sanctorum patrum assertione exploratissimum est; & imprimis Ignatij Apostolorum discipuli, qui inter cæteros Ecclesiasticos ordines, & officia, recensetExorcistas. Et Cornelius Papa, scribens ad Fabium Antiochenum, in Romana Ecclesia dicit esse institutos Exorcistas, & Lectores, vna cũ Ostiarijs quinquaginta duos:

Apud Eusseb. lib. 6 c. 35.

Cap. 3. & 7.

Cap. 24.

Cap. 7.

Cap 26.

Concilia præterea Romanum, sub Syluestro, Laodicenum, Carthaginense IIII. inter Ecclesiasticos enumerãt Exorcistas; sicut & B. Hieronymus, in Epistola ad Titum cap. 3. scribens. Insuper in prædicto Laodiceno statutum est, ne, qui non sunt ab Episcopis ordinati, tam in Ecclesijs, quam in domibus exorcizare præsumant: Imo, ne quid superstitionis in Exorcismos irriperet, consultum est, vt ordinandus Exorcista de manu Episcopi libellu acciperet, in quo scripti essent Exorcismi, dicente sibi Episcopo: Accipe, & commẽda memoriæ; & habeto potestatem imponẽdi manus super Emergumenum, siue baptizatum, siue catechumenum: vt patet ex antiquis Ecclesiæ Ritualibus libris, & Concilio Cartha. IIII. cap. 7.

CAPVT XXXVIII.

De Exorcistarum varijs conditionibus.

Luca 10.

MAgnum est, & arduum opus dæmones ex humanis corporibus eijcere. Omnium id opinione, & cõsensu certum est.

Ibidem.

Hinc Apostoli; Domine, inquiunt, admirabundi, etiam dæmonia subijciuntur nobis. & ad Apostolos Dominus: Ecce, inquit, dedi vobis (rem non vulgarem & leuem) potestatem calcandi

di ſuper ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnem poteſtatem Inimici. Et in magnam ſuſpitionem ſanctitatis atq; diuinitatis Chriſti, plerique Iudæorum venerunt ex eo, quod obſeruarent ipſum dæmonia verbo expellere. *Mar. 1.*

504. Itaque quemadmodum ad res omnes arduas perficiendas, multa neceſſaria ſunt; ita haud pauca ab his requiruntur, qui humana corpora à dæmonibus liberare tentant. Quæ vero hæc ſunt? quibus hîc opus machinis? quibus præſidijs?

505. Si vrbes eſſent expugnandæ, aut arces; tormenta bellica adhiberi poſſent: ſi regno pellendus Tyrannus aliquis; militum copia opus eſſet: verum quoniam non hîc arces expugnandæ; nec Tyranni, qui ſub aſpectum veniunt, ſed cum Spiritibus potentiſſimis bellum ſuſcipitur; aliæ adhibendæ ſunt machinæ, alia tormenta; quam quibus muri quatiuntur, aut Tyranni pelluntur.

506. Sed tamen hoc cum illis commune habere debent Machinæ, quæ ad profligandos dæmones adhibentur; vt hoſti ſint aduerſæ, & contrariæ; illas ipſe oderit, non ſuſtineat: etiam hîc locũ habet, quod dicitur: Contraria contrarijs pelluntur.

507. Hinc intelligimus iuſtiſſimas eſſe, quæ in exorciſtis, ſi quando hoc certamen ineunt, poſtulantur conditiones. petitur, vt conſcientiam exomologeſi peccatorũ mundent, vt orationi iuſtent, vt corpus ieiunio affligãt, vt magnã animi ſubmiſſionẽ ad hoc opus afferant, vt Dei amore flagrent, & bene de diuino adiutorio ſperent.

508. Iuſtiſſimæ hæ ſunt conditiones. Nam & dæmonibus inuiſæ ſunt, & magnum ipſas robur habere ad dæmonum vires frangendas operaque diſſoluenda, tum exemplis, tum rationibus, tum etiam Chriſti grauiſſima authoritate poteſt probari.

509. Confeſſio peccatorum mundam parit conſcientiam, & vitæ affert ſanctitatem. His quid magis immũdis Spiritibus inuiſum? An non hoc exempla eorum probant, ad quorum, præſentiam, nunc in Idolis obmutuerunt, nunc ſe torqueri confeſſi ſunt, nunc etiam, quę multis annis Idola inhabitarunt, reliquerunt?

510. Oratione fugari authoritate docetur Chriſti: qui orationem ad omnia à Deo obtinendum maximumque, certiſſimumque preſidium eſſe aſſeruit. ſed tamen Orationis in hoc negotio neceſſitatem & virtutem maximè declarat; quod dicitur quoddam dæmoniorum eſſe genus, quod, niſi oratione, non eijcitur. *Ioan. 14.* *Luc. 9.*

511. Non minores ſunt vires Ieiunij. & hoc Chriſti probat auctoritas. Orationi enim Ieiunium adiunxit; & vtrunque docuit eſſe medium neceſſarium ad illos Spiritus propulſandos, quos *Luc. 9.*

ex miseri cuiusdam hominis corpore Apostoli eijcere requirerunt.

512. Sic vt in alijs rebus omnibus, ita hîc plurimum valet animi submissio & humilitas. Cum enim superbissimi sint spiritus; eos, qui de se humiliter sentiunt, ferre nulla ratione possunt. Sed & Deus eorum sic vult confundi superbiam, dum potentissimi arrogantissimique per eos, qui se nihil posse, & esse existimant, profligat, & sedibus pellit.

Prou. 8. *Psal. 144.*

513. Habet etiam hic locum flagrans Dei amor. Quid potest Deus negare amore sui flagrantibus? diligentes se diligit. Voluntatem timentium se facit. Quantus igitur amor Dei affertur; quanta reuerentia, dum quis dæmones tentat eijcere; tanta vis dæmonibus videtur afferri.

514. Denique omnino necesse est, vt spem habeant Exorcistæ, & de Dei præsentia; eiusque auxilio piè præsumant. quid, quæso, quis aggreditur, qui omnem rei conficiendæ spem abijcit? At vbi hostis magnos aduersariorum animos obseruat; & trepidat; & spem victoriæ aduersarijs præbet.

515. Hęc cum ita sint, optimè dixisse iudicandus est B. Anthonius: Mihi credite, fratres; pertimescit Satanas piorum vigilias, orationes; ieiunia, voluntariam paupertatem, misericordiam, & humilitatem; maxime autem ardentem amorem in Christum Dominum.

Atha. in vita Antonij.

CAPVT. XXXIX.

Num puritas conscientiæ in Exorcistis necessaria sit; si Spiritus ex humanis Corporibus eijcere debeant.

516. EX iam dictis haud obscurè colligitur, plurimum expedire; vt qui Exorcistarum officio funguntur, & dæmones eijcere tentant; vitæ sanctitate polleant, & nulla lethalis peccati conscientia grauentur. Nam si iam dictæ machinæ per se magnum impetum facere possunt; quantum poterunt coniunctæ cum sanctitate, & vitæ innocentia?

517. Veruntamen, hoc omnino necessarium non est. Multi venient in extrema illa die, & dicent: Domine, Domine, Nonne in nomine tuo dæmonia eiecimus? &c. num idcirco hos ad cælestem Curiam admittendos censebimus? Sine errore non possumus. Dicetur illis: Nescio vos. Si Sancti essent, excludi à regno Dei non possent.

Matth. 7.

518. Quocirca, & in sacris Scripturis legimus, fuisse quosdam, qui in Domini nomine dæmonia eijciebant, nec tamen Dominum se-

Luc. 9.

quebant-

quebantur. At hoc prorsus erat necessarium, si vitæ sanctitas omnino necessaria est, an qui Dominum non sequitur, sanctus esse potest?

519. Quocirca nequaquam, tanquam parodoxum, reijci debet, quod Epiphanius, aduersus Ebionitas scribens, refert de Iosepho homine Iudæo, quod necdum credens in nomine Iesu à dæmonio obsessum hominem liberauerit. *Hæres. 30.*

520. Itaque & Dominus non iudicabat gloriandum, & gaudendum in hoc Apostolis, quod ipsis dæmonia subijcerentur: tum ipsos iustam materiam gloriæ existimabat habere, quando constaret ipsorum nomina scripta esse in cælo. significabat scilicet, fieri posse, vt etiam à regno Dei excludendi dæmonia eijcerent. *Luc. 10.*

521. Scio magnum & prorsus diuinum esse opus dæmonia eijcere; sed diuinum quoque est opus, donum linguarum; diuinum, donum sanitatum; diuinum, donum prophetiæ. an vero omnes à peccati laqueis absoluemus, quibus hæc diuinitus donata collata sunt? *1. Cor. 12.*

522. Scire non potest homo vtrum amore vel odio dignus sit, ita cum vniuersa antiquitate, tota per totum orbem profitetur Ecclesia. Quid vero? Si ad dæmones ex hominum corporibus profligandos vitæ sanctitas necessaria est; quomodo non ijs de gratia sua atque vitæ sanctitate certò debet constare, quibus constat quod dæmones eiecerint? *Eccles. 9.*

523. Qui diuinorum sacramentorum sunt administratores, non necessario omnes puras habere debent conscientias. Vere sacramenta administrare possunt, atque adeo verè administrant, quorum grauibus criminibus rea conscientia tenetur. quid ni igitur dæmonia valerent eijcere?

524. Sit ita, dæmonum potestati sint subiecti, qui in peccatis versantur: sed tamen quemadmodum iniquus Iudex non admittit potestatem iudicandi, ita iniqui Exorcistæ non facultatem dæmones profligandi. sunt subiecti dæmonibus, quà peccatores: sunt dæmonibus superiores, quà diuina virtute sunt instructi.

525. Non priuata est, nec mortalibus congenita hæc dæmones eijciendi potestas. diuina est. Dei beneficio collata est. quocirca multo est omni dæmonum potestate superior. quando igitur Exorcistis parent & cedunt dæmones, non Exorcistarum cedunt virtuti & innocentiæ, sed Dei imperio & voluntati.

526. Non illa peccati vis est, vt mox, vbi ceperit habere locum, omnem potestatem destruat; & priuet omni, quam quis in alios habet, iurisdictione. Quid quæso, si hoc semel constituerimus, certum

in Christiana Repub. habebimus? quanta mox omnium rerum sequetur confusio. priuet peccatum Dei amicitia; indignos reddat omnibus diuinis & humanis beneficiis: his priuilegijs non priuat.

527. Hinc consequitur certũ argumentum sanctitatis & innocentiæ alicuius ex hac re sumi non debere; atq; plurimũ errare, si qui ob hanc solum causam Sanctorum Cathalogo asscribendum aliquem censent, quod in dæmonibus eijciendis excelluerit: Etiam in peccatis constituti dæmones possunt eiicere.

528. Magnum nihilominus aliquando hinc argumentum sumitur: tum scilicet, quando non desunt alia sanctitatis indicia, casti integriq́ue mores, vitæ austeritas, orationis studium, animi profunda submissio, & excellens diuinæ bonitatis amor, &c.

CAPVT XXXX.

Num Exorcista hæreticus, siue qui aliam, quam Catholicam, religionem profitetur, Dæmones valeat eijcere?

528. FAcilè credet fieri posse, vt hæreticus dæmonia ex humanis corporibus eiiciat, qui ad Domini verba attendet. sic enim quodam in loco loquitur, Surgent pseudochristi, & pseudoprophetæ; & dabunt signa magna, & prodigia; ita vt in errorem; si fieri posset, ducantur etiam electi. Matt. 24.

530. Sed contrarium iudicabit, qui finem, qui in patrandis miraculis Deo propositus est, velit attendere. Cum enim hic sit veritatis confirmatio: hostes verò veritatis sint hæretici; nulla ratione Deus ad dæmonum expulsionem (quæ inter miracula reponi potest) concurrere dicendus est: & ob id Hæretici nunquam dæmonia eiicient.

531. Et ita se res habet. Nunquam ab hominum corporibus, pellent dæmones Hæretici quandocunque, & quotiescunque, hoc tentabunt, vt doctrinam suam, quam profitentur, confirment. Quod dicimus, præter iam expositum argumentum, quatuor ferè sunt, quæ probare videntur.

532. Primum Christi oratio, qua dæmonum eiectionem insinuat fideliũ esse signum: Signa, inquit, eos qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient, &c. at in fidelium numero Hæretici non sunt. dæmonia igitur, ex Christi sibi communicata potestate, profligare non valebunt. Mar. vlt.

533. Alte-

533. Alterum est, quod eos nunquã dæmonia expulisse legamus. Cùm igitur illa vix fieri posse dicamus, quæ præteritis temporibus nunquam facta sunt, Hæreticos dæmonia eiicere, idcirco videmur rectè posse negare, quia nulla vnquam tempore illa eieciſſe probatur.

534. Tertium est, quod sæpe in dæmonum eiectione ipsos illusos fuisse certis historiis doceatur, pro multis duas referimus. primam Staphilus in absoluta respõsione cõtra Iacobum Schmidelinũ, Pag. 404. his verbis recensẽt. possum ego, inquit, redigere mihi in memoriam anno 1545. dæmoniacam quandam puellam, è Misniæ ditione adductam VVittenbergam ad Lutherum ea spe, quod Lutherus, ceu tertius Elias, puellam istam à malo dæmonio liberaturus esset. Quamuis autem Lutherus ad hoc admirandum, & magni momenti opus, initio non parum difficilem se ostenderet, at tandem tamen iussit puellam adduci in parochianæ Ecclesiæ VVittenbergensis sacrarium: illicque coram aliis plerisque Doctoribus, & eruditis viris, (inter quos ego, tum quoque magister iuuenis aderam) dæmonem cœpit adiurare, & exorcizare, sed id tamen more suo, non eo, qui apud Catholicos receptus & vsitatus est. Cum autem ille dici multumque adiurasset dæmonem, cedere ille noluit, sed eas in angustias, sit venia verbo, Lutheri caligas redegit, vt is quam primum è sacrario se proripere vellet. At quid accidit? Malignus ille dæmon vsque adeo fores sacrarij obstruxerat, vt neque forinsecus, neque intrinsecus aperiri possent. Quæ res Lutherum in maiores etiam angustias adduxit, ita vt iam ad fenestram properaret, sperans per eam se posse effugere, & exilire. Verum obstabant illi Cancelli ferrei, sicque compulsus est vna nobiscum tantisper inclusus hærere, donec per cancellos ferreos ab ædituo nobis oblata securis, mihique, ceu iuueni viro, tradita, vt ea fores effringerem: quod equidem tum conatus sum, & ad effectum perduxi. Interea vero visu admirandum erat: vt Lutherus angoribus correptus, sursum deorsumque cursitaret, atque, instar ouis parturientis, huc illucque se inuerteret. Hactenus Staphilus. Eandem rem, Staphilum, habet VVilhelmus Lindanus Dialogo 3. cap. primo Dubitantij. & Bredenbach. Collationum lib. 7. cap. 40. Altera historia Augustæ VVindelicorum accidit anno Domini, 1563. in filia Michaëlis Rossimanni ciuis Augustani, quam Theologiæ Doctor & apud S. Mauritium parochus Simon Schei-

Scheibendardus Catholico ritu liberauit, postquam multâ frustra tentassent verbi Ministri. Rem pluribus persequitur Bredẽbachius lib. 7. Collatio. cap. 42.

535. Quartum est, quod nõ in dæmonum solum eiectione, verum etiam in alijs; si quando quædam perpetrare voluerunt, miraculis nihil efficere potuerunt, & egregiè confusi sunt ijdem Hæretici. pro hac re & vetera, & noua suppetunt exempla. Vetera primum adducimus. Sub Honorico Catholicorum hoste, Cirola quidam Arianus Episcopus fuit; qui cum Catholicos, pro fidei suæ confirmatione, miracula edere cerneret. ne ipsis inferior haberetur, hominẽ quendam quinquaginta aureis inducit, vt se cæcum ad tempus similet, & postquam à Cirola iussus fuerit respicere, visum sibi beneficio Cirolæ restitutum esse publicè testetur. quid vero? fiunt omnia. vnùm non fit, iussus non respicit fictus cæcus. Iusto dei iudicio ex vidente fit cæcus, magno cum Cirolæ, & omnium Arianorum dedecore. Ita Gregorius Turonensis de gloria Sanctorum. Alius quidam Episcopus, Regis Leuuildi imperio inductus, idem tentauit; & eodem quoque euentu. vt idem habet Gregorius de gloria Sanctorum.

Lib. 2. c. 3.

Lib. 2 c. 12. & 13. Ausus est Polichronius, ad confirmationem sectæ suæ, vltro apud sextam Oecumenicam Synodum in Trullo, polliceri, se mortuum vitæ restituturum: & non multo post allato cadauere, cum virtutis suæ specie esset editurus, & diu mortuo inclamasset frustra, ab omni concione, vt vanissimus nebulo, exclusus est. Idem, frustra, vatauit Simon Magus teste Egesippo. Voluerunt etiam Ariani, Valentis Imperatoris infirmum filium sanitati restituere: verum tantum abest, vt restituerint; vt ex viuo mortuum fecerint: teste Nicephero. Idem Manicheo accidit, cum Persici Regis filium præsumeret curare, vt Theodoretus docet. Hæc vetera sunt. Adiungimus noua. Ioannes Caluinus Burlæum quendam Ostunensem, promissis vitæ subsidijs, induxerat, vt mortuum se simularet: qui tandem. cum ex composito per Caluinum resuscitandus esset, diuina vltione percussus, verè mortuus apparuit. hoc Hieronymus Bolsecus, in vita Caluini. Simile in Polonia accidit in Matthæo quodam, homine paupere, qui & ipse spe lucri, quod Hæreticus Minister promiserat, ad infelicem, & impiam simulationẽ inductus fuit teste Francisco Turriano, de dogmat. charact. Verbi Dei. Et VVilhelmum Nesenum in Albi submersum ad vitam voluit reuocare Lutherus, sed frustra. Lyndanus in Dubitantis.

Act. 15.

Iib. 3 c. 2. de excid.

Lib. 11. c. 20.

Lib 2. fabul. cap. 21.

Cap. 13.

Lib. 1.

Deal. 3. c. 1.

536. Hinc optimè antiquissimus Scriptor Tertullianus, hoc ab Apostolis Apostolicisque viris differre dicebat Hæreticos, quod illi de

li de mortuis viuos facerent; hi de viuis mortuos. Addamus nos, quod illi ex hominum corporibus dæmonia eijcerent; hi in homines illa immitterent.

537. Quid igitur est, dicet aliquis, quod pseudoprophetæ dicũtur daturi signa & prodigia? Respondemus: Signa dabunt; sed falsa, non vera signa, qualia sunt, quæ Magi fecisse leguntur, & quæ patratu- rus dicitur Antichristus: cuius signa & prodigia, mendacia vocat sanctissimus Paulus. *Mat. 24.* *Exod. 3.* *2. Thes. 2.*

CAPVT. XLI.

De quinq; diuersis modis, quibus in Christianissimo, siue apud Catholicos, Dæmonia ex hominum corporibus eijciuntur.

VArijs modis homines ab immundis spiritibus liberatos esse, nemo ignorat. Neque enim vna eademque ratio seruata est ab ijs, qui olim in veteri lege dæmonia eiecerunt; & ijs, qui idem in noua lege præstiterunt. Quod dicimus ex Capite 42. & sequentibus præsentis Disputationis perspicuum est. 538.

539. Sed & in veteri lege aliam rationem seruarunt qui à Salomone instituti erant; aliam qui Tetragrammaton nomen adhibebant. Et in noua non vna apud omnes ratio fuisse videtur. Alia vsus Christus, alia Apostoli, alia Apostolorum successores. quamuis nec semper diuersa vsi sint ab Apostolis Apostolorum successores; nec vna semper eademque fuerit omnium Apostolorum.

540. Christus etiam Dominus non eundem semper modum secutus est. Nunc dæmonia verbo expulit, nunc quosdam quasi Exorcismos adhibuit. sanaturus enim quendam dæmoniacum, surdum & mutum, primo omnium ipsum apprehendit, tum à turba abduxit, mox mittit digitos in auriculam, huic expuit, & linguam obsessi tangit, denique suspiciens in cælum dixit: Epheta. *Marc. 9.*

541. Rationes illas veteris Testamenti persequi non est necesse. iam vetustate, si non alia de causa, antiquatæ sunt, & abolitæ. Nec illam discutiemus, qua Christus vsus est. Reliquæ quia magnos à quibusdam nostra ætate patiuntur insultus, & præter omnem rationem traducuntur, à calumnijs sunt vindicandæ, si tamen quæ illæ rationes sint, quibus & olim expulsi, & nostris temporibus dæmones expellantur, prius assignauerimus.

542. Prima igitur ratio est, per nominis Domini nostri IESV Christi inuocationem. de hoc Iustinus in hunc modum: per nomen, inquit, ipsius filij Dei, & primogeniti Creaturæ omnis, dæmonium omne adiuratum vincitur, & in ditionem redigitur. & paulo ante: *Disp. cum Tripho.*

Eius nominis (Iesu) potentiam dæmones tremunt, & formidant: & hodie quoq; ipsi per nomen Iesu Christi crucifixi, sub Pontio Pilato, qui Iudeæ procurationem egit, adiurati nobis parent. Hæc Iustinus. Prudentius similia habet.

In Apoth. contra Iudæos.

——————— torquetur Apollo.
Nomine percussus Christi; nec fulmina verbi
Ferre potest: agitant miserum tot verbera linguæ,
Quot laudata Dei resonant miracula Christi.

543. Secunda ratio est, per vsum Reliquiarum. Ea est Sanctorum potestas, inquit Chrysostomus, vt illorum superstitum ne vmbras quidem, aut vestes ferre possint dæmones: vita autem functorum & loculos quoq; reformidẽt. Itaq; (inquit idem) vt audaces latronum duces, siue impij sepulchrorum effossores, si forte dũ prædas agunt, aut spolia capienda conquirant, in arma vel ornamenta Imperatoris incurrerint, quamlibet cupidi prædarum, tamen ita, agnitis Regis insignibus, terrentur; vt fugiant, neque cominus accedere vel attingere audeant, vnde sibi compendium non procedere, sed periculum prouident imminere, si quid inde audeant vsurpare: ita profecto, & Dæmones, qui vere latronum & Principes & Magistri sunt, vbi coronatorum Martyrum viderint corpora posita, longè ilico à conspectu illorum pauidi fugiunt & absiliunt.

Orat. de Babil

Hom. 7 de 7 Machab.

544. Tertia ratio est, per sanctæ Crucis impressionem. de hac Lactantius: Sicut ipse (Christus) cum inter homines ageret vniuersos dæmones verbo fugabat, hominumque mentes emolliebat, & malis incursibus furiatas, in sensus pristinos reponebat: ita nunc sectatores eius eosdem Spiritus inquinatos de hominibus, & nomine Magistri sui, & signo passionis excludunt.

Lib. 4. c. 27.

545. Quarta est, per vsum verum Consecratarum. Antiquissima in Christi Ecclesiæ consuetudo est, vt res quædam consecrentur, & benedicãtur; quibus deinde fideles, tum ad dęmones profligandos, tum ad morbos pellendos, aliaque mala arcenda, vterentur.

546. Quinta est dæmonum per Exorcismos adiuratio. Huius meminit Cyprianus. Adiurantur, inquit, à nobis & torquentur spiritualibus flagris; & verborum tormentis de obsessorum corporibus eijciuntur dæmones. Sed & prudentius formam quandam Exorcismi his verbis expressit,

ad Demetrianum Proconſ.

Intonat

Intonat Antiſtes Domini. fuge collide ſerpens,
Exue te membris, & ſpiras ſolue latentes:
Mancipium Chriſti fur corruptiſſime vexas.
Deſine. Chriſtus adeſt, humani corporis vltor,
Non licet, vt ſpelium rapias, cui Chriſtus inhæſit.
Pulſus abi vertoſe liquor, Chriſtus iubet: Exi.

547. His quinq; poſſemus alias rationes addere. ſed hæ præcipuæ ſunt, & aliæ in iam dictis, præſertim vero in Exorciſmo, continentur: vt ſunt Ieiunium, Oratio, Miſſe ſacrificium, Litaniæ, Sanctorum inuocatio, Crucifixi imago, & his ſimilia.

CAPVT XLII.

Examinatur primus modus, quo per Inuocationem nominis Ieſu, Dæmonia ex hominum Corporibus eijciuntur.

548. FOrmam & rationem dæmonia eijciendi per nomen Domini noſtri & Dominus videtur præſcripſiſſe, & Apoſtoli obſeruaſſe, & viri ſancti vſurpaſſe. Dominus præſcripſit, cum dixit: In nomine meo dæmonia eiicient. Apoſtoli ſibi gratulantur, quod in nomine Chriſti ipſis ſubijcerentur dæmonia. D. Paulus in nomine Ieſu præcipit dæmonio, vt à puella exeat. primis Chriſtianis teſtimonium præbent Iuſtinus & Prudentius ſuperius citati: quibus accedit Lactantius Firmianus denique eiuſdem nominis inuocatione Spiritus eieciſſe D. Antonium teſtatur, in ipſius vita, Athanaſius. Quid, quod eadem vſi etiam illi, qui Chriſti doctrinam non profiterentur? Vidimus, inquit Ioannes, quendam ejcientem dæmonia, qui non ſequitur nobiſcum. Huic adiunxero illos, quorũ Lucas, in hiſtoria Apoſtolorum, meminit; qui Iudæam circuibant, & ſuper eos, qui malos ſpiritus habebant, nomen Domini inuocabant. Ioſephum item cuius Epiphanius meminit.

Mar. vlt. *Luc. 10.* *Act. 16.* *Lib. 2. c. 27.* *Luc. 9.* *Act. c. 19.*

549. Verum in hac dæmonia eijciendi ratione, quatuor ſunt quæ in quæſtionem venire videntur. primum eſt, quid ſit in Chriſti nomine dæmonia eiici. ſecundum, cur potius in Chriſti, quam aut Patris, aut Spiritus ſancti nomine dæmonibus diſceſſus imperatus. Tertium, quodnam potiſſimum Chriſti nomen (varia enim habet) hîc aſſumptum ſit. Quartum & poſtremũ, An ipſa per ſe nuda Chriſti nominis compellatio robur aliquod habeat, ad Spiritus ex hominibus exigendos.

550. Primæ quæſtionis definitio requirit, vt ambiguitas Nomi-

nis prius distinguatur. Neque enim vna est ipsius significatio: nunc pro imperio, nunc pro meritis, nunc pro authoritate, nunc pro
Luca 5. virtute ac potestate sumitur. Exemplum primi est quod. Petrus
Ioan 14. in verbo siue nomine Domini dixit se laxare rete. exemplum secun-
Ibidem. di, quod Dominus promittat omnia petentibus & rogantibus Patrem in suo nomine. exemplum tertij, quod doceat patrem missu-
Ioan. 10. rum Spiritum sanctum in suo nomine. exemplum quarti, quod in patris nomine asserit se opera & prodigia facere.

551. Hoc constituto, dicimus quod quamuis & Christi imperio, & Christi meritis, & Christi authoritate dici possit dæmonia eijci, quando ad Nominis eius inuocationem pelluntur; proprie tamen virtutem eius intelligimus; vt idem sit in Christi nomine, atque in virtute Christi dæmonibus exitum imperare.

552. Quod dicimus, facilè probabit; qui, quale opus sit Dæmonum eiectio, expendet. diuinum prorsus est, & humanas vires longissimè superans: diuinam igitur virtutem requirit; qua dæmones vt expelli demonstremus, Christi nomen, hoc est, virtutem, quæ diuina est, inuocamus.

553. Itaque in hac dæmones eijciendi ratione duo videntur concurrere: primum est Christi nominis vsurpatio; alterum eiusdem virtus & potestas. Illud voce profertur; hoc animo concipitur, & verbo insinuatur. Et sic ad primam quæstionem responsum sit.

554. Altera difficilior est; sed tamen breuiter dicimus, ob multas, & magnas rationes in filij potius, quam aut patris, aut Spiritussancti, aut etiam Dei nomine dæmonia pelli. quamuis enim omnium personarum æqualis sit potestas; quia tamen filij diuinitas erat astruenda, & doctrina confirmanda, omnino conueniebat, vt filij nomine inuocato dæmonia pellerentur; cum hæc res egregiè ad vtrunque valeret.

555. Innotuerat olim mundo prima in diuinitate persona; filius non item. quemadmodum igitur Pater multis rationibus se probauerat; ita altera persona, filius Dei, suam diuinitatem signis & prodigijs debebat probare.

556. Pro spiritus Sancti persona, inquit aliquis, etiam hęc ratio mi-
Ioan. 14. litat. Non hoc ignoramus. Sed aliæ ipsi non defuerunt, quibus suam
15. &c. diuinitatem astruxit, rationes: & illa maxime, quod Christi grauissimum pro se testimonium haberet; cuius diuinitas siue Spiritus Sancti diuinitate constare non potuit.

557. Sed & filio multò maximè his prodigijs, & signis opus fuit. quid ita? postulabat scilicet hæc doctrina, quam mundo inferebat:

postula-

postulabant homines, quibus doctrina illa erat tradenda. postulabant illi, per quos erat tradenda. Nunquam mundo Christi doctrina (vt persuasa est) persuaderi potuisset; nisi ad hanc inferendam, & contrariam extirpandam hæ prodigiorum machinæ, & dæmonum profligationes fuissent adhibitæ.

558. Doctrina omnes ingenij vires superabat. Carni erat contraria; &, quæ mundus in præcipuo honore habebat, aspernabatur. Tradenda hæc erat ingenij acumine valentibus; & qui, quod ratione non capiebant, paradoxum iudicabant. Tradenda ijs, qui præter oblectamenta carnis, & huius vitæ, nulla alia supereſſe existimabant bona. Et per quos tradenda? Nõ per Sapientes, & in Academicis congressibus, multis iam annis, exercitatos Naturæ magistros: non per potentes & militum copia instructos; sed per homines piscatores, & qui vix ad honestorum virorum conspectum admtitendi videbantur. quantis igitur, & qualibus hîc machinis, si quid feliciter fieri debuit, erat opus?

559. Esto, potuerint hîc aliæ machinæ adhiberi: adhibitæ etiam sint: nec frustra adhibitæ sint: veruntamen conueniebat, vt etiam dæmones in nomine Christi profligarentur; illi scilicet, qui iam in mundo principatum obtinebant: qui multis modis, hominibus plurimos annos illuserant: ad quorum regnum dissoluendum, spolia diripienda, arces occupandas, Christus præcipuè in mundum venerat.

560. Hinc est, quod inter præclara à Christo gesta, nihil ita prædicetur, vt dæmonum ex hominibus eiectiones: nullum etiam opus sit, in quo frequentius occupatus videatur: nullum ferè, quod ita homines mirati: nullum, quod magis ipsius hostes & aduersarij calumniati.

561. Sed tertia nos ad se quæstio vocat, qua quæritur: Quonã potissimum Christi nomine, & Apostoli, & Apostolorum successores vsi sint in dæmonum profligatione. Atque hoc loco, vt quod sentio, dicam, extra controuersiam esse puto, omnium Christi nominum vim magnam esse; & quod vnius fit vsurpatione, id posse fieri aliorum omnium. Hoc, ne alia proferam, declarat, qui nunc non infructuosè dæmoniacis adhibetur, Exorcismus, in quo omnia propemodum, quæ Christo tribuuntur, nomina inueniuntur.

562. Veruntamen, quamuis omnium vis magna si: nomine Iesu tamen vsos esse, & in eo plus præsidij posuisse, optimè videmur posse affirmare, ob sequentes causas. primo, quia licet multa Domino nomina tribuerentur, vnum tamen proprium erat. Vocatum est

Lucæ 2. nomen eius Iesus, inquit Lucas, quod vocatum æst ab Angelo, priusquam conciperetur. iam vero ipse suo nomine (quis dubitabit, quin
Mar. vlt. hoc proprio?) dæmonia dixit eiicienda.

563. Deinde huius nominis inuocatione dæmonia expulsa legimus, non per Apostolum Paulum tantum; verum etiam Iudæorum Exorcistas, qui Apostolorum, aliosque Christi discipulos imitabantur. Quid, quod primi Christiani hoc præ cæteris nomen assumpserint? Nominis Iesu, inquit Iustinus, potentiam dæmones tremunt, &
De veritate Relig. Christ. reformidant: & hodie quoque illi per nomen Iesu adiurati nobis parent.

564. Tertio, quia huic nomini aliquid plus tribuisse videntur
Philip. 2. Apostoli, quam alijs omnibus. Omitto quod in nomine Iesu dicatur flectendum omne genu cęlestium, terrestrium, & infernorum: quoties Sanctissimus Paulus idem illud nomen in ore habuit? quoties in corde? Licet id intelligere partim ex ipsius scriptis, in quibus quin-
Baro. tom. Annas. 6. genties extat, partim ex grauissimis Scriptoribus, qui eiusdem abscisum caput, ter Iesu nomen, inclamasse testantur.

565. Ad hæc accedit fidelium omnium, qui iam sunt, (haud dubium, quin & priorum) consensus, & quæ damnari non potest (nisi fortè à Christi hostibus) consuetudo; qua frequentius hoc, quam quodcunq; aliud, nomen, si quando terrentur, aut cadunt, compellant: quæ morientibus hoc potius, inclamant; qua præ cæteris pingunt, & maiorem illi, quam alijs, reuerentiam, nunc Capitis inclinatione aut detectione, nunc geniculatione, exhibent.

566. Sed & ratio egregie pro hac sententia militat. Finis, qui in dęmonum eiectione propositus fuit, hoc potius, quam quodcunque aliud nomen requirebat. quid ita? quia cum hîc propositum esset, vt Christi gloria atque diuinitas innotesceret, ipsęque pro vero Deo susciperetur & haberetur; nonne illud nomen assumere oportebat, quod Christo erat maxime proprium? quo ab omnibus passim compellabatur? Atque hoc esse dulcissimum Iesu nomen, si non alia, certè Titulus Triumphalis, vt vocamus, satis superque declarat.

567. Porro hæc pro tertiæ quæstionis responsione dicta, haud parum ad quartæ solutionem faciunt. Neque enim obscurè insinuant ipsum nudum Iesu nomen dæmonibus molestum, & graue fuisse; magnã quoq; ad ipsos sedibus humanis pellendos impressionẽ fecisse. Id exemplo etiam eorũ confirmari videtur, qui, quamuis Christũ non sequerentur, nondum crederent, forte etiã ipsius hostes essent & aduersarij, Iesu tamen nomine inuocato dæmonia pellebant.

569. Sic

569. Sic Sagis,& ijs, qui se diabolo deuouerunt, mandari, & serio præcipi scimus;vt,si quando nocturnos conuentus habent,prorsus à nomine Iesu abstineant, quanquam Iesum abiurarint.scimus subito & diabolos, & præsentē turbam disparuisse, si quando Collegarum alicui,etiam præter intentionem,nomen Iesu excidisset.

570. Dæmonia aliquando consuluit Christianę Religionis desertor,& persecutor Iulianus.Cum vero eidem,terribili,& quam ferre non posset forma, apparuissent, pro consuetudine, quam Christianus adhuc,habuit, se cruce muniuit,crucis hostis: & ipso mox disparent: probantque ipsum per senomen Iesu dęmonibus horrori esse. *Naz. Orat. in Iulian.*

571. Non leuia hæc sunt argumenta. Sed, vt Caput hoc concludamus.quatuor dicimus. primum, magnam huius nominis vim esse, si cum reuerentia,atque pietate proferatur. Secundum, Etiam permultum valere, quamuis nullum pietatis affectum habeant, qui eo vtuntur; si tamen eo fine, vt Christi virtute quippiam obtineant, assumāt. Tertium,Nullam eius vim esse, si vt nuda quædam in aërem prolata vox est,consideretur. Quartum,Quod si vt signum aliquod vsurpetur,dæmonibus terrori esse posse, quamuis & pius absit affectus,& nihil ab eo, qui profert,exspectetur.

572. Primum illud probant eiecti ab Apostolis dæmones, serpentes sublati, haustum sine detrimento venenum, infirmorum curatio,& his similia: vt taceam,quod pius animus, cū re qualibet (quidni cum diuini nominis inuocationen) possit plurimum. *Mar. vlt.*

573. Secundum dubium non est. Illi ipsi, quos iam sæpe produximus, huius rei testes sunt:illi inquam,qui apud Christum à discipulis delati,quod dęmonia eijcerent in eius nomine,quem non sequerentur. Debuerunt quoq; hîc homines intelligere, Christi magnam esse virtutem;quando etiam illi, qui ipsius doctrinam non per omnia probabant,in eius nomine dæmonia eijcerent.

574. Tertium omnes ni fallor, admittunt. Cum enim vox in aërem prolata,nihil sit aliud,quam concussus aër; nihil efficiet, quod non concussus aër præstat. Si pica aut psitacus doceatur nomen Iesu proferre. virescúe alias, quam quodcunque nomen prolatum habebit. *Testim. 1. Reg. cap. 16. q. 4o.*

575. Quod vero quarto loco asserebamus, idem inquam Christi nomen,vt signum quoddam est, vires aliquas habere. facile credet, qui animaduertet dæmones non rebus tantum, verum etiam signis terreri & cruciari.Res clara est,de signo Crucis, quod vbicunq; tandem conspexerint, & quomodocunque formatum sit, odio habent impostores & detestantur,quemadmodum fures,rotas & patibula.

CAPVT

CAPVT XLIII.

Examinatur secundus modus, quo per vsum Reliquarum Sanctorum, Dæmonia ex hominum corporibus eiciuntur.

576. ALtera ratio eijciendi dæmones est per vsum Reliquiarum Sanctorum. Pro hac produximus superius B. Chrysostomi sententẽtiam, Chrysostomo adiungimus semicinctia, & sudaria Apostoli Pauli, de quibus ita S. Lucas: virtutes, inquit, non quaslibet faciebat Deus per manum Pauli, ita vt etiam super languidos deferrentur à corpore eius sudaria & semicinctia; & recedebant ab ijs languores, & Spiritus nequam egrediebantur. Addimus quoque vmbram Petri, qua dæmonibus vim allatam esse haud obscurè insinuatur capite quinto historiæ Apostolorum.

Act. c. 19.

577. Possent pro hoc argumento iam dicta satis esse; verum quoniam hæc exorcizandi ratio magnos & multos habet Aduersarios, pluribus exemplis, rationibusq; illustranda videtur, & explicanda.

578. Ab exemplis initium facimus. Refert B. Hieronymus ad sepulchrum Elisæi. Ioannis Baptistæ, atque Abdiæ rugire consueuisse dæmones. Idem attestatione totius populi Mediolanensis fieri ad sepulchra Prothasij & Seruasij testatur B Ambrosius. Eorundem Prothasij & Seruasij memoria fuit in villa Victoriana ab Hippone regio, munus triginta millibus distante. Portatus est eò adolescens quidam, qui cum, de medio tempore æstatis, equum abluerat, in fluminis gurgitæ dæmonem incurrit. Ibi cum iaceret, vel morti proximus, vel similimus mortuo, tandem dæmone fugam capiente liberatus est, ita B. Augustinus. Nazianzenus tanquam rem omnibus manifestam relinquit, ad Cypriani Martyris sepulchrum dęmonia eiecta. Plurima quoque per catenam S. Petri eiecta esse docet, testantur historiæ. Anno salutis 900. accidit, vt quidam Comes, Otthonis Imperatoris familiaris, occupatus ab immundo Spiritu, seipsum dentibus dilaniarit, iussu vero Imperatoris ad Ioannem Pontifipem ductus sit; atque, vt sacram catenam attigit, erumpens nefarius Spiritus, hominem liberum reliquit. Hoc Vincentius lib. 24. cap. 88. & Chronicon Saxoeiæ. Quibus Belgium notum est, non ignorant apud Gheelam Brabantiæ, ad sacrosanctas D. Dymnæ Reliquias dæmoniacos singulari Dei Opt. beneficio in hunc vsque diem liberari, inquit Bredenbachius. Sic anno 1541. in Sicilia, in templo S. Philippi, qui S Petri discipulus fuit, ducentæ propemodum liberatæ sunt, & quotannis ipso D. Philippi festo die liberantur

Epist. ad Eustoc. de vita Paulæ.

De Protas. & Seruas.

Lib. 22 de Ciuit cap. 8.

Orat 19.

Lib. 7. Collat. cap. 37.

rantur non pauci, quemadmodum quodam in loco refert Thomas Fazellus. Habet hîc locum, quod de S. Bernardo refert Bernardus Bonæuallensis Abbas. Huic, cùm Mediolani in Ecclesia S. Ambrosij, esset celebraturus, puellam adducunt à dæmonio obsessam, auxilium eius implorantes: tum sanctus vir aquam manibus suis iubet superinfundi; quam cùm puellæ bibendam didisset, mox pristinæ sanitati restituitur. Habet quoque hic locum, quod B. Augustinus affert, se Mediolani domum vidisse, quæ à dæmonio vexabatur, & suspensa in illa, parte terræ sanctæ, mox à dæmonij infestatione liberata est. Hinc optimè B Hieronymus dæmoni, qui per os Vigilantij Reliquias contemnentis loquebatur: Tu hoc vilissimo tortus es sæpe puluere. 22. de Ciuit. Cap. 8.

579. Nec mirũ est dæmones aut profligari, aut cruciari Reliquijs: cum vel maiora, vel certè æqualia Reliquiarum attactu, & virtute perfecta esse sciamus. Per has alijs est restitutus visus: alijs redditus vsus pedum, alijs data vita, alij ab incurabilibus morbis liberati. vt benè dictum sit à Patribus Nicænæ II. Reliquias sanctorum esse fontes salutares, quibus Deus nulla beneficia hominibus præstat. Nec hic exempla desiderantur. Mulier quædam fluxu sanguinis laborauerat, annis duodecim, expenderat in medicos, omnes quas habebat facultates. Christum in medio turbæ conspicata, cogitabat si vel simbriam vestimenti eius tangeret, fore vt sanaretur. quid multis? vicit pudorem desiderium sanitatis. clam Dominum accedit. simbriam tangit, & mox sanitati restituitur; Coniicitur in sepulchrum Elisæi prophetæ cadauer hominis cuiusdam defuncti, subito, vbi Elisæi ossa attigit, surrexit homo viuus. 4 Reg. 13. Scribit S. Epiphanius, à plurimis coli solita sepulchra Ezechielis, Isaiæ, & Hieremiæ, ob multa beneficia quæ in ijs locis propter eorundem merita Deus conferebat. Basilius oratione in Mamantem dicit omnibus nota esse miracula, quibus Martyr aliis sanitatem, aliis vitam reddiderit. Refert idem, cum Reliquiæ S. Iulittæ in quendam locum, vbi aquę penuria laborabatur, adductæ fuissent, mox è terra erupisse fontem aquæ dulcissimæ, vt videretur sancta illa, quasi mater & nutrix cõmunis, totam illam regionem lacte suo alere voluisse. S. Gregorius Nazianzenus. Omnia, inquit, potest puluis Cypriani cum fide, vt sciunt hi, qui ipsi experti sunt, & miraculum vsque ad nos transmiserunt. Ambrosius Sermone de Geruasio & Prothasio, & Epistola ad Sororem de ijsdem, inter alia facta refert etiam cæcum, nomine Seuerum, arte Lanionem, omnibus notissimum, fuisse curatum ad contactum feretri, quo Reliquiæ portabantur. B. Augustinus asserit

Act. 3.

in vita eorundem.

Orat. in Iulit.

Orat. in Cypr.

22. de Ciuit. cap. 8. tot facta esse miracula, breuissimo tempore, ad Reliquias S. Stephani, vt multi libri scribendi sint, si omnia referri debeant. Sulpitius, in vita S. Martini, dicit solo contactu vestis eius curatam mulierem à fluxu sanguinis. Legendus est Iacobus Rabus de Miraculis contra Morbachium.

580. Magna sunt quæ diximus; sed illud magis Reliquiarum virtutem probat, quod etiã sudaria, vel vela, (quæ Sanctuaria vel Brandea dicebantur) iis cum tangendi facultas non concederetur, Maiores admouerint, & postmodum his, tánquã rebus sacris, ad res magnas perficiendas vsi sint. de quibus ne longiore simus, consulendus

15. Ian. est Cæsar Baronius in Martyrologio. Quantam autem virtutem, haurirent huiusmodi vela, admota sanctorum tumulis locuples testis est B. Cregorius pp. scribens ad Constantiam Augustam lib. 3. cap. 30. & Gregorius Turonensis de gloria Martyrum cap. 28. & Diaconus in vita Gregorij.

581. Quid, quod non tantum velamina, & panniculi Reliquiis admoti; sed & vestimenta languentium: atque mortuorum, sacris altaribus vbi Sanctorum seruarentur Reliquiæ, superposita, virtutem quandam diuinam hac ratione contraxerint; vt postea infirmis aut mortuis adhibita, præsens remedium attulerint. Pro hac re est Sanctissimus Augustinus, qui ad arguendam Gentilium impietatem complurium miraculorum suo tempore in Affrica editorum catalogum texuit; eandemq; gratiam floribus, qui ijsdem sacrarum Reliquiarum loculis admoueri consueuerunt, impartiri solitam pluribus monstrat exemplis.

22. de Ciuit. cap. 8. 582. Maximis his maiora addimus. puluis etiam atque situs, qui circa Martyrum sepulchra inuentus est, maxima propter Martyres præditus fuit virtute. Fidem huius integram faciunt Patres fere omnes, sed in primis Gregorius Nyssenus; qui de consuetudine prædicti pulueris colligendi hæc ait: Si quis puluerem, quo conditorium, vbi Martyres corpus quiescit, obsitum est, auferre permittat: pro munera puluis accipitur, atque tanquam res magni pretij condenda terra colligitur. Cæterum, quot quantaue miracula, ex collecto puluere circa sanctorum sepulchra iacente, Deus operari

Oratio in Theodorum. consueuerit, verax testis est B. Gregorius pp. qui fideli certaque attestatione refert, ex puluere collecto ex altaris crepidine mortuum esse reuocatum. Multa id genus habet de his: qui pleraque ipse ex-

lib. 3. dialog. cap. 17. pertus est Gregorius Turonensis de Miraculis S. Martini lib. 2. ca. 1. & lib. 3. cap. 12. & lib. 4. cap. 32. & sequentibus. Item lib. 1. de gloria Martyrum cap. 62. & lib. 2. cap. 33. 42. 45.

Nondum

583. Nondum finem facimus. addimus & hoc, quod eriam à Sanctorum loculis ſeparata, ſi tamen in ipſorum impendantur honorem, eandem edendi miracula facultatem aſſecuta ſint: vt de oleo manifeſtum, quo, ex more in Eccleſia antiquitus obſeruato, lampades circa ſepulchra Sanctorum ſolent accendi. eo enim vnctum cadauer filij Irenæi, mox reuixit, vt habet B. Auguſtinus, teſte Baronio. Sic ingentia miracula edita ad oleum ex lychnis, ad Martyrum ſepulturas refert Theodoretus in Hiſtoria Sanctorum Patrum. De ceræ particula, à S. Martini templo delata commemorat Turonenſis, quod igni iniecta totum incendium, quo domus ardebat, reſtinxerit; & nouo miraculo cera, quæ ignem alere eſt ſolita, violentias ignis oppreſſerit. *22. de Ciuit. c. 8.*

584. Vnum adhuc pro Reliquiarum gloria, atque argumenti confirmatione addimus: quod ipſa quoque dira pœnarum inſtrumenta, quibus Martyres excruciati ſunt, magnam virtutem atque vim ex Sanctorum membris hauſerint. Teſtatur id lapis, quo B. Stephani protomartyris brachium eſt percuſſum. de quo S. Auguſtinus, quod plurima per ipſum Anconæ, vbi religiosè ſeruabatur, facta miracula. Teſtantur D. Petri Catenæ. de quibus idem Auguſtinus: Merito, inquit, per omnes Chriſti Eccleſias auro prætioſius habetur ferrum illud pœnalium vinculorum. Si tam medicabilis fuit adumbratio viſitantis; quanto magis catena vincientis. Si inanis quædam ſpecies vacuę imaginis (vmbrę) habere potuit in ſe vim ſalutis; quanto magis de corpore meruerunt attrahere ſalubritatis, ferreo pondere ſacris impreſſa membris vincula paſſionis? Teſtatur craticula S. Laurentij, cuius miraculorum meminit S. Gregorius Papa in Regiſtro lib. 2. epiſtola 33. Hinc optimè Gregorius Nazianzenus: Quorum (loquitur de Martyribus) corpora idem poſſunt, quod animæ, ſiue manibus contrectentur, ſiue honorentur: quorum vel ſolum ſanguinis guttæ, atque exigua paſſionis ſigna idem poſſunt; quod corpora. *Ser 31. & 32. de diuerſis.* *Serm. de Sanctis 29.* *orat. 1. in Iulianum.*

585. Intellexerunt haud dubium hanc Reliquiarum virtutem Maiores noſtri. Id ex quatuor capitibus poſſumus deprehendere. primum eſt, quod longas, & difficiles peregrinationes ad Sanctorum ſuſceperit Reliquias. Quia, inquit, B. Chryſoſtomus, à Martyribus miracula eduntur, magna affatim ad illos multitudo affluit. Alterum eſt, quod ipſas ſtudiosè quęſierint, magna diligentia comparauit, comparatis non alio, quam maximi theſauri loco habuerint. Hinc Theodoretus ad Græcos de Martyribus ſic habet: Animæ triumphatorum Martyrum in cæleſti nunc patria vitam agunt Angelorum

lorum choris interſitæ: eorum vero corpora non ſingula quidem ſingulis monumentis conduntur; ſed Ciuitates, oppida, paganique conuentus hæc inter ſe ſortitò partiti ſunt, laborantibusque animis ac ægrotis corporibus ſalutaria ea confiteri non ceſſant. Tertium eſt, quod eaſdē in ſummo honore indicauerint habendas eſſe. quod pulchre exprimit Gennadius de Eccleſiaſticis dogmatibus: Sanctorum corpora, inquit, & præcipuè beatorum Martyrum Reliquias, perinde ac ſi Chriſti membra, ſinceriſſimè honoranda; & baſilicas eorum nominibus appellatas, veluti loca ſancta, diuino cultui mancipata affectu piiſſimo & deuotione fideliſſima adeundas credimus. Si quis contra hanc ſententiam venerit; non Chriſtianus, ſed Eunomianus, & Vigilantianus creditur. Quartum eſt, quod magni beneficij loco habuerint, ſi ijs locis, vbi Sanctorum Reliquiæ conſeruarentur, ſua haberent ſepulchra. In Conſtantinopoli, inquit D. Chryſoſtomus, Reges noſtri magnam gratiam putant, non ſi prope Apoſtolos, ſed ſi vel extra eorū veſtibula, corpora ſua ſepeliantur, fiantque piſcatorum Oſtiarij Reges.

Homil quod Chriſtus Deus.

586. Quæ diximus, egregiè, ni fallimur, noſtrum argumentum confirmant. pluribus opus nō eſt. finem facimus, ſi quam ob cauſam per Reliquiarum vſum Deus dæmonia expelli voluerit, paucis docuerimus; ſimul etiam expoſuerimus, verēne aliqua virtus Reliquijs inſit quam dæmones ferre uequeant.

587. Prioris non male dixerimus duas eſſe cauſas. altera eſt, Chriſti diuinitatis & diuini numinis confirmatio; altera ſanctitatis eius, ad cuius Reliquias dæmonia profligantur, declaratio. Et nunc duo hæ cauſæ ſimul concurrunt; nunc altera tantum locum habet.

588. Olim, quando etiam ad Domini nominis Inuocationem miracula edebantur, Chriſti gloria maxime erat propoſita. Quocirca non tam mirabantur homines illa, ad quorum præſentiam attactumque dæmonia eiiciebantur; quam, in cuius virtute eiicerentur: ſicque non tam ad prædicandos Chriſti Apoſtolos atque diſcipulos excitabantur; quam ad Chriſtianam religionem complectendam vergebantur.

589. Sequentibus & noſtris, temporibus ſtabilita iam Chriſtiana religione quæ ad Reliquias miracula eduntur, ſanctitatis ferè ſunt argumenta. vult enim Deus eos, qui ſibi miniſtrant, honorari: ad quam rem cum miracula, dæmonumque eiectio. plurimum faciant; ad ſanctorum Reliquias & pulueres hæc vult fieri. ſic ſcilicet de Sanctis maiorem ſanctitatis opinionem concipiunt homines, ſic maiorem ipſis honorem impendant, feruentius ipſorum patrocinia implorant,

Pag. 12.

plorant, & tutius meritis confidunt, quamquam & in his quoque Christi gloria proposita est.

590. Sed tamen (quod secundo loco explicandum erat) vis naturalis, qua dæmonia profligantur, nulla vel Reliquiis, vel ijs, quæ cum Reliquijs coniuncta sunt, inesse dicenda est. Quam enim aliam rebus corporeis. quàm corpoream, inesse dicemus? at qua dæmones pelluntur, illam non oportet esse corpoream. Corporea nihil ad profligandos dæmones, nihil ad res, quæ naturæ vires superant, facit.

591. Diuina igitur virtus est, qua dæmones eiiciuntur. Id in simili causa egregiè demonstrat Apostolus Petrus. Cum enim aliquando quendam ex vtero claudum curasset, & ob id omnium in se oculos vultusque conuertisset, hac oratione à se, in Deum patratum miraculum amolitus est: viri Israelitæ, inquit, quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi Nostra virtute, aut potestate fecerimus hunc ambulare. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus Patrum nostrorum, glorificauit filium suum Iesum. In fide nominis eius, hunc, quem vos nunc videtis & nostis, confirmauit nomen men eius: & fides, quæ per ipsum est, dedit integrā sanitatem istam in conspectu omnium vestrum. ita Petrus. Act. 3.

592. Interim reliquijs etiam dæmonum exilia, atque prodigia alia tribuuntur. quia quamuis Deum authorem primum, & summum habeant; alias tamen etiam possunt habere causas. Non ignorabat Dominus in digito Dei eiici dæmonia; sed tamen & homines verè dæmonia eiicere hac oratione confirmat: In nomine meo dæmonia eiicient. Mar. vlt:

593. At, quam causæ rationem in hoc negotio Reliquiæ subeunt? Instrumentalis suspicor. Per Reliquias Deus, tanquam per instrumenta quædam, dæmones pellit, quemadmodum eosdē per ignem tanquam iustitiæ instrumenta torquet, & punit. Sed hæc alium locum requirunt, nostra persequamur.

CAPVT XLIV.

Examinatur tertius modus, quo per vsum signi Crucis Dæmonia ex humanis corporibus eijciuntur.

CRucis rationes & considerationes variæ sunt. Aliud crucis Christi, aliud signi crucis Christi nomine intelligimus. Crucem dicimus illud ipsum lignum, in quo Dominus salutem nostram operatus est; Signum crucis, quidquid illud sensibus affert. De signo hic quęstio est. Nam crux ipsa ad præcedens, de Reliquijs, caput pertinet.

595. Signum verò Crucis duplex potest distingui. alterum permanens est, alterum transiens. Permanens aut ex ligno, aliaue solida materia fit; aut colore in plano effigiatur. Transiens, mox vbi formatum est, esse desinit. Illud in eodem genere ponitur, cum Imaginibus, hoc inter rationes, quibus dæmonia profligantur, superius constituimus.

596. Huius Transeuntis duplex vsus est. quoddam homines sibi imprimunt, (vt cum pietatis studio cruce vel frontem, vel pectus, vel os muniuit) quoddam alijs à se, vt fit in Sacramentorum, maxime vero Baptismi, Confirmationis, & Extremæ vnctionis administratione, & quando fideli populo in Ecclesia, ab Episcopis & Sacerdotibus, benedicitur.

597. Vterque modus antiquissimus est, & non cum paruo fidelium fructu frequentatus. quod, vt in alijs multis, ita in dæmonum eiectione, & profligatione licet deprehendere: cum nouum non sit ex humanis corporibus, virtute Crucis, ipsos eiici, quemadmodum grauissimus testis est, quem superius produximus Lactantius Firmianus.

598. Nec hîc desunt exempla. Ex multis pauca afferimus. Gregorius Lingonicus Episcopus ex energumenis ad se adductis, tantum signo Crucis iubebat dæmonia discedere, vt loquitur Gregorius Turonensis in vita Patrum. Eodē signo eadem à muliere quadam exegit Albinus Andeganensis Episcopus; quemadmodum testatur Vincentius. Scribit Epiphanius Ioſephum quendam nondum Christianum Christi Cruce dæmonia eieciſſe; & deinde Christianum effectum eodem signo Iudæorum incantationes destruxisse.

cap. 7.

Lib. 23. cap. 143.

Hæres. 30.

599 Mirum vero non est Crucis signo dæmonia ex hominū corporibus pelli. etiã extra homines constituti, huius vim ferre nequiuerunt, si quando ipsa Christiani olim hoc aggrediebantur & oppugnabant. Expertus est vim Crucis Gregorius Neocæsarienſis, quem sæpe contra dæmones his armis depugnasse testatur Gregorius Nyssenus. Expertus est Miles Georgius, qui iisdem simulachrum Apollinis confrigit; cum in templum Apollini immolaturus, iussu Diocletiani esset adductus. testæ Metaphraste. Experta S. Margareta, quæ Crucæ dæmonem, in forma Draconis sibi appropinquantem, profligauit: vt idem Metaphrastes scribit. Expertus Sãctissimus Anthonius, qui hoc armorum genere, omnibus Nequam Spiritibus fuit terribilis: quemadmodum B. Hieronimus docet. Refert quoque Gregorius Nyssenus Diaconum Gregorij Neocæsarienſis, Crucis signo munitum exiuisse noctu incolumem ex balneis, inter innumera-

In eius vita.

In eius vita.

27. Iaiij.

In vita Pauli.

In vita Neocæsarienſis.

merabilia ſpectra; ex quibus nemo eorum, qui noctu intraſſet, vnquam viuus exierat. Refert Lactantius, præſente Chriſtiano, qui frontem Cruce ſignauerat, Diabolum non auſum fuiſſe Imperatori reſponſum dare. Lib. 4. c. 27.

600. Adde, quod quamuis etiam pietatis ſtudio hęc Crucis arma contra dæmones non ſumerentur; dæmones tamen afflixerint, & grauiter torſerint. Notum eſt exemplum Iuliani, qui dũ pro Chriſtianorum cõſuetudine, ipſe abiuratus Chriſtianus, ſe Cruce ſignat, dæmones, quos euocauerat, fugat. Sic Lucianus, Epicureus licet, & cuiuſuis Religionis illuſor, tradit Eucratem dignum fide virum, cum annulum accepiſſet ex ferro, vt ait, ex quapiam Cruce facto, aduerſus prauos dæmones redditum eſſe ſecurum. Itaque, inquit Cæſar Baronius, quemadmodum Iudæi Exorciſtæ, licet in Ieſum Chriſtum non crederent; tamen quod ſcirent à Paulo, & alijs Chriſtianis in nomine Ieſu pelli dæmones, & ipſi eodem nomine ad dimouendos eos; ab obſeſſis hominibus vtebantur: ita Magi, quod à Chriſtianis fæliciter factitari videbant, nimirum Crucis virtute eos dæmonibus imperare; & ipſi ad coercendos, cum opus eſſet, impetus dæmonum ſigno Crucis vti voluerunt. Nazian. Orat. in Iulianum. In Philopſ. Anno Chriſti 60. Lib. de ſ. ſpir.

601. Habent hîc ſuum locum egregiæ Patrum ſententiæ. D. Baſilius Crucem vocat ſaluberrimum remedium ad pellendos dęmones. Ephrem aſſerit inſuperabilem Chriſtianorum armaturã. Idem libro de armatura ſpirituali, ſic ait: Sicuti vice Crucis ſigno te muni: validiſſima eum armatura eſt. Origines ni eandem ſententiam loquitur. Timor & tremor, inquit, cadunt ſuper dæmones, cũ ſignum in vobis viderit Crucis fideliter fixum. Idem homilia 8. ad diuerſos ſic habet: Immortale laborum (Crucem) portemus in frontibus noſtris. Cũ dæmones. hoc viderint, cõtremiſceat, qui aurata capitolia nõ timẽt B. Auguſtinus ad Catechumenos docet idcirco eos Cruce ſignari vt dæmonibus ſint terrori. B. Antonius, teſte Athanaſio, contra omnes terrores, ſolo crucis ſigno iubebat ſecuros eſſe Monachos. Paulinus pro cruce ſic cecinit: De penit. c. 3. Cap. 2. Hom. 6. in 5. c. Exodi. 2. de ſymbolo. in eius vita. Natal. 8. S. Felicis.

Nos crucis inuictæ ſignum, & confeſſio munit,
Armatiq; Deo mentem, non quærimus arma
Corporis: & quanquam membris videamur inermes,
Arma tamen gerimus, quibus & ſub pace ſerena
Contra incorporeos animis decernimus hoſtes.

Quocir-

Catech 9. Quocirca non otiosa est hæc Cyrilli exhortatio: Non pudeat inquit; vos Christum crucifixum confiteri; sed in fronte confidenter signum crucis digitis imprimatur, & in aliis omnibus Crux fiat: in panibus comedēdis, & in poculis bibēdis: & in egressu & in ingressu: ante somnū recumbendo, & surgendo: eundo & quiescendo. Magna hæc est custodia: quæ propter pauperes gratis datur: sine labore propter infirmos; cum à Deo sit hæc gratia & timor dæmonum: triumphauit enim de illo hoc signo. Ostenta illi audacter. quando enim viderint crucem, recordantur crucifixi: metuunt enim eum, qui contriuit capita draconis. ita Cyrillus Hierosolymitanus.

602. Et profecto haud dubitauerim hanc præcipuam, aut certe inter præcipuas, causam esse, cur tantus vsus crucis apud Christianos omni tempore fuerit; vt (quemadmodum loquitur Tertullianus) triuerit frontem crucis signo, ad omnem progressum atque promotum; ad omnem aditum & exitum: ad vestitum, ad calceatum, ad lauacra, ad mensas, ad lumina, ad cubicula, ad sedilia; breuiter, quacunque nos conuersatio exercet: vt mirum non sit, quod Theodoretus refert, militem quendam inde agnitum esse Christianum, quod ad omnem potum signaret poculum.

de Coro. milit. cap. 3.

Lib. 3. c. 16.

603. Quod si veterum historias repetamus, & quas res Deus per crucis signum voluerit perficere, atque adeo perficerit; diligentius expendere: neque mirabimur, quod dæmones crucis signum ferre nequiuerint; neque quod religiosissimè illo vsi sint Maiores nostri. Incredibilia propemodum sunt, & infinita pro hac re argumenta. Refert Palladius in historia Lausan senem quendam, cum in puteo aspidem vidisset, signo crucis puteum muniuisse, ac deinde sine timore aquam hausisse, & haustam sine vllo detrimento bibisse.

Cap. 2.

Cap. 54. Alium item fuisse, qui signo crucis munitus in mediis flammis longo tempore perdurarit. legisse etiam se librum Hippoliti de virgine, quæ cùm corporis sui copiam Iudici negasset, in prostribulum sit detrusa, sed signo crucis liberata. Testatur Theodoretus, per Iulianum & Martianum Martyres, ingentes dracones signo crucis occisos esse: Sanctos item Aphraatem & Macedonium Petrum, & alios, eodem signo varios morbos curasse. Cæco cruce lumen oculorum restituit Eugenius Episcopus, vt habet Victor Vticensis de persecutione VVandalica: & Laurentius Martyr, vt notauit Ado Treuirensis. Iussus erat ab Imperatoritoris Diocletiani Præfectis Tiburtius, aut simulachris immolare, aut super ardentes carbones ambulare: Posterius Martyr eligit, sed signo crucis se muniens, aduersi patitur nihil. ita Metaphrastes. Archidiaconus quidam, vt scribit D.

Cap. 149.

In vita ipsorū

Grego-

Gregorius Episcopo Sabino venenum propinauerat; hic cruce facta venenum sumit, & molestiam sensit nullam. Post mortem Iuliani Imp. mare terminos egressum, quasi nouum diluuium minabatur: rei nouitate perculsi indigenæ in Epidauro Dalmatiæ ciuitate, S. Hilarionem adducunt, atque in littore constitutum rogant; vt precibus suis mare, iramque Dei auerteret. quid Hilarion? Tribus in arena crucibus factis, manus contra fluctus eleuat; & ecce, subito in modum muri eriguntur & quasi vim sibi fieri sentientes, paulatim recedunt. Hoc Hieronymus. Quo tempore Mauritius rerum potiebatur, veniunt Turcæ Constantinopolim à Rege Cosdroa missi. Interrogati ab Imperatore, cur signum crucis in frontibus gererent (omnium enim frons cruce signata erat) cum cruci nullum honorem putarent deferendum; responderunt signum hoc ingẽtis beneficij esse symbolum; hoe se olim à seuiẽte peste liberatos fuisse, cum à Christianis edocti tali signo frontẽ signassent. ita Nicephorus. S. Martini hæc ad Iulianum oratio fuit. Ego, inquit, signo crucis, non clypeo protectus, aut galea, hostium cuneos penetrabo securus. Prudentius, pro hac re, in hymno ante somnum sic cecinit. *i. vita Hilar.* *Sulp. in vita eius.*

Fac cum vocante somno / *Crux pellit omne crimen*
Castum petis cubile, / *Fugiunt Crucem tenebræ,*
Frontem locumq; cordis, / *Tali dicata signo*
Crucis figura signet. / *Mens fluctuare nescit.*

His addimus vnum ex Augustino, & quidem Augustini verbis. In Carthagine, inquit, Innocentia religiosissima fœmina, de primariis ipsius ciuitatis, in mamilla cancrum habebat; rem sicut medici dicunt, nullis medicamentis sanabilem. Hoc illa à perito medico, & suæ domui familiarissimo acceperat, & ad solum Deum orando se conuerterat. Admonetur in somnis appropinquante Pascha, vt in parte fœminarum obseruanti ad baptisterium, quæcunque illi primitus baptizata occurrisset, signaret ei locum signo crucis Christi, fecit & confestim sanitas secuta est. Hæc Augustinus. *22. de Ciuit. Cap. 8.*

604. Quæ cum ita sint, mirum est nostris temporibus inueniri homines, qui nullam crucis vim contra dæmones esse velint: tribuant etiam eorundem astutiæ, si quando ad hoc signum discedunt, quasi æquam, hominum superstitionem hac fuga, quam simulare dicuntur, fouere & promouere intendant.

605. Si in dæmonum fuga vim crucis nullam agnoscunt; quid dicent, ad tot tanta, tam certa prodigia, quæ solo crucis signaculo sunt perfecta? ad profligatos morbos? ad restitutam sanitatem? ad haustum siue detrimento, & salutis iactura venenum? ad sublatos in-

gentes dracones? ad fractos & repulsos maris fluctus? ad hostes prostratos? ad deiecta, & cõfracta simulachra? ad innumera alia, quæ dæmonis arte perfici non potuerunt?

606. Mirum est posse dæmonibus vim hanc tribui, cum vniuersa antiquitas illam, non dæmonibus, sed signaculo tribuerit crucis: Mirum est dici posse, superstitionis hæc esse argumenta cum à viris sanctissimis, qui dæmonum coniuratissimi hostes fuerunt, veluti Christianę religionis firma prędia, ad omnia aduersa profliganda, fuerint assumpta. Mirum est dici posse illos collusisse cum dæmonibus, quorum nec viuorum præsentiam, nec mortuorum cineres Nequam spiritus sustinere potuerunt.

607. Nos hic dæmonum non astutiam, sed infirmitatem intelligimus, quando ad crucis signum discedunt. Vt in alijs omnibus, quę Thesi 610 recensuimus, ita in dæmonum eiectione crucis virtutem agnoscimus. Crucem ad pellendos Spiritus saluberrimum remedium, cum Basilio, credimus, & profitemur. Veniat, dicimus cum Athanasio (libro de Incarnatione & salutari Domini aduentu) veniat, inquam, qui istorum dictorum experimentum capere velit, & in ipsis præstigiis Dæmonum, & impostoris vaticiniorum, & in miraculis Magiæ, vtatur signo crucis ab ipsis derisо, nomenque Christi inuocet; & videbit, quomodo eius rei metu Dæmones fugiant, vaticinia conquiescant, magiæ & veneficia iaceant. Hactenus Athanas.

608. Sed quæ causa est quæret aliquis, vt ad Crucis signum Dæmones fugiant? Quæstio hæc, etsi curiosa videatur, non tamen inutilem habet disputationem. quæritur enim, sitne aliqua virtus in cruce quæ dæmones torquent, aut potius odium ipsius crucis in ipsis tantum sit, vt potius cum dedecore malint cedere, quam cum molestia crucem sustinere.

609. Et virtus quidem duobus modis signo huic inesse intelligi potest: prior est, vt quemadmodum cæteris rebus virtus impressa est, qua agant, ita quoque signo crucis sit impressa. posterior, vt non quidem ipsi virtus sit impressa, sed tanquam instrumentum Dei assumatur, quod Deus ex se, atque opere operato, vt in scholis loquimur, valere velit, ad dæmones profligandos.

610. Dici nullo modo potest Cruci, quæ in aere formatur, aut fronti imprimitur, vim ea ratione inesse, qua sua rebus naturalibus dicitur inesse. Si quod naturæ viribus habeat, consideremus, vires nullas alias hæc crucis signatio in aere facta habebit, quam quæcunque digito aut manu hominis in aere formata figura.

611. Quod Deus cruce, tanquam instrumento, &, vt diximus, ex opere

opere operato dæmonia profligari velit, admodum est verisimile: & quidem si non aliunde, certe ex illo, quod sæpe homines Iudæi & Ethnici sine vera fide, aut deuotione signo crucis adiuti sint. hoc de Iuliano testatur Nazianzenus; de Iosepho Hebræo Epiphanius. *orat. in Iulian. hæres. 30.* quibus addimus Hebræum alium, cuius B. Gregorius meminit: & insignem B. Augustini sententiam; qui ita loquitur (quæstione 79. q. 83.) Nec mirum, inquit, quod hæc signa valent, cùm à bonis Christianis adhibentur: quando etiam cum vsurpantur, ab extraneis, qui omnino suum nomen, ad istam militiam non dederunt. propter honorem tamen excellentissimi Imperatoris valent. Cum autem non cedunt signis his huiusmodi potestates; Deus ipse prohibet occultis modis, cum id iustum atque vtile iudicat. Nam nullo modo vlli Spiritus audent hæc signa contemnere. contremiscunt hæc, vbicunque illa prospexerint. ita B. Augustinus. *lib. 3. dial. c. 31.*

612. Hominum pietas, vt ad alia omnia, Apostolo teste, ita etiam hic vtilis est, & valet. Quando enim signum hoc pietatis studio assumunt, Christi merita, crucis signo quasi expressa, postulant, & inuocant. Quocirca dæmonibus signum crucis opponere, est Christi passionem opponere, & Deum per Christi merita inuocare. An non hæc plurimum valent? *1. Timot. 4.*

613. Sed odium dæmonũ maximè hic valet. Incredibile est, quantum sit illud erga Christi Crucem. Itaque vt nos res inuisas & odiosas, ita illi crucem detestantur & fugiunt.

614. Odij huius, ni fallor, causæ duæ sunt. præcipua est, quia signo hoc, vires eorum fractæ, & regnum dissolutum. Christus enim (inquit Apostolus) chirographum decreti, quod erat cõtrarium nobis, tulit de medio, affigens illud cruci, expolians Principatus & Potestates, traduxit palam confidenter, triumphans illos in semetipso. Quocirca vt canis baculũ, quo percussus est, detestatur, ita diaboli crucẽ. *Coloss. 2.*

615. Altera causa odij ex fructu, quem ex signo fideles capere possunt, oritur. Neque enim hic paruus est. Atque, vt non dicam hoc signo refricari passionis Christi memoriam, quæ maximam emolumentum importat, explicat idem primo totam perfectionem Christianam. Profundum crucis insinuat fidem, sublimitas spem, latitudo charitatem, lõgitudo perseuerantiam, quæ si in Christiano inueniuntur: perfectum constituunt. Explicat deinde effectum Christi passionis, qui est cœli patefactio, quod cacumen crucis insinuat, inferni vastitas & solitudo, quod productio eiusdem ad pectus vsque, & totius orbis redemptio & salus, quod productio manus à sinistro ad dextrum latus. Hactenus de tertio modo.

CAPVT XLV.

Examinatur modus quartus, quo per vſum rerum conſecratarum Dæmonia ex humanis corporibus eijciuntur.

616. QVarta ratio dæmones eijciendi eſt, vt diximus, per vſum rerum conſecratarum. Hæc à præcedentibus tribus hoc videtur differre, quod quamcunque in dæmonia poteſtatem habet, illam accipiat, per orationem & verbum Dei; cum priores illæ, non ab Eccleſiæ oratione, ſed aliunde vim ſuam habeant.

617. Ratio hæc ſimplex non eſt, quemadmodum nec vnum eorum genus, quæ conſecrantur & benedicuntur. Benedicitur aqua, Benedicitur ſal, benedicuntur herbæ, benedicuntur Imagines cereæ, quas, ab effigie ceræ impreſſa, Agnus Dei dicimus. & quidē benedicuntur hæ res, non ob eum finem, vt à dæmonum infeſtationibus ſint liberæ, (quomodo aliæ quædam benedicuntur,) ſed vt iis contra dæmonum infeſtationes, & moleſtias vtamur.

618. Quod dicimus, ex formulis, quibus Eccleſia in harū verum benedictione vtitur, licet colligere. In ſalis benedictione ſic orat. Immenſam clementiam tuam, Omnipotens ęterne Deus, humiliter imploramus, vt hanc creaturam Salis, quam in vſum generis humani tribuiſti, benedicere, & ſanctificare digneris; vt ſit omnibus ſumentibus ſanitas animæ & corporis; & quidquid ex eo tactum, vel aſperſum fuerit, careat omni immunditia, omniq́ue impugnatione ſpiritualis nequitiæ. per Domin. In conſecratione aquæ hac forma vtitur: Deus, qui ad ſalutem humani generis maxima quæq; ſacramenta, in aquarum ſubſtantia condidiſti: adeſto propitius inuocationibus noſtris, & elemēto huic multimodis purificationibus præparato virtutem tuæ benedictionis infunde; vt creatura tua myſterijs tuis ſeruiens, ad abigendos dæmones, morboſq́ue pellendos diuinæ gratiæ ſumat effectum &c. Sic dum herbas, & ramos benedicit, rogat, vt quicunque ex iis acciperint; accipiant ſibi ad protectionem mentis & corporis &c. Dum Cereas Imagines, inter alia ſic orat: Quęſumus, Domine, hos Agnos, quos de Cera virginea in tuum honorem formauimus, ſacra & perenni vnda, balſamoq́ue ſacri Chriſmatis perfuſos, benedicere, ſanctificare & conſecrare digneris: quatenus à te benedicti, virtutem accipiant contra omnia diabolica tentamenta: & omnes portantes tuti eſſe poſſint, inter aduerſa & proſpera; vt tua conſolatione accepta, nullum periculum timeant, nullamq́ue formident vmbram: nulla ſeuitia diabolica, aut verſutia

humana

humana iis noceat, ſed fortitudine tuæ virtutis roborati, tua conſolatione glorientur; qui verè paracletus diceris, &c.

619. Hæ Eccleſiæ ſunt precationes. Quem harum effectum eſſe iudicamus? Si, quod Dominus dixit: quidquid petierimus Patrem in eius nomine, conſecuturi ſumus, an hic noſtro deſiderio fruſtrabimur? & cum oramus, vt creaturas ſuas ad dęmones profligandos valere velit, vota noſtra reijciet? *Ioan. 14.*

620. Fortè non in eius (Chriſti) nomine hæc à Patre petuntur: Sed peti finis ſingularum, quo per Dominum noſtrum, &c. tribui poſtulamus, probat. Forte, quod verbis confitemur, rebus negamus, dum quod ſuperſtitioſum eſt, & diuinis legibus contrarium, poſtulamus. Et quid illud? quod Creaturas benedici volumus? quod iam benedictas volumus valere ad res prodigioſas perficiendas? quod ad dæmones profligandos vim tribui rogamus? Sed hęc ſuperſtitioſa non ſunt. Non aduerſatur diuinis legibus creaturarum benedictio. Non Opinio, quod benedictæ ad res prodigioſas valeant; Nec opinio, quod valeant ad dęmonum ex humanis corporibus eiectionem. Docemus hæc tria.

621. Primum omnium, Creaturas benedicere ſuperſtitioſum nō eſt; diuinis contrarium legibus. Quod ſuperſtitioſum eſt, omnibus ſuperſtitioſum eſt; quod diuinis legibus repugnat; nec ipſe Deus vult ſibi eſſe permiſſum. quid inde? quid? ſuperſtitione vacare creaturarum benedictionem; non repugnare diuinis legibus. quamobrem vero? quia Deum creaturas benedixiſſe tam eſt certum, quam quod certiſſimum. *Geneſ. 2.*

622. Fortè, quia à Deo Creaturæ benedictæ ſunt, ne ſecundò benedicantur, cauendum eſt. cur quæſo? an quod ſemel bene factum eſt, ſecundo fieri nequit, vbi nulla lex eſt, quę, ne factum repetatur, prohibet? Sed nec eo, quo Deus, fine nunc creaturas benedicimus. Nos benedictione petimus ad morbos pellendos, dæmonesque eijciendos valere: hoc in prima rerum conditione, quando ipſis Deus benedixit, propoſitum non fuit.

623. Adde quod nec Saluator culpa careret. Neque enim ſemel hac benedictione ille vſus eſt. vſus eſt antequam ex hac vita diſcederet; & poſtquam glorioſus à morte reſurrexit. vſus eſt in deſerto, & in Emaus. An forte quā initio conditi orbis rebus omnibus Deus benedictionem contulit, illa ad panes, quibus Dominus benedixit, non pertinet? *Ium. 6.* *Luc. 22.*

624. Quas res poſſumus maledicere; eaſdem benedicere poſſumus. Hoc nullus negauerit. At creaturas maledicere poſſumus: po-

Marc. 11. terimus igitur & benedicere. Assumptio certa est, quoniam & in noua lege maledixit Dominus ficum; & in veteri, si quando occultum
Num 5. crimen adulterij prodi debuit, id aquis à sacerdote maledictis, deus fieri voluit.

625. Noua res in Christi Ecclesia non est Creaturarum benedi-
Marc. 7. ctio. Magnam habet authoritatem à veneranda antiquitate. Oleum, quo Apostoli infirmos curabant, benedictione mystica hanc virtutem habebat. Benedictum oleum fuit, quod per Proculum Chri-
Ad Scapul. c. 4. cap. stianum administrari solitum scribit Tertullianus. D. Basilius lib. de Spiritu sancto docet Apostolicam esse Traditionẽ, quod aquam benedicimus. Sed antiquitatem probat maximè Oratio, quæ inter Constitutiones à Clemente conscriptas reperitur: vbi sic dicitur: Domine Sabaotth, Deus virtutum, creator aquarum, & dator olei, misericors & benigne, qui dedisti aquam, ad potum & munditiem; oleum ad exhilarandam faciem in exultatione letitiæ: ipse quoque nunc sanctifica aquam, & hoc oleum, in nomine eorum, qui attulerunt, & da virtutẽ sanitatis effectricem, ægritudinum expultricem, dæmonũ fugatricem, omnibus insidiis aduersariam, Per Christum, qui est spes nostra, quo cum tibi gloria, & honor, & cultus, cum Spiritu sancto. Amen.

626. Cæterum, quemadmodum noua non est, ita nec rara fuit, in Christi Ecclesia, Creaturarum benedictio. Hoc primum, in aqua,
De Baptismo Catech. 3. multorum testimonio clarum est. Dionysius de Ecclesiastica Hierarchia dicit aquam sacris inuocationibus consecrari. Cyrillus do-
Lib. 1. Epist. 3. cet simplicem aquam fieri sanctam, inuocatione Dei. Cyprianus.
Li. de his quæ myst. initiantur. c. 3. Oportet, inquit, aquas prius mũdari, & sanctificari à Sacerdote. Ambrosius docet aquam, nisi signo Crucis prius sacretur, nullum habere vsum in Ecclesia. Denique benedictæ aquæ meminerunt Epiphanius hæres. 30. Theodoretus lib. 5. cap. 21. Augustinus homil. 27. ex 50. homil. libro, & sermone 19. de Sanctis, & lib. 6. in Iulianum cap. 8.

627. Similia pro aliarum rerum consecratione & benedictione sunt testimonia. Benedictionis olei meminerunt Clemens, Dionysius & Tertullianus locis citatis, & Augustinus tractatu 118. in Ioannem Benedictionis panis extra Eucharistiam B. Augustinus libro. 2. de peccatorum meritis cap. 26. & Paulinus in epistolis ad Alipiũ & Romanianum: quæ sunt 35. & 36. inter epistolas D. Augustini. Benedictionis Cerei paschalis Strabo cap. 30. & Patres in Concilio Toletano IIII. can. 8. Benedictionis Palmarum, & Cinerum B. Maximus, cuius extant homiliæ inscriptæ in die Cinerum & in Dominica Palmarum, &c. Hæc pro primo Capite.

628. Sequitur, vt doceamus (quod ſecundum erat) ſiue crimine fieri, quod Creaturæ ad prodigioſos effectus, & qui naturam ſuperant, adhibeantur. Pro hoc autem argumento egregie militant ſacrarum Scripturarum documenta, non ex veteris ſolum, verum etiam ex noui teſtamẽti libris deprompta. Laborans incurabili morbo Naamam Syrus: venit ad prophetam Eliſeum, ab eo ſanitatem petiturus: & ecce, poſtquam, vt iuſſus, ſepties in Iordane ſe lauit, mox aquarum beneficio priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt. Quam prodigioſum eſt, quod Num. 5. legitur; vt ad ſumptam aquam, in quam maledicta congeſſiſſet Sacerdos, adulteræ cõputreſcat femur; & tumens vterque diſrumpatur? Hæc veteris teſtamenti. Noui eſt illud, quod Euangeliſta refert oleo vſos eſſe Apoſtolos in infirmitatum quarumcunque expulſione; & quod de aqua probaticæ dicitur ab Angelo mota, quæ primum ipſa intranti præſentiſſimam ſanitatem afferebat. 4. Reg. 5. Mar 7. Ioan. 5.

629. Prẽterea nec in ijs rebus, de quibus eſt diſputatio, hîc deſunt exempla. Docemus id primum in aqua benedicta. Magnam lacuſtarum vim anima conſumentem hac aqua profligaſſe B. Aphratem narrant Theodoretus. Eadem aqua in quatuor partes fuſa eoſdem ex horto quodam abegit, Theodorus Sicæorum Archimandrita; vt habet Metaphraſtes, quemadmodum eodem teſte alios Ancyrænorum iumenta à ſeuiente peſte liberauit. Confregit hac tumeſcentes & inualeſcentes maris fluctus, quos dæmon, viri ſancti in Angliam aduentum impedire volens, excitauerat, Sanctus Germanus, vt habet Beda in Hiſto. Angl. Quintianus Auernæ Epiſcopus donum Hortenſij cuiuſdam, in qua febris omnes corripuerat, hac aſperſit; & mox ſanitas ſecuta eſt. ita Gregorius Turonenſis. Hac morti proximum filium Eueliæ, mulieris Antiochenæ liberat, & ſanitati reſtituit B. Chryſoſtomus, teſte Metaphraſte; quemadmodum iam extremis corporis partibus mortuum famulum Comitis cuiuſdam Anglicani Guitbertus Hyberniæ Epiſcopus; vt in eius vita habet venerablis Beda. Sanauit hac paralyticum S. Brigida (Surius in eius vita) leproſum & cæcum S. Theodorus cuius ſuperius meminimus: febri, & difficultate partus laborãtes D. Bernardus, vt in eius vita ſcribit Bernardus Bonauallenſis. Præterea Gothus quidam in itinere ex equo cadens, coxam confregerat, vt B. Gregorius ſcribit. rogat mox Fortunatum Epiſcopũ Tudertinum pro ſalute. Ille aqua benedicta coxam aſpergit; & ecce, omnis fractura ita ſolidata eſt, vt lecto ſurgeret, & aſcenſo equo iter inceptum perficeret. B. Marcellus, Epiſcopus Apameæ, omnem diaboli conatum, ne Iouis Apa-

In eius vita. In eius vita. Lib. 1. c. 17. In eius vita. 13. Nouemb. Cap. 25. Lib. 2. c. 3. Lib. 1. Dial. c. 16.

meni

meni famosum delubrum comburreretur obnitentis, aquæ, crucis signo, benedictæ, vsu penitus superauit. Rem hanc fusius describit
Lib. 5. c. 21. Theodoretus. Henricus Raceburgensis Comes captos tenebat Parisios multis tormentis in eos seuiens. Intercessit pro ipsis Euernoldus Raceburgensis Episcopus, sed nihil proficit. Dies erat solennis paschæ, cum captiui in catenis sub custodia starent in Ecclesia. Circuiens Pontifex, cum fideles aqua benedicta aspergeret, capituorum quoque aspergẽs catenam, dixit: Dominus soluit compeditos. quid
Cap. 42. deinde? Mox catena diffilit, illis liberè discedentibus. In facti testimonium catena seruatur, hæc Krantius lib. 5. Vandaliæ.

630. Nimij fuimus in exemplis pro Aquę benedictæ virtute confirmanda. Non dubium, tædium nostra oratio afferret, si similem syluam in reliquis produceremus. Modus igitur orationi imponendus est. sufficiet vnum aut alterũ in alijs producere. Igitur oleo
In eius vita. Lib. c. 21. & 29. benedicto plurimos curauit Hilarion teste B. Hieronymo. eodem ad sanitates impertiendas vsos esse Monachos Aegipti scribit Sozomenus & ante ipsum Ruffinus.
Lib. 2. 4.

631. Salis benedicti meminit Gregorius Turonensis in vita S. Monegundis, quę anno Domini 560. vixit. Rogabatur illa, vt quia mortua infirmis, (quod viua fecerat) mederi non posset, oleum salemq; benediceret, quæ ægrotantibus benedictionem flagitantibus ministrarentur. Paret votis, & quidem cum plurimorum emolumento.
Ibidem. quoniam, vt idem Gregorius loquitur, de memorata benedictione multi post eius transitum ægroti incolomitatis beneficia sunt experti.

632. De cerea Imagine, quæ Agnus Dei dicitur ita scribit Molanus, Anno 1568. cum Princeps Auriacus numeroso exercitu in Brabantiam irrupere tentaret, in agro Iuliacensi, prope Traiectum ad Mosam quendam Hispanũ captiuum habuit, quem capitis damnatum, milites arbori alligatum sclopetes vel bombardis occidere conabantur: verum frustra sua in illum emiserunt tormenta ænea. Tantum enim abfuit, vt illum sic arbori alligatum bombardis transuerberare, vt nec creberrimis emissionibus ledere potuerit. Quo viso obstupefacti, ceperunt eum suis spoliare vestibus, arbitrantes hominem occultis quibusdam armaturis communitum, quas vis tormẽtorum penetrare non potuerit: verum nihil præsidij ab ipsis inuentum fuit præter dependens ex collo amuletum Agni: quo eidem sublato, primo ictu bombardæ extinctus occubuit. Hæc Molanus teste Petro Matthæo in VII. decretalium. Plura huius generis nostra ætas obseruauit, & eorum superstitum adhuc testimonio, qui

virtutem

virtutem huius Imaginis experti sunt, possunt confirmari; vt nō erasse iudicemus, qui de hac re sic cecinit.

Pellitur hoc signo tentatio Dæmonis atri,
Et pietas animo surgit, abitq; timor
Hoc aconita fugit, subitaq; pericula mortis,
Hoc & ab insidijs vindice tutus eris.
Fulmina ne feriant, ne saua tonitrua ledant,
Ne mala tempestas obruat, istud habe.
Vndarum discrimen idem propulsat, & ignis,
Illaq; ne noceat vis inimica, & valet
Hoc facilem portum tribuente puerpera fatum
Incolumem mundo proferet, atq; Deo.

633. Hęc, quæ diximus, rebus consecratis fieri potuerunt, non poterunt iisdem, (quod tertium Caput est) exigi ex hominum Corporibus dæmones: Si causas scrutemur; cur, quæ iam mirabilia recensuimus, rerum consecratarum beneficio patrata sunt, aliam vix inueniemus, quam quod Ecclesia oratione atq; consecratione hanc virtutem sint consecutæ: verum quemadmodum rogatus Deus est, vt has Creaturas valere velit ad profligandos morbos, ad tempestates auertendas, &c. ita rogatus est, vt valere velis ad dęmonia profliganda. An forte hîc manum suam retraxisse, & auxilium denegasse putandus est; qui in alijs rebus tam fuit liberalis, & munificus?

634. Fortè rebus sensibilibus & corporeis non abiguntur dæmones, nec hæ ad ipsos pellendos vim vllam habent: Etiam his abiguntur, etiam hæ vim habent. Nec hîc exempla desiderantur. Nonne, quando cytharam pulsabat Dauid, Dęmonium relinquebat Regem Saul? Et fel, quod iussu Angeli ex pisce detraxit Tobias, nonne vim habuit fugandi dęmones? quid quod Salomon herbis in dæmonum eiectione vti voluerit? *1. Reg. 16.* *Tob. 6.* *Ioseph. lib. 8. Antiq. cap. 2.*

635. Sensibiles res sunt, quæ in aëre formantur. Voces, dum Christi nomen imploramus: Sensibiles, quas digitis formamus Cruces; Sensibiles, Sanctorum Reliquiæ: sed tamen harum beneficio insensibilium atque incorporeorum Spirituum vis fracta est: ad harum præsentiam subsistere nequiuerunt nequam Spiritus. *Cap. 42. 43. &c.*

636. Fieri igitur potest, vt his rebus dæmones fugentur. Sed non quid fieri possit, tantum doceamus: ostendamus quoque id factum esse. Ostendimus. Primum se hîc nobis offert Sanctus vir Macharius: hunc aqua benedicta puerum dæmoniacum sanasse docet Palladius, in libro, qui inscribitur Paradisus Heraclidis. Offert se *Cap. 6.*

cundò Eligius Nouionensis sanctus Episcopus. Nitebatur hic impias quasdam superstitiones, in quodam vico, haud procul à Nouiomensi oppido, tollere; verum, vbi pluribus concionibus nihil proficeret, iniuria etiam, atque contumelia ab auditoribus afficeretur, exemplum Apostoli secutus, tradit ipsos Satanę in interitū carnis, vt spiritus saluus fieret. Currunt hinc ad Sanctum virum obsessorum amici, auxilium magnis desiderijs postulantes: sed hoc non, nisi post vnius anni pœnitentiam, promittit Eligius: tū ad se adductos (erant autem plures quinquaginta) aquæ benedictæ aspersione à Spiritibus liberat. Hæc Audoenus Rhotomagensis Episcopus in vita eius.

1. Corint 5

Lib. 2. c. 20.

Est tertiò puer quidam, à parentibus Sancto Eucharioblatus, vt ad præscriptum Regulæ cum alijs in monasterio institueretur: hic cum semel à dæmone (in forma hominis) oblatam aquam, antequam Cruce signasset, bibisset, ab eodem possidetur: Mox ad S. Eucharij altare adducitur, fiunt pro ipso orationes, sacratur aqua, offertur bibenda, hausta, subito abactus dæmon. ita Surius in historia Inuentionis S. Celsi, cap. 11. Dictis addimus quartum. Albertus Episcopus Svvessionensis pacem inter quosdam compositurus erat. Hic dum quidam ipsi resistit, &, ne oratione viri sancti ad pacem cogatur, fugit, à dæmone in fuga corripitur. quid deinde? Pro obsessi sanitate rogant alij & illam fide pacis admittendæ data obtinent, sed beneficio aquæ benedictæ, qua dæmoniacum, Sanctus vir aspersit.

Tomo 7.

In eius vita.

Hoc Lisiardus Episcopus Svvessionensis. Ad S. Bernardum (hoc quintum sit) puer triennio grauissime ab obsidente dæmone tortus adducitur spe libertatis consequendæ. Iubet post alio vir Sanctus in os obsessi aquam consecratam infundi. Hîc primum contraniti dæmon, tum labia comprimere, post frendere dentibus, sed postquam in os, vi apertum, aqua infusa est, mox vis maglina erupit, & vomitu sordidissimo, cum ingenti contumelia, dæmon egressus. Bernardus Bonæuall. in vita Bernardi. Denique aquæ benedictæ aspersione S. Hilarion, teste B. Hieronymo, gentilis aurigæ magias penitus dissipauit.

Lib. 2 c 3. 22.

In Hilario.

637. His similia sunt, aut potius hæc confirmant sequentia. Domus cuiusdam, inquit Metaphrastes, multum à dæmonibus vexabatur. cum domestici pranderent, aut cænarent, lapides super mensas iacebantur, rumpebantur telę mulierum: tanta quoque multitudo murium & serpentum domum occupabat, vt præ formidine nemo eam ingredi auderet. Ingressus tamen ait aliorū preces Theodorus Sicæorū Archimandrita, & post orationem, aqua, cui benedixerat, totā aspergit & à spiritibus immundis liberat. ita Metaphrastes.

Fuit

Fuit quoque dæmonium quod iam triennium in pago Camonte, non procul à Bingio, suis præstigijs Moguntinam Ciuitatem, & vicinos incola, offligebat: sed illud tandē Sacerdotes Litaniis & aqua benedicta abegerunt, teste Sigeberto & Auentino. Eodem modo Moguntiæ domum quandam liberatam esse scribit Bernardinus Crucius in vita Ludouici II. Imperatoris. Itaque verissimè dici putamus. Huius aquæ tactus depellit dæmonis actus. *In vita eius. Anno 858. lib. 4. Annal.*

CAPVT. XLVI.

Examinatur quintus modus, quo per Exorcismos Dæmonia ex hominum Corporibus eijciuntur.

638. EXorcismi nomine, hoc loco, illam rationem intelligimus, qua per Deum Spiritus Nequam adiurantur, &, vt ab humanis corporibus discedant, Deoque creaturam suam, quam possident, restituant, & vexare desinant, coguntur. *Thes. 553.*

639. Hanc antiquissimam esse Cypriani Martyris, & Prudentij Christiani poëtæ testimonio clarum est. Addimus vtrique Tertullianum, vt in ore trium omne stet verbum. Ille quodam loco in mulierculas quasdam, quæ exorcizare præsumebant his verbis inuehitur. Ipsæ mulieres hæreticæ, quam procaces? quæ audeant docere, exorcistas agere, &c. *De præsc. 42*

640. Non paruas esse huius vires probant clamores, gemitus eiulatus; quos in obsessis hominibus sæpissime dæmones dederunt. de quibus ita Cyprianus, de Idolorum vanitate loquens: Adiurati inquit, per Deum verum à nobis, stati m cadunt & fatentur, & de obsessis corporibus exire coguntur. Videas illos nostra voce & operatione Maiestatis occultæ flagris cædi, & igne torreri, incremento pœnæ propugnantis extendi, eiulari, gemere, deprecari, vnde veniunt, & quando discedunt confiteri. ita Cyprianus.

641. Eiusdem virtutem quoque probant Hilarion & Bernardus Abbates. Hilarion vim eius in Marsita ostendit; Bernardus in muliere Mediolanensi. Marsitas fortissimus iuuenis de territorio Hierosolymę tantum valebat viribus, vt quindecim frumenti modios diu longeque portaret: & hanc haberet palmam fortitudinis suæ, si asinos vinceret. Hic afflictus pessimo dæmone, non catenas, non compedes, non claustra ostiorum integra patiebatur: Multorum nasum & aures morsibus amputauerat: horum pedes, illorum, gulam fregerat: tantumque sui terrorem omnibus incusserat; vt oneratus catenis & funibus in diuersa nitentium, quasi ferocissimus tau-

rus ad monasteriũ Hilarionis Heremitę pertraheretur. Quem postquam fratres videre, perterriti (erat enim miræ magnitudinis) nunciauerunt Patri. Ille sicut sedebat, iussit eum ad se pertrahi & dimitti: solutoque: Inclina, ait, caput, & veni. Tremere ille, & ceruicem flectere, nec aspicere contra ausus; omnique ferocitate deposita, pedes cepit sedentis lambere. Adiuratus itaque dæmon & tortus, qui iuuenem possederat, septima die egressus est. Hæc Hieronymus. Bernardus vero Mediolani, mulieri cuidam, quam Spiritus nequam diuexabat, hostiam patenæ impositam, eius capiti superimposuit, his verbis? Adest, inquit Spiritus, iudex tuus, adest summa potestas. Iam resiste, si potes. Adest ille, qui pro salute nostra passurus, inquit: Nunc princeps huius mundi eijcietur foras. In eius igitur potestate præcipio tibi, vt ab hac eius ancilla egrediaris. hęc Bernardus Benæuall. de Bernardo.

in vita Hilar.

lib. 2. c. 5. in eius vita.

642. Porro non vna semper eademque huius Rationis dæmonia eijciendi, fuit forma. Olim fere paucioribus rebus videtur constitisse: nunc quandoque plura adhibentur: quod non tam facile modò, quam olim, à dæmonijs corpora videantur liberari.

643. Hinc etiam esse dixero, vt Hæretici, qui vniuersa propemodum Catholicorum pietatis exercitia ad examen reuocant, nunc quoque plura habeant, quæ carpant ac damnent in nostro, quam in illo prioribus temporibus recepto Exorcismo.

644. Veruntamen iniqua ipsorum est censura. Iudicium temerarium & falsum. Quod dicimus, tum demũ erit manifestum, postquam, quæcunque in Exorcismo concurrunt, iustissima esse, & omni superstitione vacare demonstrauerimus. Age igitur hoc prestemus.

645. Varia autem sunt, quæ in Exorcismo reperiuntur. Veruntamen ad duo præcipue genera reuocari possunt, res & verba. Verba partim ad Deum diriguntur: partim ad Sanctos Dei amicos; partim ad obsidentes dæmones. Ad Deum diriguntur per orationem, & sacrificium Missæ; Ad Sanctos per Litaniam: Ad dæmones, per adiurationem. In oratione attendi potest, vel quid petatur, vel quo modo, siue per quid petatur. In Litanijs præcipuè Sanctorum inuocatio. In adiuratione modus dicendi, ipsa adiuratio, & quid potissimum dæmonibus imponatur.

646. Petitur à Deo peccatorum venia: petitur, vt ministris sũis, in tam arduo & difficili negotio velit adesse: velit etiam misereri obsessi hominis, & eundem à dæmonum potestate eripere. Petuntur hæc per Christi, & Sanctorum merita. Inuocantur Sancti, vt pro

nobis

nobis, & Energumeno velint orare. Dæmones durioribus verbis increpantur: imperatur iisdem quandoque, vt nomen dicant, prodant socios, explicent causas, cur homines ingressi, ex hominibus discedant, infernum petant, discessum suum aliquo signo declarẽt.

947. Res similiter in Exorcismo variæ sunt, atque multiplices. Quædam sacræ sunt, quædam signa sacrarum. Sacræ sunt sanctissimum Christi corpus, quod sub visibilibus speciebus offertur: Sanctorum Reliquiæ, quæ aliquando adhibentur: Aqua benedicta, qua obsessi asperguntur. Signa rerum sacrarum sunt Crux maxime, quæ nunc fronti, nunc pectori, nunc alijs obsessorum membris imprimitur. His addo locum, vbi Exorcismus peragitur, qui plerumque templum est, Vestes item sacras, quibus exorcista induitur: Stolam, quæ aliquando obsessis imponitur; Impositionem manuum Sacerdotum; Cereos ardentes; & quæ interdum adhibentur flagella.

648. Hæc ferè sunt, quæ in Exorcismo reperiuntur. Sed tamen quemadmodum nec omnia hæc necessaria sunt; ita nec semper adhibentur nunc plura, nunc pauciora. Verum enimuero siue adhibeantur, siue omittantur, superstitione vacant omnia, quod, vt sua Exorcismo authoritas constet, sequentibus, sed breuissimè, docemus.

649. Oratio quæ adhibetur damnari non debet. In hac maximum aduersus immundos Spiritus immundos præsidium esse putauerũt quicunque aliquando ipsos eiecerunt. Hac Fortunatum Tudertinę Ecclesiæ Episcopum à dæmoniis homines liberasse scribit B. Gregorius. Sic D. Bernardum per totius noctis orarionem Dæmonum Cremonæ expulisse, quod se ab ipso Papiæ eiectum, esse nequiter simulauerat, autor est Bernardus Bonæuallensis in eiusdem vita. Oratione ducentos propemodum tam viros, quam mulieres liberasse B. Hilarionem in Cypro insula, vbi se latiturum sperabat, docet B. Hieronymus. Quid quod ipsæ Dominus dicat quoddam dæmoniorum esse genus, quod non nisi oratione eiici possit? *li. 1. dial. c. 10.* *lib. 2. ca. 4.* *in eius vita.* *Lucæ 9.*

650. Si vero tantum valet oratio; quidni hic plurimum possit sacrificium Missæ? Possent multa pro hoc in medium proferri. sed solum, quod ad rem præsentem facit, proferimus. Refert Prosper Aquitanicus suo tempore sacrificium Missæ fructuosè pro salute dæmoniacæ oblatum; & rursus, illa à dæmonio liberata, oblatum pro gratiarum actione. Meminit Sanctissimus Augustinus sacrificij Missæ oblati pro domus purgatione, quæ à dæmonibus plurimum infestabatur, & sacrificio peracto docet liberatam esse. *lib de prædict. cap. 6.*

651. Adde, quod in Missa atque oratione, quæ ad dæmonum eiectionem adhibentur, nihil petatur, quod vel nos petere sit indignũ,

vel Deum dare non conueniat. Id petimus, quod vt petamus, à Domino sumus instituti; scilicet, vt nostra nobis remittantur delicta, vt à malo tũ corporis, tum animi liberemur. quid hic superstitiosum?

652. Nec damnari potest modus, quo illa à Deo petimus: videlicet quod per Christi, atque Sanctorum merita petamus. Quid non possunt Christi merita? quid potest Pater negare per filij vulnera atque sanguinem deprecantibus? filius hic pro nobis est: Si quid, inquit, petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Fortè damnantur Sanctorum merita, sed malè, quot & quanta beneficia Iudæorum populo propter Abraham, Isaac, & Iacob merita Deus contulit? Placent Deo Patriarcharum merita; non placebunt Apostolorum Petri & Pauli, atque aliorum Sanctorum, qui, vt Apostolus loquitur, ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres: lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt: circuiernnt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus.

Hebr. 11.

653. Non est, quod quisquam hac ratione Christi merita obscurari cauilletur. Illustrant Sanctorum merita, merita Christi: Christi gloriam illa amplificant: quãdo hinc intelligimus tantum potuisse, vt passionis fructus seruorum quoque meritis magnam virtutem contulerit.

654. Litaniæ frustra in Exorcismo non adhibentur. Multa illæ emolumenta sæpe Christianitati attulerunt, vt alias dictum est. Sed & Litaniis fæliciſſimi dæmonum ex humanis corporibus Exorcismi perfecti sunt, vt docent Isengringius, Geruasius Tornacensis atq; Iacobus Rabus. Accedit quod Gregorij Magni hortatu formidabile quoddam dæmonis, quasi cornuti, spectrum, quod certo cuidam loco ita infestum erat, vt in eo commorari nullus posset, Lataniis abactum tandem, & expulsum sit. quemadmodum & aliud, vt superius docuimus, in agro atque ciuitate Moguntinensi. Præterea, si Sanctorum Cineres ferre nequeunt Spiritus; ferent nomina, quæ in Litaniis recitantur? Ad solum S. Antonij nomen fugisse dæmones, testis locupletissimus est, in eius vita, D. Athanasius.

655. Ipsa adiuratio (pergimus ad orationem, quæ ad Spiritus habetur) mala non est. Patrum sanctissimorum, & qui primi quasi duces Christiani gregis fuerunt, exempla illam confirmant. Adiurati, inquit Iustinus, dæmones nobis parent. & Cyprianus. Adiurati à nobis dæmones torquentur & eiiciuntur. Discutiamus adiurationis modis.

Thes. 546.

656. Modus hic postulat; vt durus sit sermo, vehemens & non amicus

eus Christi in hoc atque Apostolorum exemplum sequimur, qui dęmonia increpasse leguntur. Deinde cum hostibus, & coniuratissimis hostibus qui potest esse amicus sermo? forte etiam vt flagella corpori, ita durus sermo Spiritibus molestus est.

657. An superstitionem, sapiunt, quæ dæmonibus in adiuratione imponuntur? Non sapiunt. Licet dæmonibus, vt nomen suum prodant, præcipere. Christi pro nobis stat exemplum. Licet vrgere, vt sonos indicent; vt, cum quibus hostibus bellum sit, Exorcistę norint. Licet interrogare causã ingressus in homines; vt hac, si tolli poterit, remota, minor sit Spirituũ in homines potestas, faciliusq; exigi possint. Licet signum discessus postulare, vt de parta nobis ab hostibus victoria constat. Licet in infernum amandare, quod ipsis hic locus, Christo teste paratus sit. *Mare. 9.* *Matth. 26.*

658. In verbis igitur nulla superstitio est. In rebus minus est periculi. quid ita? quoniam iam superius pleræque illarum, ab omni superstitione vindicatæ sunt; videlicet Sanctorum Reliquiæ, aqua benedicta, & signum sanctæ crucis: reliquarum vis non rationibus solum, verum etiam grauissimis exemplis, quæ omnes propemodum ætates suppeditant confirmatur.

659. An displicet, quod sanctissmum Christi in Eucharistiæ sacramento corpus adhiberur? Sed pro nobis hic est sanctissimus vir Bernardus, qui idem mulieri Mediolanensi adhibuit, dæmoniumque profligauit hac, quam adiungimus oratione: Adest inique Spiritus, inquit, summa potestas. In eius tibi virtute præcipio, vt ab hac eius ancilla egrediaris. Idem vero obsesso ciborium, in quo sanctissima Eucharistia continebatur. imponit, atque ita dæmonium fugauit, teste VVilhelmo Abbate S. Nicodorici Remensis in eiusdem vita. Refert etiam Prosper Aquitanicus virginem quandam, in quam ob impudicum aspectum simulachri veneris, Dæmon erat ingressus, communicatione Corporis Christi liberatam esse. Eadem ratione anno Domini 1566. liberata est Nicolaa quædam, in oppido Picardiæ Veuino. Bredenbach. lib. Coll. cap. 22. *Bern. Bonell. in vita eius l.b. 2. c. 3.* *lib. 1. c. 10. & Bredenb lib. 9. Coll. cap. 14.* *lib. 6. de Sacerd.*

660. Quod in templo plerunque Exorcismi fiant, damnari non debet. Docemus hac ratione, cuius virtutem hic imploremus, cuius potestate nitamur; Dei scilicet, cuius Templum domus est. Habentur præterea hic ad manus præsentissima arma, quæ dæmones haud parum debilitant. Atque hic fidelis populus, cuius orationes vehementer Exorcistas iuuant. Deniq; locus ipse ob multas causas haud parum dæmonibus inuisus est: cuius vel hoc argumentum est, quod (vt refert Sigebertus) præcedente nocte, antequam Ecclesia S. Petri Colo- *Anno 871.*

Coloniæ, consecraretur, auditæ sint malignorum Spirituum voces, quæ, quod sedibus suis pellerentur, multum conquerebantur. Vide etiam Greg. lib. 3. Dialog. cap. 30.

661. Induuntur quandoque sacris vestibus Exorcistæ. quod hîc peccatum? Non sumus tam inepti, vt has ad dæmonum eiectiones parum facere ignoremus: sed tamen dicimus non temerè vsurpari. Demenstrant hoc vestitu Exorcistæ, non se sua virtute, aut meritis niti: sed potestate diuinitus sibi communicata: præstare itẽ officium Ordinis, quod Christi authoritate, non humanis nititur meritis. An forte indignum, vt quis artis suæ atque officij insignia ferat?

662. Stola etiam Energumenis & dæmoniacis imponitur, sed exemplo Maiorum. Hac dæmonum exegit ex muliere Sacerdos quidam, cuius D. Gregorius alicubi meminit primo Dialogorum, teste Ioanne Bodnio de dæmonomagia. Et Pontius quidã Abbas Monasterij Belleuallis dæmonum expulit illa, qua aliquando vsus est, stola S. Bernardus. Taceo stolam inter signa referri, quæ dæmones non sustinent: quoniam, vt notat Aluinus, is qui ea induitur admonetur, vt memor sit se sub Christi esse iugo: &, vt habet Bonauentura, in expositione Missæ, cancellata in pectore admodum Crucis, primum significat Christi passionẽ mente & corpore circunferendam; deinde etiam populum Iudæorum à dextra transire in sinistrã; contra gentes à sinistra in dextram. Adde quod & Christi significet obedientiam, vt vult Rupertus Tuitiensis, de diuinis Officiis, quam, licet Dominus omnium, pro nostra exhibuit salute, dum formam serui assumpsisset.

Lib. 3. cap. 6.

In vita lib. 4. cap. 7.

Lib. 1. c. 21.

663. Imponunt & manum obsessis Exorcistæ. Nihil nouum. Imposuit olim Sanctus Martinus famulo Tetradij, Treuiris: atque vt Martinus non frustra (Nam & dæmonem pepulit, & Tetradium ad Christi fidem impulit) ita nec frustra Sacerdotes. Quid quod Apostolorum hîc sequuntur exemplum; qui super ægros manus imponebant, & bene habebant?

Sulp. in vita eius.

Marc. 16.

664. Lumen Cereorum non adhibetur, vt Spiritus videri possint; sed vel eandem habet cum rebus sacris rationem, & efficaciam, vel adhibetur, vt ab homine discedens Satan hoc extincto discessum suum testetur.

665. Flagella rarius assumuntur, assumuntur tamen; & duas, vt suspicor ob causas. Altera est, quod dæmones egregiè confundant, dum hæc tanquam contemptus sui argumenta assumi intelligunt: Altera, quod ad ipsorum etiam eiectionem valere videantur; dum quas ipsi in corporibus humanis conditiones postulant, his dissoluantur

tantur; vt ob id minus apta habeãt domicilia. Refert Gerardus à Nazareth flagellis ab homine quodam Diabolũ pulsum, qui post multa, etiam sacra adhibita media discedere detractauit. Cum flagellis alapas coniungimus, quibus & B. Benedictus, & S. Hubertus dæmoniacos liberarunt; quemadmodum de hoc Surius; de illo testatur B. Gregorius: & de tertio quodam Krantius libro quinto historiæ Vandalicæ, capite vltimo. *Cap. 20. conuersatione seruorũ Dei.* *3. Nouemb. in eius vita* *2. Dial. c. 30.*

667. Ex dictis clarum est nihil in Exorcismo criminis esse; nihil esse superstitionis. Sed forte non displicent singula, displicet quod omnia hæc coniungantur: & quod qui virtute Dei verbi eiici possunt, ad hos profligandos tot machinas adhibeamus. Verum, nec hoc displicere debet, aut damnari. Christus nobis huius auctor videtur. Potuit ille verbo, ne dicam nutu dæmonia eiicere; sed tamen signa, quæ Exorcismi quandam speciem referrent, adhibuit. Cum enim dęmoniacum quendam sanaturus esset, primum ipsum apprehendit de turba seorsum, tum misit digitos in auriculam eius, post expuens tetigit eiusdem linguam, deniq; suspiciens in cælũ ingemuit, & postquam Epheta dixisset, sanitatem contulit. *Marc. 7.*

CAPVT XLVII.

Rationes & modos, quibus dæmones eiciuntur, non semper esse efficaces, idq; contingere varias ob causas.

668. QVanquam Exorcismi vires magnę sint, quemadmodum & aliarum Rationum, quibus dæmonia diximus eiici; nõ semper tamen effectus speratos consequuntur. Neque id quidquam Exorcismi virtuti aut illarum efficacitati detrahit; quoniam nec quæ Apostolorum temporibus dæmones eijciendi rationes receptæ & probatæ erant, semper à dęmonibus hominum corpora liberare potuerunt.

669. Efficax fuit illa ratio, qua filij sceuę Sacerdotis vti volebant: & multi salutarem effectum ex illa consecuti sunt: sed in Sceuæ filiis tantum abest, quod vires habuerit, vt etiam dæmones in se conuerterint; & summam inde ignominiam retulerint, vnde nominis gloriam, & egregiam laudem venebantur. *Act. 19.*

670. Apostolis quoque super serpentes, scorpiones, & dæmones potestas fuit collata. potestas tamen hæc non vbique suas habuit vires. adduxerat quidam ad ipsos filium suum, quem mirum in modum Spiritus torquebat, ab ijs auxilium exspectans: sed spe sua frustratus est. à dæmonio non potuit per Apostolos liberari filius. *Luc. 10.*

671. Idem suis temporibus accidisse testatur Origines: & ob id

Hom. 24. in Ioſue. malignos Spiritus comparat Amorræis; quod quemadmodum hi inter filios Iſrael permanſiſſent; ita ſæpe in obſeſsis hominibus permaneant Spiritus. Adhibeantur, inquit, multæ orationes, multa ieiunia, multo Exorciſmorum inuocationes: ad hæc omnia ſurdus in obſeſſo corpore dæmon permanet: tolerabilius ferens Exorciſtarum pœnas, & adhibita ſibi ex Dei nominis inuocatione tormenta; quam diſcedere ab homine, quem impudenter & nequiter obſidet.

672. Ratio huius rei, ni fallor, nunc in ipſos Exorciſmos, nunc in eos, qui dæmonia eiicere tentant; nunc in miſeros, qui torquentur, & à Spiritibus poſſidentur: nunc in alias cauſas referri poteſt.

673. Exorciſmorum non eadem ratio eſt, quæ Sacramentorum. Conſequuntur hæc ſuos effectus neceſſario; propteria, quod ex diuina inſtitutione, certa & efficacia ſint ſigna gratiæ cæleſtis: at hanc promiſionem Exorciſmis non fecit Dominus: quo fit, vt non ſemper, quantas Sacramenta, vires habeant, dæmoneſque pellant.

674. Exorciſtarum etiam cõditio interdum obſtat. Id ſuo exem-
Mat. 9. plo Apoſtoli teſtantur: qui, ſi ſe prius ieiunio atque oratione armaſſent, haud dubium (docet id Chriſti oratio) expuliſſent dæmonum, quod ſine iſtis præſidij eijcere nequiuerunt.

675. Hinc eſt, quod ſuperius monuerimus multos in Exorciſtis
Cap. 38. conditiones requiri, ſi ſuo officio feliciter fungi debeant. Quod ſi has prætermittant, & ad arduum hoc opus imparat, accedant: ſi in officio ſint negligentes quid mirum ſi aut parum, aut nihil efficiant?

676. Accedit, quod non omnibus hanc gratiam Deus velit eſſe communem. Alij, inquit Apoſtolus, datur gratia ſanitatum, alij operatio virtutum, alij prophetia alij diſcretio Spirituũ, alij genera linguarum, alij interprætatio ſermonum. Quocirca fit, vt qui multis machinis & Exorciſmis adhibitis per hos expugnari non poſſunt dæmones; mox cedant, & ſedes relinquant, quam primum ab alijs leuiter tentantur.

677. Peccata quoque eorum, qui obſeſsi ſunt, quandoque merentur, vt non mox à dæmonibus liberentur. Cum enim, vt dictum eſt, hanc vexationem ſæpe peccata afferant; iuſtiſſimo Dei iudicio fit; vt quamuis efficaces Exorciſmi, aliæque machinæ adhibeantur, nihil item in Exorciſmis deſideretur; non tamen dæmonia eiiciantur propterea, quod nondum ſatis in ijs, qui obſeſsi ſunt, peccata ſint vindicata.

678. Quandoque etiam non obſeſſorum peccatis tribuitur, quod diſceſſum morentur Spiritus; ſed quia ipſis fides deeſt, ſpesq; liber-

tatis

tatis consequendæ. Orantes Deum, aut eius beneficia exspectantes, oportet magna cum fiducia accedere; quam quia Obsessorum quidam non habent; quid mirum, si adhibita ipsis remedia nihil efficiant? Hanc rationem Cyprianus, & Minutius felix assignant: Adiurati dæmones, inquiunt, vel exibunt statim, vel euanescunt gradatim, prout fides patientis adiuuat.

679. His adde, quod persepe etiam nec in obsessis difficultas sit, nec in ijs, qui Exorcismus obsesis adhibent; Dæmones tamen non redant adiurati. Quemadmodum multis de causis permittit Deus, vt homines à dæmonibus etiam sine vlla sua culpa possideantur, ita iustas potest habere causas, cur dæmonibus in homines potestatem relinquat, quanquam suarum miseriarum nullam dent causam.

CAPVT XLVIII.

An sensilibus, prorsusq; naturalibus rebus Damones ex humanis corporibus eijci valeant.

680. QVia rationes, quibus dæmones ex humanis corporibus, vel olim in Christi Ecclesia electi sunt, vel adhuc hodie eijciuntur, examinauimus; non absre fecerImus, si dictis vnum adiecerimus, & definiamus: Possitne fieri, vt rebus quibusdam sensibilibus, atque naturalibus, & quibus nihil diuinum, aut super naturale inest, ijdem dæmones pelli possunt.

681. Et quidem si dæmonum conditionem inspiciamus, attendamus etiam quam vim res sensibiles, & naturales habeant; difficile non est ad propositam quæstionem respondere. Cum enim prorsus spirituales creaturæ sint Dæmones, Spiritualium autem illa sit conditio, vt longe post se omnes res corporeas relinquant; non malè dixerimus fieri non posse, vt in ipsos, res sensibiles agant, vim iis afferant, sedibus suis expellant.

682. Nec argumenti huius vim eleuat, quod animabus dum in corporibus sunt, à sensibilibus rebus vis afferri possit; possint etiam vi à corporibus separari. Longè alia animarum, quam dæmonum in corpore conditio est. Illæ corporibus, vt formæ, coniunctæ sunt; hi, vt quidam motores & rectores. Quapropter illæ certas in corporibus dispositiones postulant, quas hi, quoniam corporum formæ non sunt, non requirũt: quare & hi in corporibus esse possunt, quomodocunque etiam illa se habeant, illæ nisi aptata sibi sint, informare non valent.

693. Cæterum, quamuis res ita se habeat, vt corpora per se nihil

possint in Spiritus, tria tamen sunt, quæ in præsenti Disputatione contrarium suadere videntur; quæ, quoniam fere ex sacris scripturis deprompta sunt, contemni nec debent, nec possunt.

684. Primum suppeditat historia Regum. Ibi Spiritum malum
1. Reg. 16. psaltes Dauid à Saule Rege cytharæ sono legitur profligasse. Quandocunque enim (dicitur, Regum is) Spiritus Domini malus arripiebat Saul; Dauid tollebat cytharam, & percutiebat manu sua, & refocillabatur Saul, & leuius habebat. Recedebat enim ab eo Spiritus malus.

685. Alterum indicat Angelus Raphael Tobiæ Iuniori: qui cum
Tob 6. de flumine piscem extraxisset, iussus est ab Angelo cor, fel, & iecur eius conseruare, didicitque ab eodem cordis particulam, si super carbones poneretur, fumo suo extricare omne genus dæmoniorũ, tam à viro, quam muliere, & quidem ita, vt vltra non accedant ad eos.

686. Tertium ex Salomonis Exorcismo sumitur. Quoniam, vt Iosephus testatur, qui hoc dæmonia profligabant, vt Eleazarus, naribus dæmoniacorum annulum, qui sub signaculo radicem, Salomoni monstratam, habebat, inserebant, moxque per oderantium nares dæmonium extrahebant.

687. Hæc firmissima videntur, quæ pro hac causa afferri possunt
Aug. de Ciuit Dei. lib 8. cap. 14. præsidia. Qui dæmones, cum Platone corporeos dicunt, facilius hîc se expediunt. qui nullam in iis corporis, aut materię concretionem agnoscunt; difficultatem habent non paruam. Nos singula discutiamus.

688. Quod ad primum attinet, non putarem ni dubium vocandum esse Saulem verè à dæmonio obsessum fuisse. quamuis enim multa præclara, eo etiam tempore, quo à Spiritu nequam vexabatur, gesserit; non tamen hinc inferri debet, à dæmonio liberum fuis-
Cap 8. se. potest quis à dæmonio possideri, & nõ semper eius tyrannidem perpeti, vt alias dictum est.

689. Dubium vero est: vtrum à dæmonio aliquando liberatus fuerit; &, si liberatus, vtrum Dauidis opera: &, Quali tandem Dauidis opera liberatus. Neq; enim de hac re inter omnes constat. Sunt, qui liberatum negant. Sunt, qui volunt liberatum, veruntamen nõ efficiente hoc cythara, sed innocẽtia, & probitate Dauidis merente.

690. Vt quod sentimus, dicamus. Nullo modo ob probitatem Dauidis eiusque innocentiam à dæmonio liberatum putamus Saulem. Neque enim querebatur à seruis Saul vir aliquis sanctus, quem diabolus non ferret; sed qui, cytharam pulsando, dolorem, quem dæmon afferebat, mitigaret.

691. Nec

691. Nec cytharæ ſono, aut melodia fugatum dæmonium veriſimile eſt. Iam alias demonſtratum eſt eas rerum corporalium, & ſenſibilium vires non eſſe, vt quidquam in Spiritus poſſint. Aures quidem concentus & melodia demulcet, & voluptatem quandam animo affert, ſed Nequam ſpiritus ex hominum corporibus eiicere non valet.

692. Non exiſtimanus à dæmonio liberatum Saul, vllo vel obſequio, vel auxilio Dauidis. Hoc ſacra Hiſtoria confirmare videtur. quærebatur (vt illa teſtatur) vir, non qui ſpiritum pelleret; ſed qui cytharam pulſando efficeret, vt leuius dæmonis moleſtias Rex ferret. Sic inuentus refertur Dauid, quo cytharam pulſante refocillabatur Saul, & dæmonis moleſtias minus ſentiebat.

693. Cytharæ igitur harmonia voluptatem quandam Regi afferebat Dauid: quæ quemadmodum omnis voluptas, quæ aliunde accedit, præſens, quod quis patitur, malum mitigat: ita dolorem, quem ex dæmonis tyrannide patiebatur Saul, haud parum frangebat. Atque hoc ſenſu etiam dæmon pulſus eſſe intelligi poteſt. *Vide Abul. in 16 cap. lib. 1. Regum.*

694. Si quis tamen omnino à dæmonio, Dauidis cythara, velit liberatum Saul; non multum reluctabimur: veruntamen non id ſono, quem pulſata cythara excitabat, tribuemus; ſed Chriſti in Cruce ex pauſi (cuius ſignũ quoddã cythara fuit) virtuti, & paſſioni: vt dici poſsit, ita Dauidis cytharam dęmonium profligaſſe, quemadmodum idem perſæpe eiecit ſignum Crucis. *Matth. Flacius in 2 ſent. diſtract. 8. cap. 11.*

695. Secundum Argumentum Maiorem difficultatem habet; propterea, quod ipſius Angeli teſtimonio, quem mendacij arguere non poſſumus, fumus vi ignis, ex cordis & iecoris particula, excitatus dæmonia extricare dicatur.

696. Sunt, qui vim huius argumenti paruam arbitrantur, quod in Canone Sacrarum Scripturarum Tobiæ liber, vnde argumentum deſumptum eſt, non reperiatur. Sunt alij, qui admittunt Angelum, alicuius ſuperſtitionis Tobię fuiſſe authorem, dum ſuo quaſi exemplo docuit fumo fugari poſſe dæmones; ſed tamẽ à culpa abſoluunt quod hoc, ne proderetur, præſtiterit. Sunt tertij, qui dæmonis expulſiõnem fumo, tanquam ſigno, tribuunt, quemadmodum de Dauidis cythara, & ſigno Crucis diximus.

697. Quidquid de hoc tertio ſit (quod non damnamus) certum eſt, librum Tobiæ à Canone ſacrarum Scripturarum reiici non debere. quanta reliquorum, tanta libri Tobiæ eſt authoritas. Certum quoque eſt ſuperſtitioſum non fuiſſe Raphaelem, nec ſuperſtitio- *Bell. tom. 1. contro. 1.*

nis authorem fuisse Tobiæ. Nec peccant Angeli, nec alios ad peccandum inducunt.

698. Et quamuis hunc fumum rei sacræ signum esse negaremus; nihil tamen est, quod nos cogere possit, vt sensibilibus signis dæmones expelli dicamus. Dicere possumus: Non docere Angelum vi fumi diabolos expelli, sed tantum asserere, ipsos fugandos, quando fumus excitatus fuerit. Quocirca quemadmodum necesse non est, lotionem meam causam Ecclypsis Liniæ esse; quod, dum ego lauo, hęc accidit: ita necesse non est dicere, fumum causam esse, quæ diabolos pellat, quamuis dum fumus fit, diaboli pellantur. Docet Angelus quid fiat, non causam reddit, cur hoc fiat.

699. Hoc forte est, quod Historiæ Tobiæ capite octauo indicari videtur. Neque enim dicitur fumus dæmonem profligasse: sed Raphaëlem Angelum. Protulit, dicitur ibi, Tobias de cassidili suo partem iecoris, posuitque eam super carbones viuos. Tunc (subiungitur) Raphaël Angelus apprehendit dęmonium, & relegauit illud in deserto superioris AEgypti.

700. Quid igitur est, quod dæmonium profligauit? Fumus? Non. Raphaël Angelus profligauit. quomodo vero, an ob excitatum fumum? Nec hoc etiam. veruntamen, quando excitatus est fumus profligatus est dæmon. Si quid hîc præter operas Angeli fuit, quod dæmonium profligauit, fuerunt merita atque orationes Tobiæ, & Sacræ.

701. Eleazarum, qui radicibus in Exorcismo vsus dicitur, quidam inter Magos numerant, voluntque cum dæmonibus pactum habuisse. Hinc negant ipsum Salomonis Exorcismo vsum, negant: Dei virtute dæmonia eiecisse. *Thes. 516.*

702. Alij admittunt Salomonis, quem profitebatur, esse vsum Exorcismo: & verè non dæmonum, sed Dei opera dæmonia eiecta: veruntamen nullam hi tribuunt virtutem radici: propterea, quod non ex institutione Salomonis radix in Exorcismo adhibita sit, sed propria & priuata Eleazari voluntate; & ob id aliqua superstitione non caruerit.

703. Prius illud non facilè dixerum, cum haud pauca sint, quæ contrarium suadere videantur. Alterum crediderim fieri posse. Non enim nouum est, vt res quæ diuinam institutionem habent, hominum malitia deprauentur, & tamen eundem, quam Deus illas habere voluit, consequantur effectum.

704. Interim non intelligo, quidnam mali sit dicere radicem in Salomonis Exorcismo adhiberi solitam, illamque efficacem fuisse,

& præterea omni superstitione caruisse. Si diuinitus institutus est Salomonis exorcismus; an non potuit velle Deus; vt radix adhibita ad homines à dæmonibus liberandos valeret?

CAPVT XLIX.

Discutiuntur causæ, propter quas difficulter Dæmones dicuntur ex hominum corporibus exire.

705. VNum est, quod hîc certum constituitur, alterũ quod quæritur. Certum difficulter ex hominum Corporibus dæmones migrare: queritur, quę huius difficilis discessus sint causæ. Primum enim probatione nulla indiget. experientia quotidiana hîc maximam argumentum præbet. confirmant illam exempla dæmonum à Christo Apostolis, & Sanctus hominibus olim expulsorum Mugitus quoque, gemitus, clamores, quos adiurati olim dæmones, Cypriano teste, ediderunt rem ita se habere demonstrant. *Ad Demet. prncons.*

706. Porro difficilis huius migrationis causam haud obscurè quis ex desiderio, quod dæmones ad homînis obsidendos habent, collegerit. Ob easdem videntur ægre discedere, ob quas desiderant homines ingredi: propterea, quod cum difficultate illa relinquuntur, quæ cum voluptate possidentur.

707. Hinc manifestum est, studium, & voluntatem nocendi præcipuè eos in hominibus retinere. quemadmodum enim in hominum ingressu non tam ipsis propositum est, vt pænarum suarum remissionem consequantur, quam vt noceant, ita hoc difficili suo recessu quærere videntur omnino, vt noceant.

708. Sunt nihilominus, qui alias atque alias causas huius difficilis discessus assignant: vtrum bene, discutiendum est. Quidam volunt ipsos discessum morari propterea, quod semel ex hominibus expulsi, secundo eosdem ingredi & vexare non possunt: alij, quod mox vbi exacti sunt, ad infernum, quem vehementer detestantur, detrudantur. Priores hoc fundamento videntur niti, quod semel ab homine victi, ad eundem secundo tentandum nunquam dicantur accedere: posteriores ex illo coniecturam accipiunt, quod à Christo expellandi dæmones rogauerunt, ne imperaret in abyssum discessum. *Luce 8.*

709. Priorum, vt fundamentum infirmum est, ita non firma satis assertio. Esto non statim ad eundem hominem tentandum redeat dæmon. à quo victus est, redire tamen ex illo colligimus, quod victus à Christo, rursus eundem aggressus sit: nisi forte frustra à

Luci

Luci Euangelista dictũ esse velimus, quod consummata omni tentatione, recesserit ab ipso Domino dæmon vsque ad tempus.

Luca 4.

710. Sed hanc assertionem Domini oratio destruit. Cum enim immundus Spiritus (inquit Dominus) discesserit ab homine, perambulat per loca inaquosa quærens requiem: & non inueniens, dicit: Reuertar in domum meam vnde exiui. Et cum venerit, iuuenit eam scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios Spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi.

Lucæ 11.

711. Posteriores quamuis cum ratione loqui videantur; quod tamen asseritur, non potest certò constare. Vnde quæso constabit? Nam patrocinatur huic sententię sensuum iudicium: non sacra eloquia; non dæmonum confessio.

712. Quid quod contrarium nõ obscurè sacra eloquia insinuent? Scimus Raphaelem dęmonium abegisse: veruntamen non in infernum, sed in AEgiptum relegauit. Neque hîc multum referre putamus, ex homine, an ex domo dæmonium eiectum sit. Omnino hinc quod Raphael eiecit, locis videbatur assignandus; quem petunt, qui ex humanis corporibus eiiciuntur.

Tob. 8.

715. Idem illi, qui à Domino eiecti postulant; vt ne in abyssum mitterentur, confirmant. Si enim constabat se, postquam eiecti essent, in infernum mittendos, quid rogant, ne mittantur? Sed quia non necessario ad inferos mittuntur eiecti; Christi autem summam in eijciendo facilitatem & potestatem obseruabant; verebantur, ne qui ipsos corporibus expelleret, in infernum pelleret: quod ne faceret, precabantur.

Luc. 8.

734. Veruntamen quamuis Infernus non sit defunctus locus dæmonibus humana corpora relinquentibus, ad Infernum tamen relegari posse ex eo, ni fallimur, possumus conijcere: quod, si quando ex hominibus expelluntur, nihil ita timeant, quam quod infernum relegantur.

715. Quocirca nõ probatur quod quidam dicunt, nullam hominum in dæmonia aliam esse potestatem; quam quod illa ex humanis corporibus eijcere valeant. Esto dicatur Dominus dedisse potestatem eijciendi dæmonia; non tamen aliam quamcunque negauit. quid, quod alibi dederit potestatem calcandi super dæmonia? & Sanctissimus Paulus qua potestate dæmonia in homines immisit?

Abul in 10. Matt.

Lucæ 10.

1. Cor. 5.

CAPVT

CAPVT L.

An voto & desiderio Dæmonum liceat obtemperare, quando egressuri ex hominum corporibus aliquid petunt?

HAbent quandoque, quod petant egressuri dæmones. Et, vt quotidiana omittamus, id clarum est, exemplo aliquot milium; qui à Domino, iam iam eiiciendi, leguntur postulasse ne extra Gerasenorum regionem mitterentur, atque, vt liceret ingredi in porcos. 716. Luce 8.

717. Hinc quæstio oritur? An ipsorum desiderio, si quid egressuri petant, possit fieri satis. Christi exemplum suadere videtur, vt quandoque possit: contrarium insinuat nocendi eorum summum & indefessum studium.

718. Res, ni fallimur, sic se habet: vt si iniquum non sit, quod petunt, petioni possit fieri satis, sin secus, non possit. Prius trifariam contigit. Nam vel petunt, ne malum ipsis afferatur: vel ne bono aliquo, quod habent, priuentur: vel vt bonum aliquot de nouo consequantur. Posterius duo rerum genera continet; quorum aliæ Dei honorem lædunt, aliæ proximorum saluti officiunt. Discutiamus singula. A postremis incipiamus.

719. Nunquam Dæmonum petitioni satis fieri debet, si quod Dei honorem, aut gloriam lædat, postulant, Nihil DEI honori præferendum. etiamsi ab homine egressuri non putentur Spiritus nequam, nisi in hac re ipsorum petioni fiat satis, petitioni annuendum non est.

720. Sic, si quid, quod proximorum saluti efficiat, petant, audiendi non sunt. Post DEI honorem DEI amicitia atque nostra salute nihil possumus habere prius. Quocirca si salutis vnius etiam hominis iactura fieri debeat, quamuis totius mundi incolumitas, & pax, opera DÆMONUM, expectetur, DÆMONIBUS acquiescendum non est.

Dum postulant, ne nouis malis grauentur, ne scilicet in infernum detrudantur miseri, petitioni acquiescere possunt Exorcistæ: hoc est, possunt non in infernum relegare, quos potestates sibi diuinitus data, si vellent, relegare valerent. Hoc quid mirum? Si sine peccato sunt Exorcistæ, quando Dæmones ex hominibus obsessis non eijciunt, criminis rei erunt, si quos eijciunt, non ad inferos remittant.

721. Si regent, ne bono quod possident priuentur, audiri aliquando possunt Christi hic nobis suffragatur exemplum. Rogabant eum quidam, ne regione Gerasenorum, quam quasi possidebant, pelle- Luce 8.

rentur: nec pulsi sunt à Domino. Fortè nullum ipsis bonum, ea in regione esse? Cur igitur ne pellantur, rogant: Quemadmodum diuersi Dæmones alijs & alijs vitiis delectantur; ita diuersi ad diuersas regiones afficiuntur, & eas maxime, in quibus mores hominum, propter longam consuetudinem perspectos habent, atq; vbi ipsis maior spes est, & occasio nocendi.

Ionsenius c. 31. Concord.

723. Quid quod si bonũ aliquod postulent, obtinere id quandoq; possint? Bonum quoddã ipsorum est, hominũ vexatio & cruciatus hos ijs potest aliquando concedi petentibus. Nunquid non Deum roganti cuidam, vt Iob affligeret, id est concessum? Adde quod Dæmoni Apostolus Paulus quendam ad Corinthium tradiderit: tradiderit etiam Alexandrum & Hymenæum. An potest Apostolus Dæmoni præcipere, vt homines ingrediatur; & roganti, vt in hominem ingrediatur, si quando expellitur, non potest facultatem facere.

Iob. 1.

1. Cor. 5.

1. Timot. 1.

724. Veruntamen magna hic cautela opus est: multa in hac permissione Exorcistis sunt attendenda. Non facilè hic Dæmonum petitioni acquiescendũ. Necesse est, vt si in aliquos ingrediendi facultas conferenda sit; ad ipsorum opera mereantur; dignumque sit, de quibus ob demerita graues pœnæ sumantur; quemadmodum Apostolus suo exemplo docuit in Alexandro, Hymenæo, & Corinthio.

725. Nec hoc sufficit. Necesse etiam est, vt qui Exorcistarum officio funguntur, in eos, quos Dæmoni tradunt, imperium & ius habeant; adeoque ratione officij & possint, & valeant animaduertere.

726. Debet quoq; hic proposita esse spes maioris boni: vt scilicet, quin alijs rationibus non videbantur posse iuuari, hac iuuandi credantur: & spiritus saluus fiat, dum in corpus sæuiunt Dæmones.

727. Debet etiam abesse studium Dæmonibus placendi. Non ipsis tanquam amicis hic gratificandum est, sed tanquam lictoribus & carnificibus vtendum: quibus quanquam gratum est incommodare, pro hominum tamen imperio & voluntate incommodare molestum est. quapropter non hic dæmonum malitiæ seruitur, sed eorum malitia, & nocendi studium nobis seruit.

728. Addiderim his hanc potestatem dæmonibus dandam non esse, nisi ab ijs, qui summũ in ipsos ius habent, & quandocunque libet eos humanis corporibus exigere possunt, quale habuisse D. Paulum sacræ docent literæ. Quia vero hoc ius paucis, hoc tempore tributum est, parcissime dæmonum petitioni in hac causa putarem satisfieri oportere.

FINIS.